

Gemeenteraad.....	2
1. Opening en mededelingen	2
6. Behandeling gemeentebegroting 2023.....	3
- Indicatie tijdsindeling en spreekvolgorde en -tijden begrotingsbehandeling.....	3
a. Begrotingswijzigingen 2 ^e kwartaal 2022/VGR II.....	5
b. Septembercirculaire 2022.....	5
c. Belastingtarieven 2023	5
d. Ontwerpbegroting 2023	5
- A01: Energiebesparing Eerst.....	5
- A02: Bestaanszekerheid bieden aan lagere inkomens door lagere lasten.....	5
- A03: Uitstellen extra ozb verhoging	5
- M01: Meten is Weten.....	5
- M02: Sport en bewegen met een chronische aandoening	5
- M03: Verlicht de last.....	5
- M04: Ondersteuning dierenartskosten voor minima.....	5
- M05: Diervriendelijke kinderboerderijen	5
- M06: Wij zijn er langer dan jullie	5
- M07: Dorpen een plek voor jong en oud.....	5
- M08: Ondernijning en drugsriminaliteit	5
- M09: De bijstand verdient beter	5
- M10: Huiswerkbegeleiding en armoedeval.....	5
- M11: Trek gezamenlijk één lijn in de publieke ruimte	5
- M12: Algoritme- en sensoren register.....	5
- M13: Maak de weg naar volledig circulair afvalbeleid concreet.....	5
- M14: Echte stappen naar meer geïsoleerde woningen.....	5
- M15: Gun alle kinderen een groen schoolplein.....	5
- M16: Spreidingsbeleid criminogene branches	5
- M17: Krottenkaart Groningen	5
- M18: Kleine steegjes aanpak	5
- M19: MBO.....	5
- M20: Grofvuil.....	5
- M21: Onderzoek ondersteuning duurzame relaties	5
- M22: Dag van de Vrijwilliger	5
- M23: Uitbreiding Repaircafés Groningen	5

- M24: LHBTQIA+ monitor	5
- M25: De sociale basis moet blijven	5
- M26: Intergenerationeel wonen	5
- M27: Stedenbanden geen prioriteit	5
- M28: Bijdragen aan de Groningse politie	5
- M29: Energiecompensatie voor hen die het nodig hebben	5
- M30: Fonds ook voor levensbeschouwelijke organisaties en culturele instellingen	5
- M31: Zonder nacht geen dag.....	5
- M32: Jongerenadviesraad	5
e. Resultaten herziening grondexploitaties 2002	6
f. Herziening grondexploitatie Meerstad 1-1-2-2022	6
7. Sluiting	95

GEMEENTERAAD VAN WOENSDAG 9 NOVEMBER 2022 15.00 UUR

Voorzitter: K. Schuiling (burgemeester)

Namens de raad: J. van Hoorn (GroenLinks), F. Folkerts (GroenLinks), E. Hillekens (GroenLinks), J. Jones (GroenLinks), B. Leemhuis (GroenLinks), C. Nieuwenhout (GroenLinks), H. Sietsma (GroenLinks), T. van de Vendel (GroenLinks), J. Bushoff (PvdA), E. van der Weele (PvdA), R. Gierkerk (PvdA), I. Huitema (PvdA), R. Pestman (PvdA), J. van Veen (PvdA), J. Lo-A-Njoe (D66), M. Gietema (D66), M. Martinez Doubiani (D66), A. Poelstra-Bos (D66), T. Rustebiel (D66), W. Pechler (PvdD), J. Bosma (PvdD), B. Hekkema (PvdD), T. van Zoelen (PvdD), A. Sijbolts (Stadsparij 100%), Y. Menger (Stadsparij 100%), M. Sloot (Stadsparij 100%), J. Dijk (SP), D. Brandenbarg (SP), W. Koks (SP), H. de Waard (SP), I. Jacobs-Setz (VVD), E. Akkerman (VVD), R. Heiner (VVD), S. Bosch (Student&Stad), M. Goodijk (Student&Stad), K. de Groot (Student&Stad), P. Rebergen (ChristenUnie), S. Wennink (ChristenUnie), J. de Haan (CDA), E. Armut (CDA), L. van der Laan (PvhN), E. Bernabela (PvhN), D. Ram (PVV)

Namens het college: M. Wijnja (wethouder), C. Bloemhoff (wethouder), K. de Wrede (wethouder), E. Eikenaar (wethouder), I. Jongman (wethouder), P. Broeksma (wethouder), R. van Niejenhuis (wethouder), M. Molema (wethouder)

Namens de griffie: J. Spier

Gemeenteraad

1. Opening en mededelingen

00:17:47

Voorzitter: Ik open de vergadering van de gemeenteraad. Iedereen van harte welkom. Ik deel u mede dat de volgende raadsleden iets later komen: Elisabeth Akkerman, Leendert van der Laan en Benni Leemhuis. Dat klopt. Afwezig zijn Sophie Middelhuis en Hans Moerkerk. Dat komt goed uit, want dan hebben we een oneven getal bij de stemmingen. U ziet op de publieke tribune, vanuit raads perspectief, een ongekend aantal jonge talenten en paar hele oude talenten.

00:18:40

Voorzitter: Voor die oude talenten geldt natuurlijk ook dat ze op het journalistenbankje zitten, dus daar zit ook nog voldoende perspectief in. Het is goed bedoeld, hoor.

00:18:51

Voorzitter: Heel hartelijk welkom ook aan jullie. Veel vertrouwen. Let goed op! Dan ziet u in de hoek aan die kant: Berend de Boer. Het idee is dat wij nog een keer ergens in deze raadszaal een borstbeeld van de Koning moeten neerzetten. We dachten, als we nu iemand vragen die verschillende hoeken gaat bevolken, dan kunnen wij de locatie langzamerhand gaan vaststellen. Nu hij er toch is. Berend, heb je nog wat te vertellen of niet?

00:19:28

Berend de Boer: [dialekt gesproken] Goededag lu, ik ben gevraagd hier wat te vertellen in het Gronings. In de Groningse taal en dat is ter gelegenheid van de presentatie van het buusboukje. Daar hoort een tekstje bij en dat gaat als volgt: Heb je alles? Deze woorden zullen de meesten van ons zich wel herinneren uit de lagere schooltijd. Pa, moe of de verzorger riepen ons dat na als we, vaak te laat, op de fiets stapten met een bord vol Brinta en een [onhoorbaar] achter de knoop. Onze tanden hadden we geschrobd met Prodent. Heb je alles? Trommeltje met [onhoorbaar], appel of appelsienen en buusdouk? De laatste vraag gold voor de jongens. Voor meisjes was de vraag: heb je je buusdoukje? Er zat ook wezenlijk verschil in. Buusdouken voor jongens waren een stuk groter dan die voor de meisjes. De buusdouken voor jongens waren doorgaans rood en de meisjes hadden witte buusdouken. Tegenwoordig is de buusdouk wat uit de mode geraakt. Als we al wat in de buutse hebben, is dat meestal van papier en heet het in goed Gronings 'tissue'. Huidige en komende generaties zullen ook amper meer weten wat een buusdouk is. Niet, omdat er geen snotneuzen meer zijn, maar omdat ze de Groningse taal niet meer machtig zijn. Daar moet verandering in komen. Daarom is het schier dat er een buusboukje is verschenen. Een heel mooi boukje met Groningse uitspraken en woorden en uitleg hoe het Gronings precies in elkaar zit. Een boukje voor nieuwe Groningers of voor mensen die hier op visite zijn, maar net zo goed voor de Groningers zelf om cadeau te geven of cadeau te krijgen, hartstikke schier. Een klein boukje met hopelijk grote gevolgen, namelijk behoud van de Groningse taal. Vaders, moeders en verzorgers, jullie kunnen je kinderen niet meer 's morgens naroeppen, heb je jouw buusdoukje bij je, maar heb jij jouw buusboukje bij je? Dat is een mirakel. Ik dank u wel.

00:23:01

Voorzitter: Jullie krijgen straks allemaal dat 'buusboukje' uitgereikt en dan gaan we de volgende keer natuurlijk oefenen. Dat gezegd zijnde, zien wij op onze tafel ook nog mooie pepernoten. Wesley, wil je daar nog wat over kwijt? Nee, totaal niet. Dan bedanken we Wesley niet voor de pepernoten.

6. Behandeling gemeentebegroting 2023

- Indicatie tijdsindeling en spreekvolgorde en -tijden begrotingsbehandeling

00:23:34

Voorzitter: Dan zijn we bij de orde van deze vergadering. Ik zal daar een paar korte mededelingen over doen. De spreektijd per fractie bedraagt maximaal twaalf minuten, inclusief interrupties. Ik zal natuurlijk ook bij de interrupties, zoals altijd, daar zeer nauwgezet op toezien, dat niet iemand die nog maar nul minuten heeft, heel veel

interrupties gaat plegen in een anders zijn bijdrage. Daar zullen we op letten. Tegelijkertijd zal ik proberen de levendigheid van het debat niet dood te reguleren, maar volgens mij kan dat best samen. Wij gaan in de eerste termijn van de raad zes fracties het woord geven, te beginnen met GroenLinks. De SP is in de eerste ronde de laatste, dan gaan we even schorsen en komen de andere partijen. Het is ongeveer half vijf als we weer beginnen met de rest van de fracties en om ongeveer kwart voor zes of zes uur is er een eetpauze en een overlegpauze. Er is nadrukkelijk verzocht dat ook te gebruiken. Rond kwart over zeven gaan we weer beginnen met de eerste termijn van het college.

- a. Begrotingswijzigingen 2^e kwartaal 2022/VGR II
- b. Septembercirculaire 2022
- c. Belastingtarieven 2023
- d. Ontwerpbegroting 2023
 - *A01: Energiebesparing Eerst*
 - *A02: Bestaanszekerheid bieden aan lagere inkomens door lagere lasten*
 - *A03: Uitstellen extra ozb verhoging*
 - *M01: Meten is Weten*
 - *M02: Sport en bewegen met een chronische aandoening*
 - *M03: Verlicht de last*
 - *M04: Ondersteuning dierenartskosten voor minima*
 - *M05: Diervriendelijke kinderboerderijen*
 - *M06: Wij zijn er langer dan jullie*
 - *M07: Dorpen een plek voor jong en oud*
 - *M08: Ondermijning en drugscriminaliteit*
 - *M09: De bijstand verdient beter*
 - *M10: Huiswerkbegeleiding en armoedeval*
 - *M11: Trek gezamenlijk één lijn in de publieke ruimte*
 - *M12: Algoritme- en sensoren register*
 - *M13: Maak de weg naar volledig circulair afvalbeleid concreet*
 - *M14: Echte stappen naar meer geïsoleerde woningen*
 - *M15: Gun alle kinderen een groen schoolplein*
 - *M16: Spreidingsbeleid criminogene branches*
 - *M17: Krottenkaart Groningen*
 - *M18: Kleine steegjes aanpak*
 - *M19: MBO*
 - *M20: Grofvuil*
 - *M21: Onderzoek ondersteuning duurzame relaties*
 - *M22: Dag van de Vrijwilliger*
 - *M23: Uitbreiding Repaircafés Groningen*
 - *M24: LHBTQIA+ monitor*
 - *M25: De sociale basis moet blijven*
 - *M26: Intergenerationeel wonen*
 - *M27: Stedenbanden geen prioriteit*
 - *M28: Bijdragen aan de Groningse politie*
 - *M29: Energiecompensatie voor hen die het nodig hebben*
 - *M30: Fonds ook voor levensbeschouwelijke organisaties en culturele instellingen*
 - *M31: Zonder nacht geen dag*
 - *M32: Jongerenadviesraad*

e. Resultaten herziening grondexploitaties 2002

f. Herziening grondexploitatie Meerstad 1-1-2-2022

00:25:15

Voorzitter: Dat alles gezegd zijnde, stel ik voor dat we beginnen met de bijdrage van de fractie van GroenLinks.

00:25:40

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Als u mij toestaat, ga ik het toch in het Nederlands doen. Het zal mijn ouders en opa en oma niet bijzonder trots maken, maar ik ben het Gronings niet zo goed machtig dat ik dat hier aan jullie wil laten zien. Voorzitter, vandaag bespreken we de eerste begroting van dit college, de eerste begroting van dit linkse en groene college. Voorzitter, het zal u niet verrassen, mijn fractie is trots op deze begroting. Zoals ik eerder heb gezegd, groene politiek is linkse politiek en linkse politiek is groene politiek. Dat blijkt ook uit deze begroting. Groen en links gaan samen. Het is een politiek van bestaanszekerheid, leefbaarheid en de vrijheid en veiligheid om onbekommerd en onvoorwaardelijk jezelf te zijn.

00:26:24

Voorzitter: Meneer Sijbolts.

00:26:26

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, ik hoop niet dat GroenLinks nu betoogt dat het bedrijven van groene politiek uitsluitend is voorbehouden aan partijen aan de linkerzijde van het spectrum?

00:26:37

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Ik zou niet willen betogen dat het uitsluitend is voorbehouden aan de partijen aan de linkerzijde van het spectrum, maar in mijn overtuiging en dat zal u van een spreker namens GroenLinks niet verrassen, gaat het wel hand in hand samen. Om een eerlijke vergroening te doen heb je ook eerlijke inkomenspolitiek nodig.

00:26:53

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, ik hervat mijn woordvoering. Het draait namelijk om het investeren in mensen en dieren, voor nu en ook voor het Groningen van morgen. Voorzitter, dit vergt stevige ambities. Het vergt lef. Het vergt durven kiezen voor én een eerlijke energietransitie én meer geld in de portemonnee van Groningers. Durven kiezen voor én meer betaalbare woningen én meer groene openbare ruimte. Het is uitspreken en beleid maken voor mens en dier, waarbij de klimaatcrisis wordt aangepakt en we tegelijkertijd bouwen aan bestaanszekerheid. Een bestaanszekerheid die inhoudt dat mensen meedoen en ertoe doen. Daar staat GroenLinks voor en daar staat dit college voor. Met lef en ambitie stevige keuzes maken om de publieke regie te pakken voor een Groningen voor iedereen. Voorzitter, eergisteren was ik jarig. Dat is dat op zich niet bijzonder relevant, dat geef ik direct toe. Echter, een week voor mijn verjaardag leek ik nog een buiten verjaardag te gaan vieren, in november wel te verstaan. Allemaal leuk en aardig, maar het toont ook vooral en wederom de urgentie aan van de stand van de klimaatcrisis.

00:27:57

De heer Van Hoorn (GroenLinks): In 2021 riepen wij in Groningen de klimaatnoodtoestand uit en de urgentie neemt alleen maar toe. De weerrecords sneuvelen of de gascrisis, beiden

benadrukken de absolute noodzaak van actie. We moeten af van fossiele brandstoffen door het energieverbruik terug te dringen, bijvoorbeeld door groots in te zetten op isolatie en door veel meer groene energie op te wekken. Verduurzamen is namelijk een must. Een CO2-neutraal Groningen in 2035 is een must. Dit is dan ook een absolute topprioriteit van het college, waar wij bijzonder blij mee zijn, want het is bittere noodzaak. Dit zien we terug in het Fonds Energietransitie, waarbij de opbrengsten van de duurzame energieopwekking ten goede komen aan onze inwoners. We zien het bijvoorbeeld bij de verdere uitbreiding van WarmteStad in Selwerd. Daarnaast helpen wij ook bedrijven bij hun energietransitie via Groningen Werkt Slim en geven we zelf het goede voorbeeld door bijvoorbeeld de verduurzaming van ons eigen vastgoed.

00:28:55

De heer Van Hoorn (GroenLinks): We zijn er echter nog niet. Voorzitter, samen met de PvdA, de SP, de Partij voor de Dieren en de ChristenUnie dienen wij dan ook een amendement in. Met dit amendement investeren wij extra in de verduurzaming van ons eigen vastgoed. Door een accu te plaatsen bij de Duinkerkenstraat zullen er meer zonnepanelen op het dak kunnen en kan de stroom 's nachts gebruikt worden om gemeentelijke voertuigen op te laden. Zo geeft Groningen zelf het goede voorbeeld. Daarnaast zet dit amendement ook in op extra energiebesparing in het bedrijfsleven, waar tenslotte meer dan de helft van de CO2-uitstoot van deze gemeente plaatsvindt. Voorzitter, het is ook van belang om in te zetten op een Groningen voor iedereen, voor nu en juist ook voor later, want ook dat is leefbaarheid. Het is vergaande verduurzaming en vergroening en het is het herwinnen van de openbare ruimte. We geven in Groningen ruim baan aan de fiets, aan de voetganger en het OV door bijvoorbeeld de plannen met de doorfietsroutes om ook fietsen op een langere afstand een aantrekkelijke keuze te maken.

00:29:56

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, leefbaarheid houdt in dat de openbare ruimte gelegenheid biedt om te recreëren, te spelen en te ontmoeten. Dit alles uiteraard in een radicaal vergroende openbare ruimte. Met fietsvlonders, schoolstraten en leefstraten hebben we mooie middelen in handen om de inwoners van onze wijken en dorpen hier ook kennis mee te laten maken. GroenLinks staat voor een gelijkmatige aanpak van ruimtegebruik, juist om ruimte te maken voor voetgangers, al dan niet met een rollator, of mensen met een scootmobiel. Voorzitter, dit zal vaker terugkomen, links is groen en groen is links. Ook deze linkse politiek komt meer dan sterk naar voren in deze begroting. GroenLinks staat achter de keuzen van het college om de tweedeling radicaal tegen te gaan door juist nu met het noodpakket de energiearmoede terug te dringen, door het isoleren te prioriteren en met het Fonds Energietransitie.

00:30:51

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, er gebeurt meer. We zetten breed in op armoedebestrijding. Denk aan de pauzeknop bij de schuldhulpverlening of denk aan het vervroegen van de toekenning van de individuele inkomenstoelag en ook de eerdere kwijtschelding afvalstoffenheffing. Hierbij wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de grote verschillen die er bestaan binnen onze gemeente. Er wordt dan ook het hardst ingezet op de plekken waar dit het hardst nodig is. De wijkvernieuwing wordt onverminderd voortgezet en tegelijkertijd uitgebreid naar Vinkhuizen, Paddepoel Oosterpark en

Lewenborg. Het is misschien wel juist hier waar het meest duidelijk naar voren komt dat links en groen hand in hand gaan. Er wordt tegelijkertijd ingezet op gezondheid, armoedebestrijding, vergroening en ook op meer ecologisch beheer. Door te kiezen voor zowel fysieke als sociale wijkvernieuwing wordt er gekozen voor meer toekomstperspectief.

00:31:42

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, als we het hebben over de toekomst, moeten we het uiteraard hebben over jeugd en onderwijs. GroenLinks is blij met de transitie naar Samen, de investeringen in Kansrijke Start en natuurlijk de inzet van brugfunctionarissen. Ondanks dat we al veel doen in Groningen en met het noodpakket doen we nog veel meer, blijft het juist voor de mensen die het momenteel het zwaarst hebben en het minst kunnen dragen, het zwaarst. GroenLinks wil dan ook graag nog iets extra's doen voor deze mensen om de lasten verder terug te brengen. Samen met de SP, PvdA, Partij voor de Dieren en de ChristenUnie dienen we dan ook een amendement in om de mensen die in aanmerking komen voor kwijtschelding van de afvalstoffenheffing in het eerste jaar direct gehele vrijstelling te verlenen in 2023. Voorzitter, zoals ik al zei in het begin van mijn betoog, is GroenLinkse politiek ook een politiek van onbekommerd en onvoorwaardelijk jezelf zijn. Het is een politiek van meedoen en ertoe doen.

00:32:36

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, dat brengt me bij mijn laatste twee punten. Zoals ik al eerder heb gezegd, de vrijheid om veilig jezelf te kunnen zijn, is helaas niet voor iedereen vanzelfsprekend. Als u mij toestaat, wil ik daar een korte persoonlijke noot aan wijden, ook al is dat niet per se mijn stijl. Alleen in de laatste zes maanden ben ik meer dan driemaal op straat nageroepen voor homo en ik kan u verzekeren daar zaten ook minder flatteuze termen bij. Gek genoeg, althans voor mij, glijdt het van me af; het went. Voorzitter, dat is absurd. Het is dan ook goed en met recht iets om trots op te zijn dat Groningen in 2024 de thuisstad is van de Roze Zaterdag. We moeten de diversiteit in onze gemeente niet alleen koesteren en beschermen, we moeten het ook vieren. Dat doen we door andere stil te staan bij de bijzondere dagen en de herdenkingen: Keti Koti en Coming Out Day. In Groningen staan wij namelijk naast hen die zich hardmaken voor acceptatie en inclusie, want in Groningen doet iedereen ertoe en praat iedereen mee.

00:33:43

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, het meepraten brengt mij direct bij mijn laatste punt: participatie. Heel simpel gesteld, zeggenschap en participatie van onze inwoners leidt tot betere besluiten. GroenLinks hecht dan ook zeer aan de inbreng van onze inwoners bij het maken van deze gemeentelijke besluiten. Dat zien we ook terug in de inzet op het gebiedsgerichte werken en de pilots met het Groningse model voor dorpsdemocratie. Toch, voorzitter, ook hier kan ietsje meer. Zoals de vorige kinderburgemeester ook al aangaf, we kunnen jongeren beter en meer betrekken bij de totstandkoming van de gemeentelijke besluiten. Wij dienen dan ook een motie in samen met Student en Stad, de Stadspartij, de Partij voor het Noorden, de PvdA en de ChristenUnie, als het mij niet vergis, voor een coördinator jongerenparticipatie. Een jongerencoördinator om juist met jongeren uit te werken hoe we hun beter en meer kunnen betrekken bij de besluitvorming. Voorzitter, de laatste keer: linkse politiek is groene politiek en groene politiek is linkse politiek. Het is echter meer dan dat. Het is politiek die hand in hand gaat met leefbaarheid, een radicaal

vergroende openbare ruimte en het gaat samen met veilig en onvoorwaardelijk jezelf zijn. Het is politiek van ertoe doen en politiek van meedoen. Precies dat, voorzitter, ziet GroenLinks in deze begroting.

00:35:07

Voorzitter: Dank u zeer. U heeft nog een vraag van Student en Stad.

00:35:11

De heer Bosch (Student en Stad): Dank u wel, voorzitter. GroenLinks refereert aan twee amendementen: verduurzaming van bedrijven en de gemeente en lastenverlichting. Beiden ongeveer een miljoen verschuiving uit het behoedzaamheidsfonds. Daar wordt het geld uitgehaald. Dit even voor de mensen die dat amendement nog niet gelezen hebben. Vorige week behandelden we de financiële situatie van de gemeente Groningen en daar zei GroenLinks vrij duidelijk: "Het is goed dat we die behoedzaamheidsbuffer hebben en het is goed hoe we nu de financiële situatie indelen". Nu zijn we een week later en nu moet er toch twee miljoen uit. Mijn vraag is: heeft u voor uw verjaardag twee miljoen gekregen?

00:35:56

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, ik kan u verzekeren, ik heb een hele leuke verjaardag gehad, maar hij was helaas niet zo leuk. Nee, dat is het niet. Alleen, als je kijkt naar de urgentie die er nu is, zowel voor de lasten van onze inwoners als tegelijk ook de stand van de klimaatcrisis, dan moet er een afweging worden gemaakt in waar je aan vasthoudt. Dit is het moment dat we toch de keuze moeten maken om flink te investeren. Mijn partij heeft de afweging gemaakt, samen met enkele andere partijen, dat dit nu toch moet. Juist ook, omdat door de septembercirculaire die extra ruimte er is. We hebben gedacht, dan iets minder in de behoedzaamheidsbuffer en dan kunnen we juist nu iets doen voor onze inwoners.

00:36:37

De heer Bosch (Student en Stad): Ik begrijp die politieke afweging best en die is best oké, maar mijn vraag gaat er juist om waarom dat nu pas behandeld wordt en niet vorige week, toen we uitgebreid de tijd hadden om het over de financiën te hebben? Waarom niet met open vizier dat politieke debat aangaan en zeggen: wij maken een andere keuze? Waarom nu door middel van een amendement, relatief laat, die politieke keuze naar voren brengen om het vervolgens te hebben over de noodzaak. Ik onderschrijf die noodzaak, maar ik snap niet zo goed waarom dat niet vorige week met open vizier kon.

00:37:12

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, twee dingen. Er zit een implicatie in dat het niet met open vizier is. Dat ben ik niet met de heer Bosch eens. Wij zijn hier een politiek debat aan het voeren. In alle transparantie sta ik hier te verdedigen wat ik inbreng en sta ik uw vragen te beantwoorden. Waarom het vorige week niet aan de orde is gekomen of dat u de amendementen niet eerder heeft gezien? Zeker het laatste ben ik het mee eens. Dat had ook eerder moeten en dat is ook aangegeven. Alleen dat neemt niet weg dat wij hier nu in alle openheid en transparantie dat debat kunnen voeren en dan sta ik achter de boodschap die ik u zojuist ook als antwoord heb gegeven.

00:37:41

Voorzitter: De Stadspartij.

00:37:43

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u, voorzitter. Ik deel de visie van de heer Bosch van Student en Stad, ook over de tijdigheid van het betrekken van de rest van de oppositie. Volgens mij zou het juist ook aan de coalitie gelegen moeten zijn om op dit soort belangrijke thema's een zo breed mogelijk draagvlak in de raad te krijgen bij dit soort voorstellen. Om dan de oppositie te vragen om een oordeel te vellen over amendementen die over ruim twee miljoen gaan, dan vind ik dat u uzelf tekortdoet, misschien ook wel het college tekort doet, maar ook de oppositie tekort doet. Ik onderstreep dus de oproep van de heer Bosch, omdat in de toekomst anders te gaan doen. Kunt u in die rede toevoegen, dat wij het jammer vinden dat we niet samen met de coalitie hebben kunnen kijken hoe we de problemen, die u terecht aanstipt, het hoofd kunnen bieden?

00:38:30

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Zoals ik zojuist ook heb gezegd tegen de heer Bosch, voorzitter, deel ik de rede toevoegen dat het eerder ingediend had kunnen worden. Aangaande de samenwerking met de oppositie, voorzitter. We zitten hier allemaal als raadsleden en als verschillende partijen. Het staat ieder van ons vrij om samen te werken met elk van de andere partijen, net zo goed als iedere andere partij mijn partij had kunnen benaderen om samen tot voorstellen te komen. Het is niet een wereld, waarin de oppositie tegenover coalitie is. Dat schetst u nu wel. Nee, dat deel ik niet.

00:38:57

Voorzitter: D66.

00:38:59

De heer Lo-A-Njoe (D66): Dank u wel, voorzitter. Het gaat even over een klein stukje terug in uw betoog. U had het over meedoen en participatie. Twee vragen daarover. Er is veel ambitie, hoor ik, op het gebied van participatie. Vindt u het dan ook niet vreemd dat het budget relatief laag is en per jaar afneemt? De tweede vraag stel ik dan ook maar direct. Is GroenLinks het met ons eens dat als het gaat om jongeren, dat zij een eigen vorm van organisatie verdienen die wij als raad en college vervolgens kunnen gebruiken, bijvoorbeeld als onderdeel van de integrale werkwijze van dit college?

00:39:30

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Laat ik volgens goed gebruik, dan maar beginnen met vraag één. Het is van belang, als je hecht aan participatie, dat je het ook structureel inricht. Wat mij betreft, is dit voorstel een eerste stap in die richting. Het volgt ook op wat het college al eerder aangaf, we moeten kijken hoe kunnen we jongerenparticipatie vormgeven samen met jongeren en hoe kunnen we dat in het vervolg plaats laten vinden? Alleen dan moeten we eerst met hen het gesprek gaan voeren. Voorzitter eerlijkheidshalve, de tweede vraag ben ik vergeten.

00:40:01

De heer Lo-A-Njoe (D66): De tweede vraag ging over jongeren en of zij niet een eigen vorm van organisatie verdienen, maar die heeft u volgens mij al een beetje beantwoord. De andere vraag ging over de ambities van participatie en het feit dat het budget relatief laag is en jaar na jaar afneemt.

00:40:17

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Dan denk ik dat ik de vragen in zekere zin in de eerdere beantwoording gecombineerd heb. Ja, als je een plan hebt, moet daar natuurlijk ook financiering voor zijn. We gaan nu eerst dit doen om te kijken hoe we dit gaan doen. Mocht daaruit blijken dat, voor welke vorm er ook uitkomt samen met de jongeren, er additionele middelen voor nodig zijn, dan hebben we een tweede gesprek. Alleen dat gesprek hebben we niet nu.

00:40:41

Voorzitter: Ik zit even te kijken, want ik ben in het presidium nogal beknord over het feit dat enzovoort. De heer Van Hoorn heeft nog achttien seconden voor de eerste termijn. U gaat over uw eigen spreektijd en zo, maar als ik een tik op de vingers krijgt, dan deel ik die natuurlijk ook met plezier weer terug uit. De heer De Haan gaat uw gang.

00:41:09

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, wat mij betreft mag u het debat wel lekker laten gaan. Voorzitter, het werd net al even genoemd, ook door de heer Bosch. Er wordt twee miljoen uit die behoedzaamheidsbuffer gehaald. U heeft natuurlijk ook de wethouder Financiën in uw partij zitten. Hoe zou u ertegenaan kijken als de wethouder Financiën zou aangeven, dit is niet zo een slim plan dat en we houden dat geld liever in eigen zak. Hoe staat de fractie van GroenLinks daarin?

00:41:42

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, je dient een amendement in de raad en daar volgt een advisering op van het college. Als ik het geen goed voorstel had gevonden of geen goed amendement, had ik het niet ingediend. Mocht het college daar anders over denken, dan hoor ik dat zo meteen. Dan luister ik naar de argumenten en maak ik vervolgens een afweging. Dat lijkt me een goed gebruik.

00:42:01

Voorzitter: Mij ook. Dank u voor de woordvoering, want anders komt u in reservetijd en dat gaat allemaal over mijn rug.

00:42:16

Voorzitter: Links is groen, hebben we net gehoord en dat is als vanzelf een mooi bruggetje naar de Partij van de Arbeid. De heer Bushoff.

00:42:53

De heer Bushoff (PvdA): Voorzitter, als je opgegroeid in de Groningse wijk Beijum, waar het gemiddeld jaarinkomen €19.000 is en als zoon van ouders die beiden in de gehandicaptenzorg werkten, dan weet je dat mensen niet geholpen zijn met neoliberalen die het hebben over zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid. Dan weet je dat er een actieve overheid, die bestaanszekerheid biedt, nodig is. Achter de rijkdom van enkelen schuilt namelijk de armoede van velen. Achter de kille cijfers van toenemende bestaansonzekerheid schuilen de persoonlijke verhalen van mensen. Bijvoorbeeld van de vrouw die ik sprak in het winkelcentrum in Selwerd, die vertelde dat ze moet kiezen tussen het kopen van een cadeautje voor haar kleindochter of het kopen van de medicijnen die zij en haar man nodig hebben. Of het verhaal van het oudere echtpaar in Ten Boer, voor wie de

gevolgen van de gaswinning niet stoppen bij de voordeur, maar juist daarachter zo veel ellende opleveren.

00:43:58

De heer Bushoff (PvdA): Het zijn deze verhalen en ook de verhalen van de kinderen die vanochtend weer zonder ontbijt of zonder warme douche naar school gingen, die de kille cijfers achter de toenemende bestaansonzekerheid een gezicht gegeven. Voorzitter, over deze bestaansonzekerheid van al deze mensen is de vraag die je jezelf moet stellen, willen we dat met zijn allen accepteren? Zeggen we met zijn allen, voorzitter, deze bestaansonzekerheid is het gevolg van hoe de wereld in elkaar zit. Voorzitter, volgens mij niet. Volgens mij zijn het de mensen die we als politiek met zijn allen een beetje zijn kwijtgeraakt en is het een gevolg van het idee van het neoliberalisme waarin je succes afmeet aan hoe het gaat met de rijkste mensen, in plaats van dat we kijken naar hoe het gaat met de mensen die in het begin minder kansen hadden. Voorzitter, je kunt ook een sociaaldemocratisch alternatief bieden. Je kunt kiezen voor solidariteit boven individualisme en voor optimisme boven pessimisme. Voorzitter, hoe groot ik de urgentie vind dat we iets anders moeten doen en dat we het beter moeten doen, zo hoopvol ben ik over het feit dat het ook beter kan. We hebben in de afgelopen tijd al laten zien dat je een alternatief kunt bieden. Met coalitie en oppositiepartijen hebben we een doorbraak gerealiseerd bij het in dienst nemen van schoonmakers.

00:45:31

Voorzitter: CDA.

00:45:34

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, mijn vraag aan de heer Bushoff is of hij net als ik van mening is dat het een beetje makkelijk is om alle schuld bij het neoliberalisme te leggen? Deze stad wordt al veertig jaar geregeerd door de sociaaldemocratie. Ook landelijk waren er gelukkig tijden waarin uw partij en mijn partij het met 30 of 40 zetels mochten doen. Is het dan niet iets te gemakkelijk om alle problemen die u net terecht schetst bij neoliberalisme te leggen?

00:46:04

De heer Bushoff (PvdA): Nee, voorzitter, daarover een aantal dingen. Eén, ik denk dat het te makkelijk is als je zegt dat de schuld altijd bij het neoliberalisme ligt. Ik denk wel dat het antwoord voor het oplossen van deze problemen niet het neoliberalisme is, omdat we de afgelopen tijd hebben gezien dat het niet heeft gewerkt. Ik denk dat het zaak is om een alternatief te schetsen, een sociaaldemocratisch alternatief. Dat we kiezen voor solidariteit boven individualisme en kiezen voor optimisme boven pessimisme. Hoe groot ik die urgentie ook vindt dat we het eerlijker moeten doen, ben ik ook heel erg hoopvol over het feit dat ik denk dat het beter kan. Zoals ik al zei, omdat we dat hebben laten zien met het in dienst nemen van de schoonmakers. Het alternatief is een overheid die publieke regie pakt bij zaken die te belangrijk zijn om aan de markt over te laten. Dat alternatief hebben we ook laten zien met het aannemen van dat omvangrijke initiatiefvoorstel voor betaalbaar wonen; een basisvoorwaarde voor bestaanszekerheid. Voorzitter, langs die meetlat leg ik ook de begroting. We bouwen publieke voorzieningen weer op. We vergroten bestaanszekerheid en vergroten kansengelijkheid.

00:47:21

Voorzitter: Mevrouw Jacobs, VVD.

00:47:23

Mevrouw Jacobs - Setz (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik kan u een heel stuk volgen in uw betoog en als positief mens kan ik me er ook heel goed in vinden, maar ik hoor u ook publieke regie zeggen. Ik denk dat ik me daar ook in kan vinden. Kunt u uitleggen wat u het verschil vindt tussen publieke regie en iets zelf doen?

00:47:44

De heer Bushoff (PvdA): Voorzitter, volgens mij is het zaak dat we meer publieke regie voeren en dat betekent automatisch dat we minder aan de markt overlaten. Als we de vrije markt vrij spel gegeven, zien we dat het vaak slecht uitpakt voor de mensen die in het begin minder kansen hadden en dat het de ongelijkheid vergroot. We willen op zaken die we met zijn allen heel erg van belang vinden: kansengelijkheid, bestaanszekerheid, betaalbaar wonen dus meer regie voeren en hier minder marktwerking op. Ik kom er later ook nog eventjes op in mijn betoog, voorzitter. Zoals ik al zei, lang -

00:48:16

Voorzitter: D66.

00:48:18

De heer Lo-A-Njoe (D66): U heeft het over betaalbaar wonen en heel vaak over sociale huur, maar daar waar sociale huur gerealiseerd moet worden daar staat ook tegenover dat er vervolgens ook dure huizen ter compensatie op diezelfde plek of daar in de buurt moeten worden gebouwd. Op die manier draagt u bij aan de kansengelijkheid en de tweedeling. Bent u dat met mij eens?

00:48:37

De heer Bushoff (PvdA): Nee, voorzitter, dat ben ik niet met D66 eens. Dat debat hebben we volgens mij een week geleden ook gevoerd met D66. Het is een valse tegenstelling dat als je meer sociale huurwoningen bouwt, je dan automatisch ook veel meer dure villa's zou moeten bouwen. In de visie van D66 is dat zo, maar in de visie van de Partij van de Arbeid is het een politieke keuze. Je kunt er ook voor kiezen om meer sociale huurwoningen te bouwen door daar als overheid de portemonnee voor te trekken. Dat zijn de voorstellen die wij als Partij van de Arbeid doen.

00:49:07

Voorzitter: D66.

00:49:08

De heer Lo-A-Njoe (D66): Dat is niet wat wij vinden, dat is wat we zien in de cijfers. Daar waar u die sociale huur bouwt en daar veel druk op legt, daar zien we de afgelopen jaren dat er dure huizen tegenover staan. Dat is een feitelijke constatering. Kunt u mij dan anders verklaren hoe het kan, dat die uitersten daar zo aanwezig zijn en die hele middenhuur achterblijft? Vijf procent middenhuur heeft u vorig jaar gerealiseerd.

00:49:28

De heer Bushoff (PvdA): Ja, voorzitter, dat kan ik best uitleggen. Dat is namelijk het gevolg van neoliberal en liberaal woonbeleid waar D66 een voorstander van blijkt te zijn. Voorzitter, ik zei het al, langs de meetlat van bieden we meer bestaanszekerheid leg ik de

begroting. Het antwoord vind je in het uitbreiden van meer Basisbanen, het extra geld voor inkomensondersteuning, het invoeren van de verlengde schooldag in meer wijken, het fors extra investeren in wijkvernieuwing en een eerlijke energietransitie. Voorzitter, dat zijn concrete voorstellen voor het investeren in wat van waarde is voor ons allemaal, voor het organiseren van onderlinge solidariteit en kansengelijkheid, voor het bieden van meer bestaanszekerheid en voor het opbouwen van publieke voorzieningen en het beteugelen van de vrije markt. Lossen we daar dan alle problemen mee op? Nee, dat niet, maar de mensen die ik spreek in de wijken en buurten in Groningen verwachten ook geen overheid die alle problemen oplost. Trotse Groningers willen graag hun eigen boontjes doppen, maar het systeem moet hun daartoe wel in staat stellen en de overheid mag nooit iemand laten vallen als het even tegenzit. Daar blijf ik mij voor inzetten en voorzitter -

00:50:49

Voorzitter: Stadspartij.

00:50:51

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, als het gaat over die publieke voorzieningen en de ambities die deze coalitie heeft, vindt u dan ook dat wij er wel voor moeten waken dat de democratische controle op de publieke voorzieningen die deze coalitie wil gaan organiseren, geborgd moet worden? Anders zijn we uiteindelijk net zo slecht af als met, zoals u noemt, de vrije markt, want daar hebben we ook geen controle over.

00:51:18

De heer Bushoff (PvdA): Voorzitter, laat ik dat dan beantwoorden met een wedervraag. Wie denkt dat de Stadspartij dat de belangen van inwoners beter vertegenwoordigd? De vrije markt met grote bedrijven zoals Shell of de overheid met volksvertegenwoordigers die gekozen worden door de inwoners van Groningen? Ik denk dat het antwoord duidelijk is. Publieke regie betekent ook meer zeggenschap voor inwoners, dan wanneer je het overlaat aan de vrije markt.

00:51:44

Voorzitter: De heer Sijbolts.

00:51:45

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, dan zou ik de heer Bushoff een wedervraag willen stellen. Op welk moment in zijn politieke loopbaan bij de gemeenteraad van Groningen is hij geconfronteerd met Shell in bijvoorbeeld een raadsvoorstel of wat heeft Shell meebetaald voor de gemeente?

00:52:02

De heer Bushoff (PvdA): Het voorbeeld ging niet zozeer over dat Shell zich bemoeit met de gemeente. Het voorbeeld dat ik gaf – en ik kan het wel heel erg toepassen op de Groningse situatie – is dat als je iets overlevert aan de vrije markt, de belangen van inwoners vaak niet goed zijn geborgd. Denk alleen al aan de woningmarkt. Als je die niet reguleert, is er vrij spel voor huisjesmelkers en zijn de inwoners daarvan de dupe. Voorzitter, ik wil graag nog wel, gelet op de tijd, een aantal punten maken. Dan wil ik aan het eind best nog eventueel wat interrupties beantwoorden, als u mij dat toestaat en vooral als de raad mij dat toestaat. Voorzitter, ik zei het al, ik blijf me inzetten voor bestaanszekerheid. Deze begroting en het

crisispakket energie en koopkracht zet stappen in de goede richting, maar het is misschien net niet voldoende. Er is meer nodig, want we zien op korte termijn dat de bestaanszekerheid van mensen met een laag inkomen onder grote druk staat en op lange termijn staat de bestaanszekerheid van ons allemaal onder druk als gevolg van klimaatverandering. Daarom vindt de Partij van de Arbeid het ook gerechtvaardigd dat we in 2023 extra geld uittrekken voor twee dingen: één het verlagen van de lasten voor de mensen met de laagste inkomens en twee het besparen van energie. Voorzitter, deze twee voorstellen zijn noodzakelijk en daarmee gerechtvaardigd, maar ze zijn ook mogelijk om dat we een financiële meevaller hebben gehad bij de septembercirculaire. Die kunnen we ten dele inzetten ter dekking van deze voorstellen. Voor een ander deel is het wel logisch om die financiële meevaller en de reserves in stand te houden, omdat we nog een aantal risico's hebben, ook omdat we nog een aantal ongedekte investeringen in de toekomst hebben.

00:53:45

De heer Bushoff (PvdA): Dan noem ik bijvoorbeeld het verhogen van het minimumloon naar 14 euro, waarvoor we binnenkort met een voorstel willen komen, maar wat nog niet op geld staat. Ik noem ook een voorbeeld, zoals het aankopen van de locatie Niemeyer die erg veel geld kost. Voorzitter, deze coalitie kiest duidelijk voor meer publieke regie, voor publieke welvaart boven private winst, voor het vergroten van bestaanszekerheid en investeren in wat van waarde is voor ons allemaal. Soms zijn dat ook dingen die niet in geld zijn uit te drukken, bijvoorbeeld natuur en cultuur. Voorzitter, ik denk dat Winston Churchill misschien wel het mooist heeft omschreven wat de meerwaarde van cultuur is. Ik weet niet of hij het echt gezegd heeft, maar het schijnt dat hij tijdens de tweede wereldoorlog de vraag kreeg: "Prime minister, moeten we niet bezuinigen op cultuur om onze oorlogsinspanning te bekostigen?" Daarom zou hij gezegd hebben: "Then what are we fighting for". Met andere woorden, het is altijd de moeite waard, ook in moeilijke tijden om te investeren in cultuur; om te investeren in een eerlijke beloning voor de makers van kunst en cultuur, omdat achter die rijkdom van onze kunst en cultuur veelal de armoede van de makers schuilgaat.

00:55:00

Voorzitter: D66.

00:55:04

De heer Lo-A-Njoe (D66): De uitspraak klopt inderdaad niet van Churchill, maar dat is niet mijn vraag. U fulmineert voortdurend over de markt en neoliberalisme als het gaat om de situatie van wonen in Groningen. Kunt u mij vertellen hoeveel wethouders Wonen de afgelopen zeventig jaar niet lid waren van de PvdA?

00:55:26

De heer Bushoff (PvdA): Voorzitter, ik ben er trots op dat we in Groningen prachtige volkshuisvesting hebben; volksbuurten, veel sociale huurwoningen, een ongedeelde stad en Groningen ligt er voor een groot deel mooi bij. Niet alleen met dank aan de Partij van de Arbeid, maar mede met dank aan de sociaaldemocratische wethouders op Wonen en Ruimtelijke Ordening. Er zijn ook problemen en je moet als politiek ook niet weglopen voor die problemen. Je moet ze onder ogen zien en voorzien van oplossingen en dat doe ik. De oplossing is op dit moment niet meer marktwerking, maar is meer publieke regie en investeren in wat van waarde is voor ons allemaal.

00:55:59

Voorzitter: CDA.

00:55:59

De heer Bushoff (PvdA): Voorzitter, ik wil richting een afronding-

00:56:02

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, de heer Bushoff triggerde mij toch wat met zijn mooie betoog over cultuur. Hoe kan het dan dat culturele instellingen geen recht hebben op het noodfonds ter waarde van drie miljoen, wat we met zijn allen in het leven hebben geroepen?

00:56:18

De heer Bushoff (PvdA): Goed punt, voorzitter, mocht het zo zijn dat culturele instellingen in onze gemeente inderdaad erg in de problemen komen, vind ik dat we daarnaar moeten kijken om hen te helpen. Voorzitter, ik ga naar een afronding. We kunnen het natuurlijk hebben over de aantrekkelijkheid van Groningen. Ik noemde het net al in een interruptie op D66: Groningen ligt er goed bij. Het kan nog beter en daarvoor hebben we voorstellen gedaan bij deze begroting. We doen als Partij van de Arbeid vandaag voorstellen met meerdere partijen. Voorzitter, als je het hebt over die aantrekkelijkheid van Groningen, dan is het volgens mij niet alleen de bouw van mooie huizen die ervoor zorgt dat mensen hier komen wonen. Dan is het niet werk wat ervoor zorgt dat mensen hier komen werken. Een topuniversiteit alleen zorgt er niet voor dat mensen uit de hele wereld hier komen studeren. Volgens mij is het iets anders dat Groningen zo aantrekkelijk maakt. Volgens mij is het iets dat ons hier bindt, ondanks onze verschillen. Is het een belofte die ik mijzelf heb gedaan toen ik de politiek in ging. Is het een belofte die wij en heel veel mensen hun kinderen doen voor het slapen gaan. Volgens mij is het iets wat in het DNA zit van Groningers. Namelijk, dat we met elkaar en samen alles op alles zetten om het vandaag een beetje beter te maken voor morgen. Dank u wel.

00:57:33

Voorzitter: Dank u zeer. Dan gaan we naar D66, heer Lo-A-Njoe.

00:58:16

De heer Lo-A-Njoe (D66): Dank u wel, voorzitter. Het is even wennen voor de eerste keer een pasje mee. We bespreken vandaag de eerste begroting van dit college; een begroting waar veel goeds in zit voor Groningen. We herkennen uiteraard diverse aspecten van het coalitieakkoord in deze begroting, maar er is inhoudelijk ook veel herkenbaar van wat we de afgelopen jaren met elkaar in gang hebben gezet. Het is dus ook niet raar dat veel van onze eigen ambities als partij terugkomen in de doelen die het college stelt met deze begroting. Het gaat dan om onze ambities op het gebied van duurzaamheid en energietransitie, het aanpakken van kansengelijkheid en onderwijssegregatie en het realiseren van veel meer woningen in wat ons betreft in alle segmenten van de woningmarkt, zodat de doorstroom op de woningmarkt eindelijk weer op gang komt en de woningnood in Groningen afneemt. Het zijn ambities die grotendeels overeenkomen met die van de coalitie en in die ambities vinden zij ons dan ook aan hun zijde. Hoewel we op dat het ambitieniveau veel overeenkomsten zien, zien we ook veel ruimte voor verbeteringen, als wij naar deze begroting kijken. Daarom dienen wij vandaag samen met andere partijen meer dan tien

verbetervoorstellen in bij deze begrotingsbespreking. Verbetervoorstellen op het gebied van onderwijs, jongeren, democratische vernieuwing, verduurzaming, de lastendruk van de gemeente op inwoners en op de thema's veiligheid en diversiteit. Dat doen we, in al onze voorstellen, samen met andere fracties. Fracties van zowel oppositie als coalitie, want mijn fractie gelooft in de kracht van samen. We voelen daarbij de verantwoordelijkheid om samen te werken ten dienste en ten gunste van ál onze inwoners. De fractie van D66 beoordeelt voorstellen daarom op inhoud en niet op de naam van degene of de partij die er onder staat. Van ons zult u dus geen ideologische preken over u heen gestort krijgen over het neoliberalisme op rechts of over een dreigende socialistische heilsstaat op links. Dat soort vijandbeelden en simplificaties passen niet bij ons en belangrijker, we helpen onze bewoners er ook absoluut niet mee en we polariseren er onnodig mee. De fractie van D66 kiest samen met andere fracties voor een sociaal, rechtvaardig en inclusief Groningen voor iedereen. Een Groningen dat ruimte biedt aan eenieder om in vrijheid vanuit positieve gezondheid te kunnen zijn wie hij is. Daarom dienen wij vandaag opnieuw een motie in die oproept om de acceptatie en veiligheid van mensen uit onze regenbooggemeenschap eindelijk goed in kaart te brengen. We vragen alle partijen die het regenboogakkoord ondertekenden om nu ook kleur te bekennen en te steunen, want een handtekening zetten is wat ons betreft niet vrijblijvend. De veiligheid, die voorwaardelijk is om te kunnen genieten van de vrijheid om jezelf te zijn, beperkt zich overigens niet alleen tot de dag. Onze unieke tot diep in de nacht cultuur schreeuwt onder andere via onze nachtburgemeester om meer aandacht en visie. Onze motie 'Zonder nacht geen dag' brengt dat geluid uit de nacht van vandaag naar de raadzaal. De fractie van D66 kiest samen met anderen voor een overheid die bewoners daadwerkelijk betreft en echt naar hen luistert en niet voor een overheid die over de hoofden van bewoners heen bepaalt wat van waarde is voor hen. We hebben heel goed geluisterd naar de afscheidsspeech van onze kinderburgemeester Samuel en de wensen en ideeën van kinderen tijdens het landelijke festival 'Mijn stem telt' dat in maart dit jaar in Groningen plaatsvond. Ik kan u vertellen, voorzitter, Samuel vroeg niet om een coördinator die aan kinderen en jongeren gaat voorstellen welke onderwerpen wel of niet van waarde zijn voor hen. Wat deze kinderburgemeester wel vroeg, was een jongerenraad, dus dienen wij een motie jongerenadviesraad 2.0 in, waarmee we samen met kinderen, jongeren en het onderwijs kijken hoe deze jongerenraad jongeren echt een stem geeft en die ons kan adviseren over wat jongeren zelf van waarde vinden. We willen niet alleen kijken hoe die werkvormen eruitzien of wat de titel moet zijn, maar we willen vooral ook met jongeren aan de slag in 2023.

01:02:06

Voorzitter: GroenLinks.

01:02:08

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, dank u wel. Ik zal het kort houden. U schetst dat u het niet van tevoren in wilt richten en niet wil komen met een jongerencoördinator. Echter, uw oplossing is deze ene vorm van jongerenparticipatie die niet per se is aangedragen door de jongeren zelf in plaats van met een jongerencoördinator te kijken en te bespreken wat de jongeren zelf willen?

01:02:31

De heer Lo-A-Njoe (D66): Ik doe helemaal geen pleidooi voor een jongerencoördinator. Ik

doe hier een pleidooi voor een jongerenraad. Het is niet zo dat we op nul beginnen. Wellicht heeft u de serie van artikelen over de jongerenraad op OOG TV gezien. Er zijn ontzettend veel goede voorbeelden, waar we nu al van kunnen leren. Ja, tijdens het proces kunnen we ook leren. We gaan dus werkende weg lerend aan de slag met onderwerpen als mentale gezondheid, het vervolg op het noodpakket inflatie en duurzaamheid. Dat zijn zaken die niet zonder de stem en creatieve ideeën van kinderen kunnen. Laat hun hun stem horen, denken en bedenken, maar ook meteen doen. Voorzitter, D66 kiest voor de kracht van samen en we zouden het enorm waarderen als de kracht van samen ook nog wat meer in de opstelling en uitspraken van dit college te zien en te horen zou zijn.

01:03:24

De heer Dijk (SP): Voorzitter, nog even. U zei de kracht van samen en dan wil ik toch even terug naar wat u eerder in uw betoog vertelde over vijandbeelden zoals het neoliberalisme. Wat vindt u ervan dat bedrijven zoals Vattenfall, Shell en Unilever op dit moment – ik noem deze niet lukraak – recordwinsten maken?

01:03:50

De heer Lo-A-Njoe (D66): Net als onze minister van Klimaat willen we overwinsten, want daar gaat het om, aanpakken. Ik ben heel trots op onze minister van Klimaat, die daar ook heel hard mee bezig is. Ik ga verder. Nee, nog niet, Voorzitter?

01:04:03

De heer Dijk (SP): Voorzitter, ik vind dit dus echt veel te makkelijk, want dit is inderdaad een simplificatie van wat uw partij, een liberale partij, heeft veroorzaakt. Het vermarkten van deze sectoren zoals de energie, maar ook vrij spel geven aan deze grote bedrijven om onze bewoners, ook hier in Groningen, totaal uit te melken, zorgt voor polarisatie in de samenleving. Mensen leven in buurten en wijken in Groningen in diepe angst over de toekomst. Dat zet mensen tegen elkaar op.

01:04:32

Voorzitter: Zullen we -

01:04:32

De heer Dijk (SP): Nee, laat me het even afmaken. Dat zet mensen tegen elkaar op.

01:04:34

Voorzitter: Nee, wacht even -

01:04:35

De heer Dijk (SP): Mijn vraag is, ziet u dat dan niet?

01:04:37

Voorzitter: Meneer Dijk, de gedachte was wel dat we de interrupties wat korter gaan houden en niet voorzien van een inleiding. Volgens mij komt dat in uw betoog vast en zeker nog terug.

01:04:49

De heer Lo-A-Njoe (D66): Ondertussen ben ik wel een beetje kwijt wat nu de vraag was na dit vurige betoog -

01:04:54

De heer Dijk (SP): Of groeiende ongelijkheid in uw ogen ook leidt tot een groeiende polarisatie?

01:05:00

De heer Lo-A-Njoe (D66): Ja, en daarom moeten we dat ook aanpakken en dat is ook precies waar wij voor staan. Dat doen we samen, want het voortdurend wijzen met het vingertje naar grote broer Den Haag, naar projectontwikkelaars of natuurorganisaties lijkt haast een patroon te worden. Het lijkt zich te ontwikkelen tot een pavlovreactie van een deel van het college, in ieder geval op alles wat tegenzit. Dat mag, want de Rijksoverheid heeft in het verleden inderdaad taken naar de gemeenten overgeheveld. Meneer Dijk, dat was niet alleen D66 of de VVD. Nee, ook partijen die hun ideologische veren afschudden, zoals de PvdA, hebben daar vrolijk aan meegewerkt. Het is dus ook een tijdsbeeld. Doorgeschoten marktwerking is niet oké en in die zin is dat ook een inzicht wat heel veel partijen hebben. Door die overgeheveldde taken, zonder die middelen daarbij, is het ook zo dat gemeenten hele grote opgave hebben, maar voorzitter -

01:05:53

Voorzitter: De SP.

01:05:54

De heer Dijk (SP): Voorzitter, dan wil ik daar graag op inhaken. U geeft aan dat u het graag samen wil doen. U ziet aan de kleur van deze coalitie de richting die het ongeveer op zal gaan. Ik ben ongelooflijk benieuwd, met doorgeschoten marktwerking uit dat tijdsbeeld dat u net beschrijft, in welke sectoren vindt u dat de markt nu flink beteugeld moet worden, zodat bewoners in Groningen daar minder last van hebben? Ik wil wel een nieuw voorstel horen van D66 dat in lijn is met de rode draden die dit college heeft gezet. Waar wilt u de marktwerking terugdraaien?

01:06:23

De heer Lo-A-Njoe (D66): Ook hier verwijs ik naar Den Haag naar onze minister van Klimaat die warmtenetten in publieke handen wil hebben. Daarin zijn wij als Groningen ook één van de voorbeelden. Daar zijn we ook trots op en hebben we ook aan meegewerkt, dus dat is helemaal prima. Het is niet zo dat we zeggen, alles moet naar de markt. Dat is een simplificatie en sowieso om onze partij als een liberale partij neer te zetten. Laten we daar op een ander moment over praten. We zijn een sociaalliberale partij en dat is heel wat anders, meneer Dijk.

01:06:50

Voorzitter: De heer Bushoff, kort.

01:06:52

De heer Bushoff (PvdA): Voorzitter, D66 zegt dat er hier met een vingertje naar Den Haag wordt gewezen. De enige die tot nu toe aan Den Haag heeft gerefereerd, is D66 zelf over hoe goed hun minister het wel niet doet. Ik heb in mijn woordvoering met geen woord gerept over Den Haag en GroenLinks heeft niet met een verwijtend vingertje naar Den Haag gewezen. Wat we wel hebben gezegd, is dat de markt en het neoliberalisme niet werkt voor heel veel mensen. Het heeft niet gewerkt in de zorg en het heeft niet gewerkt op de woningmarkt. Kunt u mij één voorbeeld noemen, waarbij u denkt dat het wel werkt?

01:07:24

De heer Lo-A-Njoe (D66): Ja, dat kan ik doen, maar dan kom ik niet aan mijn woordvoering toe. Ik kan u wel zeggen dat in de afgelopen meningsvormende sessies over de begroting wel degelijk behoorlijk vaak naar Den Haag is gewezen en daar ging mijn opmerking over. Wat er in Den Haag ook gebeurt, ontslaat de gemeente er namelijk niet van om het eigen huishoudboekje op orde te hebben. We worden geconfronteerd met grote economische en geopolitieke onzekerheden, onder andere als gevolg van de vreselijke oorlog in Oekraïne. Er gloort ook nog eens een economische recessie aan de horizon. In dat licht waren de reacties van het college op de droevige solvabiliteit van de gemeente in de meningsvormende sessie over de algemene financiën ons zorgen. We vragen ons af of het college zich wel voldoende realiseert dat, in het geval de door de accountant geschetste ontwikkelingen zich inderdaad verder doorzetten, de lage solvabiliteit van onze gemeente een desastreuze invloed gaat hebben op de realisatie van de ambities van dit college. Dat zou doodzonde zijn. Wij vrezen namelijk -

01:08:22

De heer Bushoff (PvdA): Voorzitter, dan toch even nog twee vragen. Eén, het was te makkelijk om te zeggen, ik ga geen voorbeeld noemen van waar neoliberalisme wel heeft gewerkt. Noemt u er dan één, als u vindt dat het goed werkt. Het tweede is, noemt u mij ook eens drie voorbeelden waarbij het nu acuut fout gaat, omdat de solvabiliteit slecht is, maar ondanks dat die slecht is nota bene onder dit college verbetert?

01:08:48

De heer Lo-A-Njoe (D66): Gelukkig ga ik over mijn eigen antwoorden. Ten eerste, u vraagt mij om uit te leggen of neoliberalisme werkt. Dat moet u aan een liberaal vragen. Dat ben ik niet, ik ben een sociaalliberaal en daar kan ik vragen over beantwoorden. Wij vrezen, voorzitter, dat we straks een coalitie hebben met grote ambities en nauwelijks financiële en personele mogelijkheden om de deels gezamenlijke ambities die wij omarmen te realiseren. Dat willen we graag voorkomen, want onze inwoners verdienen een eerlijk verhaal. We moeten voorkomen dat we hun teleurstellen, zodat we voor de inwoners weer een betrouwbare partner worden. Dat zullen we toch echt samen moeten doen. Voor inwoners is er maar één overheid. Wij kunnen daar wel allerlei onderscheid in maken tussen lokaal en provinciaal en landelijk, maar voor de inwoners is dat gewoon één. Ook bij het vorige week besproken energienoodpakket sprak mijn fractie haar zorgen uit toen we voorstelden om de uitbreiding van de energietoeslag te beperken tot inwoners met een inkomen tot 130 procent van het sociaal minimum, zodat het broodnodige maatwerk ook echt gerealiseerd kan worden. Dat heeft het niet gehaald, maar wij maken ons er wel zorgen over. Evengoed steunden we wel het energienoodpakket dat overigens deels gestut wordt door rijksmiddelen. Die strijd voeren we samen met het Rijk en in dit huis met elkaar. Datzelfde Rijk stelt Groningen nu nog eens €4,4 miljoen beschikbaar om huiseigenaren met een inkomen onder het sociaal minimum van 130 procent te ondersteunen in de verduurzaming van hun woning. We dienen daarom de motie 'Echte stappen naar meer geïsoleerde woningen' in om inwoners in de praktijk te helpen. Een motie die voorstelt om inwoners direct te helpen door voor hen te regelen dat er een isolatiebedrijf langskomt die noodzakelijke isolatie voor hen aanbrengt. Voorzitter, energie die je niet gebruikt, hoef je ook niet te betalen, ongeacht het prijspeil. Dat principe geldt ook voor inkomenspolitiek en

armoedebestrijding. Daar waar we kunnen zorgen dat de lasten structureel dalen, hoeven we niet achteraf te compenseren. Wat ons betreft is inkomensondersteuning dan ook geen doel op zich. Wij kiezen liever voor maatregelen die bijdragen aan perspectief voor mensen die in een lastige situatie zitten.

01:10:54

Voorzitter: De ChristenUnie.

01:10:57

De heer Rebergen (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. Het voordeel van deze digitale tijd is dat we de motie van tevoren al hebben kunnen zien. De vraag aan meneer Lo-A-Njoe is dan ook, wat wordt in de motie anders gevraagd dan wat het college nu al wil doen?

01:11:18

De heer Lo-A-Njoe (D66): Wat daarin gevraagd wordt, is om de middelen die heel recent vrij zijn gekomen naar Drents voorbeeld te gaan toepassen. Dat wil zeggen dat we mensen compleet ontzorgen van isoleren door te zorgen dat isolatiebedrijven bij mensen op bezoek komen om in kaart te brengen wat er moet gebeuren en dat ook gaan doen. Dat scheelt een hele hoop ingewikkelde aanvragen en regelingen.

01:11:46

De heer Lo-A-Njoe (D66): Bij het lezen van de begroting is een kernvraag of het college haar doelen ook daadwerkelijk bereikt. Op dat vlak heeft de accountant best wel wat verstandige dingen gezegd. Te veel indicatoren in de begroting zeggen te weinig over de doelen die we willen bereiken. Wij willen bijvoorbeeld dat de kansenongelijkheid wordt aangepakt en de onderwijssegregatie wordt tegengegaan, onder andere met de middelen die het Rijk beschikbaar stelt voor de rijke schooldag. We missen echter goede indicatoren daarvoor, waarmee we kunnen vaststellen of dat ook lukt. We vinden het geweldig dat Roze Zaterdag weer naar Groningen wordt gehaald, maar dat het college niet uit zichzelf de voortgang wil monitoren van de veiligheid van de mensen in onze regenbooggemeenschap, dat heeft ons echt verbaasd. We denken overigens wel dat het vandaag goed komt. Tenslotte, we willen in 2030 afvalvrij zijn, maar dat gaan we met het huidige afvalstelsel en tempo absoluut niet halen. Daarom onze motie 'Maak de weg naar volledig circulair afvalbeleid concreet', zodat we straks met heldere tussendoelen kunnen zien of we het inderdaad gaan halen. Er is veel te doen in onze gemeente, zowel qua realisatie van onze ambities als wat betreft het oplossen van knelpunten. We gaan daar volgens mijn fractie alleen in slagen als we dat veel meer samen gaan doen en de verbinding zoeken in plaats van te wijzen naar elkaar of naar Den Haag. Wij zijn er klaar voor om samen te werken met eenieder die dat wil en om daar samen aan te werken. Dank u wel.

01:13:07

Voorzitter: Dank u zeer. Er resteert nog een aantal vragen voor de tweede termijn. ChristenUnie en GroenLinks wachten daar nu al met smart op. Eerst gaan we luisteren naar de Partij voor de Dieren.

01:13:29

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Terwijl in Egypte door wereldleiders wordt gesproken over de toekomstige leefbaarheid van onze moeder aarde, spreken wij hier over de toekomst van onze mooie gemeente Groningen. Voor mijn fractie is

het een bijzonder moment; de eerste begroting waar we zelf als coalitiepartner een hand in hebben gehad en de eerste begroting waarin de uitgangspunten van het coalitieakkoord zijn vertaald in concrete plannen en bedragen. Daar zijn we best tevreden mee. Van iets kleins, als het feit dat dieren vijf keer vaker voorkomen in de begroting dan vorig jaar, tot iets groots als de miljoenen extra die de komende jaren worden besteed aan natuur, dierenwelzijn, groen en ecologie om de gemeente van de toekomst vorm te geven. Deze begroting toont een sociaal en groen pakket aan investeringen die we doen om onze stad mooier, gezonder, duurzamer, diervriendelijker en eerlijker te maken.

01:14:17

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Als Partij voor de Dieren zijn we blij met de extra inzet die we plegen op het bestrijden van armoede, het feit dat we doorgaan met de wijkvernieuwing en dat we het beheer van de openbare ruimte en groen in de wijkvernieuwingswijken verbeteren. Echter, ook de bestrijding van ondermijning, waarvan het belang niet te onderschatten is, krijgt een impuls, evenals de uitbreiding van het aantal brugfunctionarissen en het bijdragen aan eerlijk loon voor eerlijk werk in de cultuursector. Om al deze doelstellingen te kunnen realiseren, hebben we een sterke organisatie nodig en daarom hebben we een bezuinigingstaakstelling voor het ambtenarenapparaat geschraapt. Dankzij de positieve effecten van de septembercirculaire, er werd net ook al even aan gerefereerd door mijn collega's van GroenLinks en de Partij van de Arbeid, hebben we als gemeente meer incidentele middelen beschikbaar dan verwacht. Wij kiezen er als coalitie voor om een gedeelte van deze middelen in te zetten voor extra bestaanszekerheid voor onze inwoners en voor extra energiebesparing in de gemeente voor bedrijven en het eigen gemeentelijke bedrijf. Nu een incidentele extra investering doen in de energietransitie is iets waar we in de toekomst de vruchten van plukken.

01:15:19

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Echter, we zouden de Partij voor de Dieren niet zijn als wij het idee van bestaanszekerheid niet breder zouden trekken dan de bestaanszekerheid van mensen. Ook huisdieren lopen namelijk het risico om slachtoffer te worden van de armoedecrisis in ons land en in onze gemeente. De ervaring leert dat bij huishoudens in armoede huisdieren vaker een slechtere gezondheid hebben. Baasjes hebben namelijk niet altijd de middelen om voor een consult naar de dierenarts te gaan en ook niet altijd budget voor vaccinaties, ontwormen, chippen en castreren. Deze preventieve acties kunnen juist veel ellende in de toekomst besparen. Daarom stellen wij samen met de SP, de Partij voor het Noorden, de PvdA en GroenLinks voor om in deze ongekende koopkrachtcrisis €50.000 beschikbaar te stellen waarmee huishoudens tot een inkomen van 120 procent van het sociaal minimum eenmalig dierenartskosten kunnen declareren bij de gemeente. Hiermee kunnen hopelijk honderden huisdieren geholpen worden en blijven hun baasjes gespaard van financiële stress.

01:16:17

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): In Groningen hebben we naast huisdieren ook nog een hele hoop andere dieren, waaronder de gedomesticeerde dieren op onze kinderboerderijen. Alhoewel die over het algemeen wel de zorg krijgen die ze verdienen, is er altijd ruimte voor verbetering. In de nota dieren van vorig jaar staat bijvoorbeeld nog: "Als er te veel dieren zijn of geboren worden, zoeken we een passend adres voor ze, zoals een

hobbyboer. Mocht er geen passend adres zijn, dan gaan de dieren naar de slacht". Die zin toont wel aan dat wij toen nog niet in de coalitie zaten en die dierenwelzijnseisen kunnen wat ons betreft dus wel een stapje hoger. Daarom vragen we middels onze motie, die we samen met de Partij voor het Noorden indienen, aan het college om te inventariseren wat er nodig is om te voldoen aan het diervriendelijke Kinderboerderijenbesluit.

01:16:59

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Voorzitter, dan vuurwerk. Deze week was in het nieuws te lezen dat maar liefst twaalf gemeenten de komende jaarwisseling een algeheel verbod op consumentenvuurwerk instellen, waaronder de steden Amsterdam, Rotterdam, Apeldoorn en Nijmegen. Nog eens tien gemeenten overwegen een lokaal vuurwerkverbod voor het komende jaar; beter voor het milieu, de dieren, mensen met trauma's en de algehele volksgezondheid. Voor mijn fractie is het dan ook pijnlijk dat Groningen niet in het rijtje van vooruitstrevende gemeenten staat. Het argument van het college is dat een lokaal verbod niet goed te handhaven is, omdat in buurgemeenten vuurwerk wel is toegestaan en vuurwerk nog steeds legaal te koop is in Nederland. Echter, als gemeente nemen we wel vaker regels op in de APV die niet consequent te handhaven zijn, zoals het verbod op het oplaten van ballonnen, rookvrije zones of maximumsnelheden die niet altijd worden gehandhaafd en met voeten worden getreden. Ook zonder consequente handhaving levert een verbod een positief effect op, omdat een deel van de inwoners zich ook zonder repressie aan de regels houdt. Mijn vraag aan de burgemeester is dan ook: houdt de gemeente Groningen het lokale vuurwerkverbod van de twaalf 'pioniergemeenten' in de gaten om te beoordelen of het ook zonder sluitende handhaving een positief effect kan opleveren? Kan de burgemeester toezeggen dat hij zich landelijk extra zal inzetten voor een nationaal verbod op consumentenvuurwerk?

01:18:17

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Voorzitter, bij het voorjaarsdebat diende D66 een motie in over de LHBTQIA+ monitor, die wij graag hadden gesteund. Toen was er helaas geen geld voor beschikbaar, maar nieuwe rondes, nieuwe kansen en nieuwe incidentele middelen. Met het oog op het feit dat we een regenbooggemeente zijn, bijna alle aanwezige partijen hier het Regenboog Stembusakkoord hebben ondertekend en het feit dat we in Groningen in 2024 Roze Zaterdag mogen organiseren, stellen wij nu samen met D66 en Student en Stad voor om deze LHBTQIA+ monitor alsnog uit te voeren. Een onderzoek waarmee vermoedens over de stand van queeracceptatie in onze gemeente bevestigd of ontkracht kunnen worden en dat we kunnen gebruiken om een debat te voeren in onze raad over de acceptatie en emancipatie van de nog altijd gemarginaliseerde LHBTQIA+ gemeenschap.

01:19:05

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Tot slot nog kort enkele moties van andere partijen. De digitale samenleving biedt kansen, maar ook ethische- en veiligheidsrisico's en daarom dienen we de D66 motie over algoritme- en sensorenregister mede in. Om een routekaart naar een afvalvrije gemeente te krijgen met tussentijdse doelen en concrete indicatoren dienen we die motie daarover van D66 eveneens mede in. Om het voortbestaan van de sociale basis te waarborgen in deze tijd van meerdere crises dienen we de CDA-motie hierover mede in. Andere moties die ik nu niet heb genoemd, daar zal ik vast op terugkomen

in mijn tweede termijn. Daar wil ik het voor nu bij laten. Dan heb ik nog vijf en een halve minuut voor de beantwoording van eventuele interrupties of om ze straks lekker zelf te plegen.

01:19:51

Voorzitter: Dat is uitlokking van de heer De Haan natuurlijk. Gaat uw gang.

01:19:56

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, dan heb ik nog wel een vraag. Ik probeer deze vraag niet bot te stellen en zo bedoel ik deze ook niet, dus ik hoop niet dat u me een vervelende man vindt. Het gaat even over die kosten voor het bezoek bij de dierenarts. Ergens, en ik bedoel het dus niet bot, is natuurlijk een huisdier ook een keuze, net als bijvoorbeeld het hebben van kinderen of het hebben van een auto, als je die nodig hebt voor je werk. Waarom bent u van mening dat die kosten deels vergoed moeten worden door de gemeente? Ik worstel daar een beetje mee, dus misschien kunt u mij helpen.

01:20:38

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Door deze vriendelijke inleiding heb ik de vraag ook niet bot opgevat, dus dank daarvoor, de heer De Haan. Het is inderdaad zo dat huisdieren, kinderen, al deze kostbare hobby's ontzettend veel geld kunnen kosten. Wat betreft huisdieren is het inderdaad een lastige afweging of je die in huis moet willen nemen op het moment dat je zelf niet goed kan rondkomen. Het feit is natuurlijk dat heel veel mensen die in armoede zitten, dat nog niet per se zaten op het moment dat ze die huisdieren in huis namen. Dan is het wel voor de baasjes en voor de dieren zelf erg van belang om in hetzelfde huishouden te kunnen blijven wonen, omdat je natuurlijk een band en een relatie opbouwt. Armoede kun je nooit helemaal voorkomen, maar dan kunnen wij in ieder geval zorgen dat mensen, die zich in een positie bevinden waarbij ze de medische zorg voor de huisdieren niet meer kunnen bekostigen, bij de gemeente kunnen aankloppen.

01:21:29

Voorzitter: D66.

01:21:31

De heer Lo-A-Njoe (D66): Dank u wel, voorzitter. Ik weet uit ervaring, maar ik hoor het ook van veel anderen, dat als je een dier uit het asiel haalt, het al gevaccineerd is en gechipt is. Bij heel veel katten bijvoorbeeld is dat al het geval, dus de groep die dan overblijft is een stuk kleiner. We zijn het ook met u eens, dat hoor ik u volgens mij ook zeggen, dat voor veel mensen, ook voor mensen in armoede, een huisdier heel belangrijk is en veel troost en liefde biedt. Bent u met ons eens dat de kosten daarvoor, die u voorstelt, mogelijk ook uit de bijzondere bijstand bekostigd zouden kunnen worden? Of vanuit de één miljoen die vanuit het noodpakket voor maatwerk is vrijgemaakt?

01:22:06

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Wat betreft die één miljoen voor maatwerk daarop weet ik het antwoord niet, maar ik denk dat er genoeg andere belangrijke zaken zijn die ook al een beroep willen gaan doen op dat potje. Wat betreft de bijzondere bijstand, wij hebben hier als Partij voor de Dieren eerder een onderzoeksmotie voor ingediend, die toen is aangenomen. Uit die beantwoording bleek toen dat bijzondere bijstand hiervoor alleen

aangewend kan worden in heel bijzondere gevallen, bijvoorbeeld als je hulphond ziek is. Niet voor huisdieren in het algemeen. Vandaar dat dit wel echt een gat opvult wat ons betreft.

01:22:34

Voorzitter: Student en Stad, tot slot.

01:22:37

De heer Bosch (Student en Stad): Dank, voorzitter. Als er dan toch nog wat tijd over is, dan --

01:22:40

De heer Bosch (Student en Stad): Het begin van het betoog van de Partij voor de Dieren refereert, denk ik, heel terecht aan de COP 27 die op dit moment bezig is en dat gaat over het tegengaan van klimaatverandering. In de begroting voor komend jaar en het jaar daarop staat nu vier miljoen extra begroot, maar dat zijn incidentele middelen. Kan ik verwachten dat de Partij voor de Dieren zich de komende jaren gaat inzetten om dat structureel te maken, zodat we ons harder blijven inzetten als gemeente in het tegengaan van klimaatverandering?

01:23:16

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): Een goede vraag. Er staat nu inderdaad dat het incidenteel is, maar dat is ook omdat we als gemeente natuurlijk concreet zicht hebben op allerlei fondsen die vanuit Rijk en Europa nog onze kant op gaan komen. Mochten die fondsen onvoldoende blijken om onze eigen klimaatdoelstellingen te behalen, dan gaan wij er zeker voor strijden om daar extra geld aan te besteden.

01:23:33

Voorzitter: Mevrouw Jacobs, VVD.

01:23:37

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dank u wel, voorzitter. Denkt u dat wij, met de huidige lijn die we hebben ingezet, afvalvrij halen in 2030 of denkt u dat Diftar daar van toegevoegde waarde dat zou kunnen zijn?

01:23:49

De heer Pechler (Partij voor de Dieren): De knuppel in het hoenderhok die je wist dat zou komen. Volgens mij is er nu een goede motie ingediend om in ieder geval die concrete tussendoelen en indicatoren op te gaan stellen en te gaan volgen. Mocht het daarna nog steeds onvoldoende blijken, dan is dat een gesprek dat openstaat en waar elke raadsfractie zijn eigen afweging in kan gaan maken.

01:24:13

Voorzitter: Dank u zeer. Dan zijn we bij de Stadspartij en daarna komt nog de SP. De Stadspartij, de heer Sijbolts.

01:24:38

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u wel, voorzitter. De eerste begroting van dit college en deze coalitie en dat kan best wel een spannend moment zijn, zeker in deze onzekere tijd. Wij zetten ons in voor een stad met internationale allure, met hechte dorpen en eigenzinnige wijken, waar wij iedere dag leven, werken, leren, sporten en spelen. Waar we genieten, dichtbij en met elkaar in een fijne omgeving. Voorzitter, dit is ons thuis. Een thuis, waarin we ruimte willen geven aan onze inwoners, ondernemers en

verenigingen. Zij zijn vaak bereid om hun verantwoordelijkheid te nemen. Ze tonen zich betrokken bij hun eigen leef- en woonomgeving; hun thuis. Ons thuis staat echter onder druk door de gevolgen van de coronacrisis, de stijgende energieprijzen en de verminderde koopkracht. De bestaanszekerheid van onze inwoners staat onder zware druk.

01:25:37

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Als lokale politiek doen we wat we kunnen om onze inwoners, ondernemers en verenigingen te steunen, om ervoor te zorgen dat we een inclusieve samenleving zijn en om de tweedeling tegen te gaan. Die gezamenlijke opgave gaat niet over links versus rechts. Die gezamenlijke opgave gaat niet over lokaal versus Den Haag. Die gezamenlijke opgave gaat niet over commerciële partijen versus de overheid. Die gezamenlijke opgave gaat niet over wij versus zij. Nee, voorzitter, die gezamenlijke opgave overstijgt de politiek en de realiteit. Samenwerken en over schaduwen heen stappen is noodzakelijk. Gisteren, vandaag en morgen. Voorzitter, onze fractie zal zich daarvoor constructief blijven inzetten. Ja, we zullen soms andere accenten leggen. Ja, dat zal niet altijd door een meerderheid gesteund worden. Echter, als grootste lokale en onafhankelijke partij zien wij het als onze taak om ons steentje bij te dragen aan een brede welvaart, aan het thuis van al onze inwoners in de wijken en in de dorpen.

01:26:51

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): De enige manier waarop wij als volksvertegenwoordiging het vertrouwen van onze inwoners de komende jaren kunnen terugwinnen, is wanneer we niet voor hen, maar samen met hen aan oplossingen werken. Daarom is het goed dat deze raad in gezamenlijkheid niet alleen werkt aan een participatievisie, maar ook aan een verbindingsagenda. Voorzitter, wij hebben specifiek aandacht voor de jongeren in onze gemeente. Waar we eerder dit jaar geen meerderheid vonden voor onze motie voor een jongerenraad zien we nu gelukkig bijvoorbeeld bij GroenLinks een veranderende beweging. Daarom dienen wij met hun een motie in, maar dienen wij ook de aangepaste motie van D66 in. Dit zeg ik een beetje ongelukkig, maar u begrijpt wat ik bedoel. Die dienen wij in iets gewijzigde vorm opnieuw in, want de jongeren van nu, voorzitter, zijn de bakkers, de voetballers, de ondernemers, de zorgverleners en de bestuurders van de toekomst. Zelfs onze kinderburgemeester riep hiertoe op: "Praat met jongeren in plaats van over jongeren".

01:27:56

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, een brede welvaart gaat niet alleen over materiële welvaart. Het gaat ook om zaken als gezondheid, onderwijs, milieu, leefomgeving, sociale cohesie, persoonlijke ontplooiing en om veiligheid. Veiligheid, armoedebestrijding en jeugdzorg zijn in de kernthema's waar wij niet echt afwijken in de ambities van dit college. Soms verschillen we wel van mening, maar er zijn ook overeenkomsten. Wij verwachten op dat punt ook wel af en toe een wat constructieve houding richting ons.

01:28:36

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, omdat chronisch zieken en gehandicapten, onder andere door stapeling van hoge zorgkosten, vaak minder financiële ruimte hebben om te kunnen deelnemen aan sport en bewegen, vragen wij met onze motie daarover te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om sport en bewegen voor chronisch

zieken en gehandicapten bekender te maken. In het kader van die brede welvaart, waar ik het eerder over had, zullen wij een aantal moties steunen vandaag. We vinden het in die zin jammer dat de CDA-motie over het verhogen van het borgniveau niet wordt ingediend, want die hadden we graag gesteund. Wij streven ook naar het vroegere beleid: schoon, heel en veilig. Of je nu in de binnenstad woont, in Beijum woont, in Woltersum, in Hoogkerk of Glimmen, je wil altijd een prettige, schone, hele en veilige leefomgeving.

01:29:35

Voorzitter: CDA.

01:29:37

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, ik vind het ook jammer. Echter, ik liep er een beetje tegenaan, want het kost structureel 4,6 miljoen. Wie weet kan de heer Sijbolts mij toch nog even op dit laatste moment aan die €4,6 miljoen structureel helpen en dan pak ik de motie er weer bij en dienen we deze samen weer in.

01:29:55

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, ik was ook nog niet zolang geleden jarig en ik heb dat geld helaas ook niet gekregen. Die vier miljoen is inderdaad nu niet snel gevonden. Misschien dat we daar lopende het jaar richting de begroting van 2024 naar kunnen kijken. Alleen, het is wel zo, het is ooit een keer wegbezuinigd en dit is typisch zo een voorbeeld van wat je ooit wegbezuinigd, krijg je niet zo makkelijk meer terug. Al was het alleen al, omdat het grootste deel van de raad die hier nu zit, die bezuiniging niet heeft meegemaakt. Het is wel positief overigens dat bijvoorbeeld in het Oosterpark inwoners zich inzetten voor hun wijk, acties organiseren en het zwerfvuil tegen gaan. Een pluim voor al die mensen, maar de problemen zijn natuurlijk wel ontstaan, doordat we een overheid hadden die zich steeds verder terugtrok, waar het gaat over schoon, heel en veilig. Wat ik zei, voorzitter, wat ooit is wegbezuinigd, keert niet snel weer terug. Daarom ook een motie van onze kant om grofvuil weer één keer per jaar gratis op te gaan halen. Voorzitter, we weten uit onderzoek naar ondermijning, dat van een goed onderhouden en nette stedelijke omgeving op veiligheidsgebied een preventieve werking uitgaat.

01:31:03

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Brede welvaart gaat ook over wonen waar je wil, betaalbaar wonen en daar waar je gelukkig wordt. Daar ligt een grote uitdaging; het versnellen van de woningbouw. Voorzitter, onze partij streeft naar een beleid waar we bouwen voor alle groepen en waar ouderen moeten kunnen doorstromen, waar ze dat willen en waar ze dat kunnen. Bij voorkeur bouwen wij bij elk woningbouwproject 30 procent sociale woningen. Wat ons betreft moet dat de nieuwe norm worden en moeten we dat niet middelen over de gehele gemeente. Voorzitter, om de dubbele vergrijzing en andere uitdagingen die op ons afkomen het hoofd te bieden, gaat het college gelukkig de komende periode aan de slag met een integrale aanpak voor ouderen. We zijn ook blij met de toezegging van de wethouder vorige week dat het college ook wil gaan aansluiten bij het manifest 'Waardig Ouder Worden 2.0'. Voorzitter, het klinkt uit mijn mond misschien wel wat gek, maar ook over hoogbouw willen we best wel gaan meedenken. We willen er echter wel zeker van zijn dat het overgangsgebied tussen Groningen en de dorpen Haren en Ten Boer tot ten minste 2040 niet bebouwd wordt. We lezen in de gemeentelijke stukken nog wel eens het cijfertje 2030 en dat baart ons zorgen.

01:32:20

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Een grote uitdaging blijft het helpen en steunen van de gedupeerden van de aardbevingen als gevolg van de gaswinning, zonder te veel spiegeltjes en kraaltjes. Daarnaast vinden wij dat het ook onze taak is als grote gemeente om de omliggende gemeenten te steunen en te ondersteunen waar het kan. De stad kan tenslotte niet zonder de ommelanden.

01:32:44

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, zorgen zijn er bij ons ook over de positie van de middeninkomens. Zij komen steeds meer in de financiële problemen door de hogere inflatie en fors gestegen energierekeningen. De vrees bestaat dat, ondanks koopkrachtmaatregelen van het kabinet, het aantal huishoudens met schulden flink zal toenemen. In die zin maken wij ons ook zorgen over de lokale lastendruk voor al onze inwoners. Groningen behoort inmiddels tot de top twee van Nederland waar het de lokale lastendruk betreft en dat is wat ons betreft niet iets om trots op te zijn. De huidige inflatie is dermate hoog dat ook middeninkomens steeds meer moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen. Als gemeenteraad hebben wij de mogelijkheid om de lokale lasten generiek te laten dalen. Mede daarom kiezen steeds meer gemeenten ervoor om voorgenomen stijging van de lokale lasten terug te draaien. Voordat iemand mij gaat vragen waarom ik dat vandaag niet doe, wij willen een realistisch onderzoek. Wij vragen met de gehele oppositie in een motie om te onderzoeken of en op welke wijze de lokale lasten van onze ondernemers en verenigingen in de nabije toekomst omlaag gebracht kunnen worden.

01:33:59

Voorzitter: Meneer Van Hoorn.

01:34:01

De heer Van Hoorn (GroenLinks): Voorzitter, een korte vraag in twee delen. Enerzijds, onderzoeken hoe we de lasten omlaag kunnen brengen. Weten we dat niet al? We zitten hier toch als politiek om keuzen daarin te maken, dus als u de lasten omlaag wil brengen, had u dan niet veel beter een voorstel daartoe kunnen doen? We weten wat we kunnen doen. Is de heer Sijbolts dat met mij eens, voorzitter? Hoe rijmt de heer Sijbolts het verlagen van de lasten met het voorgaande boodschappenlijstje aan dingen, waaronder het borgniveau wat omhoog moet?

01:34:30

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, ik beoog ook om misschien het college uit te dagen om te kijken. Het is natuurlijk wel een feit dat er steeds meer mensen in de verdrinking komen, financieel gezien. Wij zouden we dat nu meteen kunnen oplossen met allerlei moties en amendementen, waarvan ik zeker weet dat die het niet gaan halen. Daarom vragen wij het college om zo snel mogelijk te kijken voor de toekomst om toe te komen aan een generieke lastenverlaging voor al onze inwoners en ondernemers, om ze toch een steuntje in de rug te geven.

01:35:04

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Voorzitter, brede welvaart betreft niet alleen de kwaliteit van leven in het hier en nu, maar ook de effecten van onze manier van leven op het welzijn van mensen nu en voor toekomstige generaties. Ik sluit af met een

volkswijsheid die niet alleen voor het college geldt, maar voor iedereen. 'Visie zonder actie is een dagdroom. Actie zonder visie is een nachtmerrie'. Met andere woorden, we vragen dit college en de raad om doordacht beslissingen te nemen die een goede en noodzakelijke bijdrage voor nu en in de toekomst mogelijk maken. Wees een leidend het college en geef het goede voorbeeld voor Groningers; onze inwoners, ondernemers en verenigingen. Of doe, zoals een aantal andere linkse gemeenten bijvoorbeeld Amsterdam en Utrecht, zij durven eerder gemaakte financiële beslissingen te herijken door juist armoede aan te pakken en maken bewust keuzen voor nu en op lange termijn. Zij willen geen vervelende erfenis achterlaten voor generaties die nog komen. Dank u wel.

01:36:20

Voorzitter: Dank u zeer. Dan tot slot voor de pauze de SP, de heer Dijk.

01:37:01

De heer Dijk (SP): Mooie boel dit, voorzitter. Voorzitter, ik heb begrepen dat er jonge ambtenaren op de publieke tribune zitten. Jullie hebben net volgens mij begrepen dat het neoliberalisme hier in deze zaal niet mateloos populair is. Sorry alvast. Voorzitter, er is geen alternatief. Lange tijd is ons allemaal aangeprept dat de vrije markt het beste ordeningsmechanisme zou zijn. Ook in mijn havo drie boekjes werd gesteld dat de markt kosten zou besparen, efficiënter zou zijn en de kwaliteit zou verhogen. Tijdens en na de kredietcrisis van 2008 werd glashelder dat het marktfundamentalisme van neoliberale ayatollahs diep in onze overheid en samenleving was doorgedrongen. Telkens was het de overheid die miljarden moest uitgeven om marktpartijen en een falende markt te redden of in stand te houden. Zelfs toen moest de markt hersteld worden en bleef de markt heilig, want er is geen alternatief. Ook lokaal werd dat geregeld gezegd: "Er is geen alternatief".

01:38:05

De heer Dijk (SP): Eind jaren negentig vindt in Groningen de eerste privatisering van het stads- en streekvervoer plaats. De GADO werd verkocht aan Arriva voor echt een habbekrats, als je dat nu zou terugrekenen, Het zou goedkoper, efficiënter en betrouwbaarder worden. In 2009 stemde de overgrote meerderheid van deze gemeenteraad voor de verkoop van de aandelen Essent. Het zou niet een taak zijn van de overheid. De Europese markt zou ervoor zorgen dat onze energie goedkoper, efficiënter en betrouwbaarder zou worden. Het zou ook nog zorgen voor keuzevrijheid. In 2010 stelde een wethouder van D66 hier dat het creëren van banen voor hoger opgeleiden een spin-off zou hebben voor werk voor lager opgeleiden; een soort trickle-down. Ik heb het even vertaald voor mijn collega, want die vindt dat we minder Engelse termen moeten gebruiken en ik kwam op de term 'naar beneden sijpelen'. In 2014 gaf het college de kamerverhuur in de Schildersbuurt volledig vrij. De 15-procentsnorm werd afgeschaft, want liberale partijen lieten het liever over aan de vrije markt. De liberalisering zou per slot van rekening zorgen voor meer keuzevrijheid en meer zeggenschap van de buurt over hoe zij die eruit zouden willen laten zien.

01:39:20

De heer Dijk (SP): Voorzitter, ik heb niet eens de vermarkting van ons huishoudelijke hulp of de schoonmaak of de gemeentelijke ICT genoemd. Allemaal werd het gedaan onder het mom: er is geen alternatief. Deze overtuiging heeft ertoe geleid dat na twaalf jaar Rutte problemen alleen nog maar vooruitgeschoven worden, verergeren of sterker nog

veroorzaakt worden. Het loopt allemaal vast. Toch blijft men maar pleisters plakken. Deze rijksoverheid lijkt niet in staat om publieke diensten te leveren, omdat men van de politiek, ambtenaren, enkel nog maar de taak krijgt om de markt te regelen of te redden. Er is wel degelijk kritiek op deze politiek gekomen. Ook nu, maar telkens wordt deze kritiek vanuit de politiek of samenleving als negatief, niet constructief, boos en altijd tegen weggezet. De vermarkting blijft gepresenteerd worden als realistisch, rationeel en financieel verantwoord, want er is geen alternatief. Er is geen alternatief. Er is geen alternatief of wel?

01:40:31

De heer Dijk (SP): Er is een klein plaatsje in Nederland dat het anders wil doen, dat wil breken met het idee, er is geen alternatief. Dat weigert de inrichting van de samenleving over te laten aan het vrije spel der maatschappelijke krachten. Dat niet accepteert dat de economische wetten van het kapitalisme de marges bepalen, waarbinnen de politiek mag opereren. Wij zien in Groningen gelukkig een kentering in het denken over hoe we maatschappelijke problemen kunnen en moeten oplossen. Wij zagen dat het overgrote deel van deze gemeenteraad, zowel coalitie als oppositie, zich in grote lijnen kon vinden met dit coalitieakkoord en dus ook met de begroting die hieruit voortvloeit. Tenminste, dat vermoed ik. Er wordt hiermee overtuigend – en misschien niet door iedereen zo expliciet – gebroken met 'ruttepolitiek'. Dat biedt wat de SP-fractie betreft hoop, want laat ik helder zijn, we hebben alle krachten nodig om te gaan bouwen aan een alternatief. Dat bouwen kost tijd en dat zal niet in één jaar gerealiseerd zijn. Stapsgewijs willen wij werken aan een samenleving, waarin de inkomens- en vermogensongelijkheid wordt verkleind en we weer democratische controle hebben over onze basisvoorzieningen zoals zorg, onderwijs, volkshuisvesting, energie en ook openbaar vervoer. Vergezichten zijn niet onbelangrijk, maar ook in het hier en nu verdienen mensen verbeteringen. Zo werd ik de afgelopen week benaderd door Claudia uit de Oosterparkwijk. Haar woning zit onder de schimmel en dikke scheuren. Ze geeft aan dat ze voortdurend hoofdpijn heeft en haar zoon chronisch verkouden is. Claudia had een energierekening van € 200 en die gaat nu naar € 692. Terwijl de problemen al jaren spelen, is er al tien jaar lang geen onderhoud gepleegd aan de woning van Claudia. Afgelopen mei stond Claudia samen met haar burens bij Nijestee op de stoep. De problemen van Claudia en haar zoon zijn er nog steeds, dus de SP zal de komende tijd ook samen met de Oosterparkers zoals Claudia, Rita en Christina weer in actie komen om die problemen met hen op te lossen. Verschillende mensen sturen de SP hun gestegen energierekening. Zoals Samira die haar energierekening van € 245 naar € 681 ziet groeien. Of Frans en Irma die hun energierekening van € 189 naar € 730 zien stijgen. Ze moeten kiezen tussen het betalen van de huur, de zorgpremie of de energierekening. Energierekeningen van sommige mensen stijgen zelfs boven de € 1.000 uit, per maand wel te verstaan. Ik zei net al in een interruptie, dat zorgt voor angst bij mensen; angst over de toekomst en over hoe onze samenleving zich ontwikkelt. Daar heeft de SP-fractie grote zorgen over.

01:43:14

Voorzitter: VVD.

01:43:17

Mevrouw Jacobs - Setz (VVD): Dank u wel. Ik hoor u vele malen praten over mensen die in erbarmelijke omstandigheden wonen. Dat vind ik met u heel naar. Ik denk dat niemand dat fijn vindt. Volgens mij hoor ik u ook zeggen dat het corporatiewoningen zijn, terwijl u daar in

de basis een hele grote voorstander van bent. Kunt u uitleggen wat daar misgaat en hoe u dat gaat oplossen?

01:43:38

De heer Dijk (SP): Waar de woordvoerder van D66 net niet doorhad hoe neoliberaler hij is, doet u dat ook. U zou, als al jarenlang de grootste partij in het land, als geen ander moeten weten, hoe de woningbouwcorporaties zijn afgeknepen. Hoe deze van verenigingen zijn omgebouwd naar corporaties, waar huurders geen of weinig zeggenschap meer over hebben. Hoe huurders jarenlang twee miljard euro per maand aan extra belasting in de staatskas storten. U weet wel, om die banken te redden uit 2008. We moeten ervoor zorgen dat we onze volkshuisvesting weer opbouwen, dat betekent dat we onze woningbouwcorporaties moeten versterken en huurders daar zeggenschap over moeten geven. Dit is inderdaad een vergezicht, maar ik hoop als u deze problemen ziet, dat u met ons daaraan gaat bouwen.

01:44:19

Voorzitter: Mevrouw Jacobs.

01:44:23

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): U kunt toch niet zeggen dat woningcorporaties armlastige instanties zijn, dus dan zouden ze dat op zich best wel kunnen doen. Het is dus niet zo dat de corporatie de heilige graal van alles is?

01:44:34

De heer Dijk (SP): Voorzitter, er zullen altijd mensen moeten zijn, in welke samenstelling of welk ordeningsmechanisme dan ook, die de overheid en ook woningbouwcorporaties en woningbouwverenigingen – want daar moeten we naar toe – scherp moeten houden. Daarom zullen wij daar als SP altijd met huurders op de stoep staan, als er iets verkeerd is.

01:44:53

Voorzitter: CDA.

01:44:55

De heer De Haan (CDA): Voorzitter, mijn vraag aan de SP is: ziet de SP überhaupt nog wel ruimte voor de markt? Kijk bijvoorbeeld naar de huishoudelijke hulp, daar gaan we een verbinding aan met een beperkt aantal partijen. Volgens mij is dat juist en moeten we niet helemaal af van die markt, maar moeten we af van die totale marktwerking. Is de SP dat met mij eens? Is hij het ook met mij eens is, dat als een overheid alles doet, het natuurlijk ook lang niet altijd goed gaat? De toeslagenaffaire is misschien niet een goed voorbeeld, maar je hebt ook het UWV en het CBR. Het is natuurlijk niet zo dat als we alles maar naar de overheid halen, dat dan opeens voor iedereen alles geregeld is.

01:45:31

De heer Dijk (SP): Voorzitter, ik heb net proberen duidelijk te maken dat deze overheid, die we nu hebben, ook lang geleid is alsof het een bedrijf is. Daarom sprak ik ook de jonge ambtenaren op de tribune aan, dat hier het neoliberalisme niet zo heel erg populair is, omdat die overheidsinstellingen vanuit wantrouwen geleid worden. Het is voortdurend een politieke keuze geweest om het UWV de meest bureaucratische instelling vol wantrouwen te maken. Net als de toeslagenaffaire. Dat komt daar vandaan. Ik weet zeker, als je een

overheid in inricht, waarin mensen ook weer meer zeggenschap hebben over de overheid, maar ook een overheid die uit vertrouwen mensen tegemoet treedt --

01:46:08

De heer Dijk (SP): Kijk naar het aardbevingsdossier. Laten we niet doen alsof dat het probleem van de bureaucratie is. Dat is georganiseerde bureaucratie om mensen af te knippen. Zo simpel is het. Voorzitter, over die zorgen die bij mensen thuis leven, omdat ze de rekeningen niet meer kunnen betalen. Vorige week werd in deze raad een crisispakket vastgesteld, wetende dat dit niet alle gestegen kosten in levensonderhoud van mensen zal en kan compenseren. In deze begroting staan ook meerdere voorstellen om mensen in hun inkomen te ondersteunen. Volgens de SP-fractie is er nog ruimte om in het jaar 2023 de lasten enigszins te verlichten. Daarom dienen wij een amendement in om de afvalstoffenheffing voor 6.000 huishoudens in 2023 volledig kwijt te schelden. Dit betekent een lastenverlichting voor mensen van 133 euro per huishouden. Als ik het net had over mensen in angst, dan komen we die mensen een klein beetje tegemoet.

01:47:06

Voorzitter: Student en Stad.

01:47:08

De heer Bosch (Student en Stad): Dank u wel, voorzitter. Ik wil het eventjes hebben over het amendement en niet alleen deze, maar ook met de anderen samen. Het is twee miljoen uit de reserve. Ik wil graag de heer Dijk van de SP vragen: wat zou wat hij ervan vinden, als ik dit wel een beetje makkelijk vind en als ik zou vinden dat het gebeurt om geld vrij te maken voor coalitiepartijen om zaken te behalen en dat dan vervolgens mooi op Twitter of Instagram te zetten. Wat zou de SP daarvan vinden?

01:47:43

De heer Dijk (SP): Dat mag u vinden. Dat ten eerste, maar ten tweede vind ik het ook niet waar. Ik heb bijvoorbeeld het voorstel gezien van het CDA over de OZB. Daar hebben wij ook over nagedacht. Wij hebben alleen geprobeerd om met dit amendement gericht iets te doen, dus ik had het over 6.000 huishoudens met een smalle beurs en geen groot vermogen. Kijk, als wij de OZB verhogen, dan doen we dat voor een hele grote groep, voor een paar euro's. Dan komt het ook terecht – dat mag u van mij weten – bij woningbezitters zoals ik in Helpman. Heel eerlijk, ik heb het niet nodig. Zo weet ik dat er veel meer mensen zijn die best een beetje OZB kunnen betalen. Dat is inderdaad wat de SP betreft een politieke keuze om niet naar de OZB te kijken, maar naar de afvalstoffenheffing.

01:48:27

Voorzitter: Nog één korte vraag en dan ga ik naar de PVV. Die heeft ook een vraag. Dan ben ik aan het eind.

01:48:33

De heer Bosch (Student en Stad): Voorzitter, toch wel bijzonder dat de SP het niet waar vindt, want het zijn namelijk zijn eigen woorden. Woorden van de SP uit 2019, toen er een vergelijkbare situatie was. Toen ook de coalitiepartijen een beetje op het laatste moment een manier vonden om toch extra geld vrij te spelen en daar een aantal dingen mee te behalen. Nu gebeurt hetzelfde, maar staat de SP aan de andere kant. Drie jaar geleden wijst de SP het vrij hard af en zegt dat het dingen zijn om op Twitter of Instagram te zetten.

Destijds had u het over Facebook, dat is wel veranderd. Is het dan niet gek, dat u het toen een vervelende truc vond en er nu volledig aan meedoet?

01:49:21

De heer De Haan (CDA): U mag het zo meteen de heer De Haan vragen. Ik heb hem nog even gebeld. Ik ben het met u eens dat het inderdaad wat eerder had gekund. Nogmaals, als u met goede voorstellen komt – en ik snap het voorstel van de heer De Haan ook, maar ik ben het er niet mee eens en maak een andere politieke afweging – dan hadden we daar samen aan kunnen werken. Nee, ik ben het dus niet met u eens. Voorzitter, tijden veranderen.

01:49:41

Voorzitter: De PVV.

01:49:44

De heer Ram (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik heb twee korte vragen aan de SP. Ik hoop op een kort en concreet antwoord. De eerste is: hoe gaat het amendement helpen met het voorkomen van de armoedeval? De tweede vraag die ik heb is over de OZB. Sinds de gemeentelijke herindeling in 2018 is de OZB met 45 procent gestegen, € 25 miljoen wordt er meer opgehaald per jaar. Vindt u dat niet een hele sterke stijging?

01:50:14

De heer Dijk (SP): Voorzitter, laat ik met die tweede vraag beginnen. Het is niet een soort hobby van de SP-fractie om OZB te heffen. Het is wel zo en de heer Brandenburg zei het volgens mij heel goed in de begrotingscommissie financiën: er staat wel tegenover dat dit college en deze coalitie heel veel plannen heeft die op andere manieren ook de lasten van mensen verlagen. Als wij collectief energie bijvoorbeeld organiseren, dan verlaagt dat de lasten van mensen. Dat betekent dat je er inderdaad wel investeringen voor moet doen. Ja, dus daar verschillen wij heel erg van mening. Ik ben uw eerste vraag kwijt.

01:50:50

De heer Ram (PVV): We willen allemaal als raad, denk ik, zo veel mogelijk mensen uit de armoede halen. Hoe helpt dit voorstel van u om de armoedeval te verkleinen? Volgens mij vergroot u die.

01:51:03

De heer Dijk (SP): Dat is technisch, maar daar ben ik het niet met u over eens. Sorry, het vergroot niet de armoedeval. Voorzitter, ik ga afronden. Ik heb nog twee vragen aan het college en een hele korte afronding. De SP-fractie wil het college nog vragen welke vervolgstappen zij ziet waar het gaat om de toekomst van onze energievoorziening, maar ook bijvoorbeeld de toekomst van ons openbaar vervoer. Wanneer vervoersbedrijven als Qbuzz zeggen het moeilijk te hebben, terwijl zij in 2021 nog € 1,8 miljoen winst maakten en hun moederbedrijf – een Italiaans staatsbedrijf trouwens – € 193 miljoen winst hebben gemaakt, is het college het dan met ons eens, dat als de gemeente en de provincie wordt gevraagd om negen tot zes miljoen euro te betalen, dat wij er dan meer zeggenschap voor terug willen? Voorzitter, tot slot. In eerdere bijdragen heb ik al gezegd dat er een klassenstrijd gaande is. Dat is geen turbotaal of romantisch socialisme van mijn kant. Het kan zo namelijk echt niet langer. Het moet nu echt anders, want de kosten in levensonderhoud voor mensen blijven maar stijgen, terwijl Unilever, Vattenfall en Shell in het derde kwartaal weer recordwinsten hebben geboekt en dat allemaal onder het mom: 'er is geen alternatief'.

Er is geen alternatief, er is geen alternatief. Jawel, dat is er wel. Laten we daar hier en nu voor onze toekomst keihard aan werken.

01:52:30

Voorzitter: Dank u zeer. Ik constateer dat twee leden van deze raad veel te weinig cadeautjes hebben gekregen op hun verjaardag. Ook op dat punt kan natuurlijk nog een motie worden ingediend om daar onze diepe verontwaardiging over uit te spreken. Ik constateer ook dat het hier knetterheet is. Wat dat aangaat is het een idee om WarmteStad gelijk over de hele Grote Markt te verbinden, dan hebben we dat ten minste ook geregeld. Ik constateer dat er bij heel warm weer goed gedronken moet worden, maar wel water en frisdrank. Dat is nu beschikbaar. Wij hervatten de beraadslaging om zeven minuten voor vijf; een kwartiertje pauze.

00:16:04

Voorzitter: Dames en heren, wij hervatten de beraadslaging voor de volgende zes fracties en wij beginnen met de VVD. Mevrouw Jacobs.

00:16:51

Mevrouw Jacobs-Setz: Vandaag bespreken we de begroting van 2023. Een begroting in een heel ingewikkelde tijd. Nog steeds vindt een kleine 2000 kilometer ten oosten van ons een bloedige oorlog plaats. Een oorlog die impact heeft op ons leven op tal van manieren. Naast de mentale impact van een oorlog zo dicht bij ons, laat deze oorlog ook financieel zijn sporen na. Dat merkt heel Groningen in zijn portemonnee. Ook maakt mijn fractie zich zorgen over de toenemende mate van polarisatie in de samenleving. Tal van demonstraties zijn daarvan het voorbeeld, en deze roepen dan weer tegendemonstraties op. We zien op tal van momenten dat onze inwoners niet meer naast elkaar staan maar tegenover elkaar. Mensen worden steeds vaker bedreigd, fysiek of digitaal. Ook zien we een toenemende druk op volksvertegenwoordigers en bestuurders. Binnen deze context bespreken we de begroting van 2023. Het is ondoenlijk om in ruim tien minuten een mening te geven over de bestemming van 1,15 miljard euro en 500 pagina's tekst. Zonder de rest van de onderwerpen tekort te willen doen, wil ik het hebben over wonen, werken en leven in onze mooie gemeente. In 2023 blijft er veel aandacht nodig voor de tekorten op de arbeidsmarkt en het begeleiden van mensen naar werk. Het college zegt: "Zelf meedoen met betaald werk heeft de voorkeur en is een belangrijke oplossing tegen de armoede." Mijn fractie is het daar hartgrondig mee eens, maar wij zouden daaraan willen toevoegen dat werken veel meer is dan alleen een inkomen. Het zorgt voor daginvulling, zingeving en een sociale omgeving. Voor ons heel waardevol. Wij snappen dat het college trots is dat we minder mensen in de bijstand te hebben, maar we spreken toch nog steeds over bijna 9000 mensen in de bijstand. Dus we moeten zeker niet verslappen op dat thema. Zo verdriet het ons bijvoorbeeld zeer dat de tekorten aan zwembadpersoneel nog steeds niet zijn opgelost. De wethouder geeft aan dat het probleem in meerdere gemeenten speelt, maar het motto van dit college is 'het begint in Groningen'. Laten wij dan het goede voorbeeld geven en de gemeente zijn die als eerste dit probleem oplost zodat andere mensen van ons kunnen leren. Daarnaast vinden wij het zinvol om te kijken naar wat mensen kunnen en kunnen leren, en niet alleen naar wat mensen willen. Mijn fractie schrok van het citaat dat economische groei geen doel is. Wij zijn blij met de uitleg van de wethouder van Financiën dat economische groei een middel is om brede welvaart te bereiken. Wat ons betreft is groei de komende jaren noodzakelijk.

Immers, we gaan groeien qua inwoners en als onze welvaart niet meegroeit betekent dat achteruitgaan.

00:19:28

Voorzitter: Partij voor de Dieren.

00:19:30

De heer Pechler: Dank, voorzitter. Hoe lang denkt mevrouw Jacobs dat economische groei kan doorgaan op een planeet die niet meegroeit en waar de natuurlijke grond- en hulpstoffen ook niet meegroeien?

00:19:44

Mevrouw Jacobs-Setz: Ik kan me voorstellen dat de groei nog een hele tijd door kan gaan, maar wat mij betreft is economische groei niet een doel op zich. Economische groei is een middel om je in je bestaanszekerheid te voorzien. Als er geen extra banen komen, kunnen mensen niet meer werken. En dat is voor mij heel belangrijk. Wij vertrouwen erop dat vanuit dit perspectief het college wel degelijk in gaat zetten op economische groei om deze brede welvaart te bereiken. We zien graag dat we daarin samen optrekken met onze bedrijven en instellingen, zodat Groningen een interessante gemeente blijft om te ondernemen. Groningen groeit. Groningen is aantrekkelijk en mensen willen wonen in onze mooie gemeente. Dus we moeten bouwen. Wat ons betreft kan dat niet snel genoeg gaan. We zien dat er hier en daar een hoop gebouwd wordt, maar we zien ook dat het vertraagt, zoals bijvoorbeeld in De Held III. Mijn fractie heeft daar een aantal malen vragen over gesteld, voorzitter, en wij hopen dat inmiddels het overleg met de ontwikkelaar oplevert dat er snel wordt gebouwd. Wat mijn fractie betreft, zetten we in op bouwen in alle segmenten en niet alleen in sociale koop en huur. In een ideale wereld - en ik realiseer mij dat we niet in een ideale wereld leven - hoef je nooit voor starters te bouwen, want aan het eind van elke keten komt er een starter aan bod. In de praktijk werkt zo iets gecompliceerder, want we hebben te maken met nieuwe vestigers. Daardoor worden de lokale ketens onderbroken. Maar waar geen goedkope starterswoningen zijn, kunnen ze niet vrijkomen. En als je een totale goedwerkende keten hebt, brengt de verhuisketen datgene met zich mee. Vorige keer werd er gezegd dat er geen onderzoek is waaruit blijkt dat dat werkt. Wij hebben even gezocht en er is daadwerkelijk in het midden van het land een onderzoek geweest waarbij er 100 ruimte eengezinswoningen met vijf kamers zijn gebouwd die 37 starterswoningen hebben opgeleverd aan het begin en eind van de keten. Wie had dat gedacht? Hiermee bereik je dus heel duidelijk de doelstelling van 30 procent starterswoningen.

00:21:45

Voorzitter: De SP.

00:21:47

De heer Dijk: Voorzitter, dit vind ik mooi! Ik heb gevraagd naar een onderzoek waarin dit ooit heeft gewerkt. U komt hier met een voorbeeld waarbij er 100 kasten van huizen zijn gebouwd en er uiteindelijk maar 37 starters zijn doorgestroomd. Er had ook 100 starterswoningen kunnen worden gebouwd. Sterker nog, u heeft het over 100 villa's, maar er hadden ook 200 starterswoningen kunnen worden gebouwd. Dit is precies wat ik bedoelde met dat er geen alternatief is. Er wordt gesteld dat dit efficiënt is, maar wat een

ongelooflijk inefficiënte manier van werken om 100 villa's te bouwen en 37 mensen een starterswoning te geven. Het verschil tussen de SP en de VVD in één waardeloos onderzoek.

00:22:40

Mevrouw Jacobs-Setz: Dank u wel voor deze opbeurende woorden. Als u het waardeloos vindt, is het waarschijnlijk een slim verhaal. Maar wat wij heel graag willen zijn, meneer Dijk, is een inclusieve gemeente waar er plek is voor iedereen. Wij willen ook bouwen voor anderen en niet alleen maar voor starters. En met alle respect, een vijfkamerwoning noem ik geen grote villa en hebben we ook op tal van andere plekken. Voor een goed leven in Groningen, zijn ervoor ons een tal van plekken van belang, bijvoorbeeld: je veilig voelen en zijn in onze gemeente. Wij waarderen de inzet van onze politie, BOA's en hulpverleners die onder soms moeilijke omstandigheden hun werk moeten doen, maar wij maken ons ook zorgen. Het rapport Groningse Praktijken heeft blootgelegd dat Groningen een handhavingsarme stad is. Wij vinden het goed dat het college hierop gaat inzetten, maar alleen met de versterking van de Pandbrigade zijn wij er niet. Wij gaan binnenkort graag met de portefeuillehouder in gesprek naar aanleiding van de brief die wij gisteravond hebben ontvangen. Een fijne leefomgeving houdt in dat je voorzieningen hebt in je nabijheid om te wonen, te winkelen, te sporten. Wij zijn heel blij met de opening van bijvoorbeeld de supermarkt in Meerstad. Wat ons betreft is dat de stap van Meerstad naar een dorp en niet naar enkel een woonwijk. Maar we hebben al eerder gezegd dat Meerstad meer verdient en daarover spreken we graag volgende week verder. Wij vinden de ambities van de gemeente op het terrein van bijvoorbeeld afval ambitieus, maar wij missen de concrete doelen - zoals ik al mijn vragen heb gezegd - en daarom dienen wij een motie in om die doelen te concretiseren. Het zou ons een lief ding zijn als drie keer scheepsrecht is en deze wethouder van afval en Partij voor de Dieren Diftar zal invoeren. Veilig Thuis: op het moment dat je je niet veilig voelt en in een bedreigende situatie bevindt, is hulp heel belangrijk. Ik denk dat niemand van ons hier wil dat er wachtlijsten bij Veilig Thuis zijn. We hebben - iets voor het Voorjaarsdebat - een motie daarover ingediend. Wij willen dat er een plan wordt gemaakt en zijn benieuwd hoe dat erin 2023 uit gaat zien. Dit college wil de verschillen tussen de noordelijke en zuidelijke wijken verkleinen. Wij snappen die ambitie en kennen de achtergrond, namelijk: voorkomen van de groeiende tweedeling. Maar onze fractie maakt zich zorgen over vergeten groepen. Hoe zorgen we dat we oog houden voor mensen in de oostelijke, westelijke en zuidelijke wijken die diezelfde noden hebben als de mensen in de noordelijke wijken, ondanks het feit dat dat statistisch minder vaak voorkomt. Vorige week hebben we gesproken over de financiën in zijn algemeenheid. Mijn fractie is redelijk tevreden dat het weerstandsvermogen zich goed ontwikkeld. We hebben vorige week onze zorgen geuit over het solvabiliteitsratio en de ambities van een college dat steeds meer geld wil uitgeven aan taken die niet tot de kern behoren van een gemeente. De aankoop van het Niemeyer pand is hier een voorbeeld van en dat stemt ons zorgelijk. Ik kan nog veel meer zeggen, voorzitter, maar het lijkt me goed om het hierbij laten. Ik wil afsluiten waar ik mee begon. We leven in een samenleving waar steeds meer wordt gepolariseerd en bedreigingen aan de orde van de dag zijn. Ik gun ons dat wij daarin niet meegaan en ons werk kunnen doen vanuit het perspectief 'hard op de inhoud en zacht op de relatie'. Laten we dat zo als Groningse gewoonte vasthouden. Ik wil afsluiten met de woorden uit de afscheidsbrief van het onlangs afgetreden VVD Kamerlid Ockje Tellegen: "Om alle uitdagingen het hoofd te

bieden is het zaak om met elkaar overeind te blijven, elkaar enigszins heel te laten. Zorg goed voor elkaar en kijk naar elkaar om." Dank u, voorzitter.

00:26:19

Voorzitter: Meneer Dijk, u zit zwaar in blessuretijd. Meneer Bosch - die nu aan het woord komt - heeft ook al behoorlijk lange interrupties gepleegd.

00:27:17

De heer Bosch: Voorzitter, niet alles wat je kan tellen telt en niet alles wat telt kan je tellen. Deze ietwat matig te vertalen quote van Albert Einstein kwam in mij op toen een vriend aan mij vroeg waarom ik in vredesnaam mijn tijd besteedde aan de gemeentepolitiek van Groningen. Ik zei: "Het is zo mooi dat niet alles in cijfers is uit te drukken." Hij lachte en zei: "Je spit begrotingen door, doorstroomrichtingen van verkeerscirculatieplannen, kilowattuur en piekbelasting van een zonnepark. Hoezo niet in cijfers?" Ik zei: "Wat ik zo mooi vind aan de politiek, is dat het niet de cijfers zijn die ertoe doen, maar de waarde die je hecht aan die cijfers. Hoe belangrijk vind je het dat er plekken zijn om je huis te verlaten, de cultuur te ontdekken en de nacht te ontmoeten? Hoe belangrijk vind je het dat de gemeente Groningen zijn eigen energie opwekt, waardoor het duurzaam, eerlijk en schoon is? Hoe belangrijk vind je het dat onze inwoners fysiek, mentaal en seksueel gezond zijn? De waarde van deze vragen zijn niet in cijfers of staafdiagrammen uit te drukken of te vatten in return on investment analyses. En dat maakt ze zo waardevol." Dat zei ik tegen die vriend van mij. Althans dit gesprekje waarvan het begin daadwerkelijk gebeurde en het einde vooral in mijn hoofd. Het staat voor mij symbool van wat politiek bedrijven is. Inwoners stemmen op een partij die vergelijkbare waardes heeft en deze waardes gaan ze verdedigen. De onder zin van het coalitieakkoord 'voor wat echt van waarde is', slaat dan ook volledig de plank mis. Het is namelijk niet een gegeven wat van waarde is. Het is niet voor iedereen hetzelfde en het is al helemaal niet op te leggen. Student en Stad hecht andere waardes aan bepaalde thema's dan dit college. Lang niet aan alle maar wel een paar, en daarvan wil ik graag drie uitlichten. Hierin zal ik zijdelings wat moties of amendementen aantikken en zeker niet alle. Ik zal vooral proberen uit te lichten waar Student en Stad zich voor inzet en waarvan wij vinden dat er de komende jaren meer aandacht naartoe zou moeten gaan of waar meer waarde aan gehecht moet worden. Ik wil het hebben over de nacht. De nacht is waar je ontdekt waarom je de volgende morgen opstaat. In tegenstelling tot Amsterdam, Utrecht en Haarlem heeft Groningen nog geen idee wat we aan moeten met de nacht. Het resultaat, de Groningse Nacht, is zeker niet slecht, maar benut niet zijn volledige potentie. Een nachtvisie waarin geformuleerd wordt met alle partners wat er nodig is om onze nacht te laten schijnen, zorgt ervoor dat we de volgende stap kunnen zetten. En dat is broodnodig. Wat ons betreft zijn er twee zaken die centraal staan in die nachtvisie en dat is veiligheid en diversiteit. Onze nacht kan en moet veiliger. Een nachtstadhuis is hiervoor een fantastisch middel om incidenten te voorkomen, maar vooral om de nasleep voor slachtoffers van incidenten te verminderen. Wat ook in de nachtvisie opgenomen zou moeten worden, is hoe de gentrificatie van onze uitgaansgelegenheden minder zou kunnen. Meer diversiteit in het uitgaansleven dus. Zorg ervoor dat aanbod is toegepast op wat mensen leuk vinden en niet op wat het meeste geld oplevert. Diversiteit in het aanbod is hoe je een stad levendig en openhoudt voor alle doelgroepen. Hoe leuk het ook kan zijn om in de Shooters, Het Fust of De Negende Cirkel te staan, als gemeenteraad moeten we ervoor zorgen dat kroegen als Subsonic, Oost en

Paradigm in de stad blijven of terugkomen. Of de Niemeyerfabriek hiervoor een goede plek is laat ik voor nu in het midden, maar wat ons betreft moet we ons meer inzetten om ruimte voor deze doelgroep te creëren. En dit omdat we de waarde van de nacht niet moeten onderschatten. Voorzitter, ik wil het hebben over de energietransitie want die speelt steeds meer een belangrijke rol in onze samenleving. De klimaatverandering laat zien dat stoppen met fossiele brandstof onoverkomelijk is. De afhankelijkheid van Rusland en landen in het Midden-Oosten bevestigen dit nogmaals. Moedige klimaatrebellen vragen hier wereldwijd aandacht voor. We kunnen alleen maar van die fossiele brandstof af door meer duurzame energiebronnen uit zon- en windenergie. Toen de routekaart naar CO2-neutraal in 2035 werd vastgesteld vonden veel partijen die te ambitieus. Met de kennis van nu zegt Student en Stad: "Hij was en is vooral niet ambitieus genoeg." Wat onze gemeente heeft gedaan is - helemaal in vergelijking met andere gemeentes - vroeg beginnen, maar lijkt nu langzaam steeds meer achterover te leunen.

00:32:41

Voorzitter: PVV.

00:32:44

De heer Ram: Ik wil Student en Stad vragen, voorzitter: in welke zin ben je een rebel als je voor het overheidsbeleid pleit? Ben je dan niet een koploper van de meelopers?

00:32:59

De heer Bosch: Dat vind ik een leuke vraag. We zouden hier een hele filosofische discussie kunnen hebben over de definitie van een rebel. Wat ik wil aantonen, waar ik bij blijf en ontzettend belangrijk is, is dat de mensen die hier macht hebben - en dat is niet alleen de politiek, maar ook bedrijven en individuen - moeten deze gebruiken om klimaatverandering tegen te gaan en onze aarde te behoeden voor het onomkeerbare proces die het leven op aarde niet mogelijk maakt. Volgens mij is dat kraakhelder. Als het aan Student en Stad ligt, laten we het niet gebeuren dat de gemeente achterover gaat leunen. Vier miljoen wordt er de komende twee jaar voor de energietransitie uitgetrokken. Dat is goed, maar staat ook symbool voor de huidige visie van de gemeenteraad, en dat is: "We zijn er bijna." Onze visie is dat we als gemeente Groningen, een stad met veel buitengebied en weinig zware industrie, evenveel elektriciteit kunnen opwekken als we gebruiken. Daarom zullen wij ons de komende jaren inzetten voor meer zon- en windenergie. Echt CO2-neutraal in 2035 dus. Geen elektriciteit van buiten de gemeente. Je hoort het vaak: gezondheid schat je pas op waarde als je het niet meer hebt. Als maatschappij focussen we te veel op genezen en veel te weinig op voorkomen. Mensen gezond houden zou de inzet moeten zijn. Als ik het heb over gezondheid, bedoel ik dat in een brede zin. Dan heb ik het over mentale, seksuele en fysieke gezondheid. De mentale gezondheid van onze inwoners gaat achteruit. De gevolgen van de lockdown zijn nog steeds te zien in onze maatschappij. Een voorbeeld hiervan is dat er nog nooit zo veel jonge vrouwen aan de antidepressiva hebben gezeten als nu. Een vlotte motie of een snelle oplossing hiervoor is niet voorhanden. Een langdurige en consistente aanpak van de gemeente en alle betrokken instellingen kan wel helpen. Inzet die taboedoorbrekend is: het is oké om je af en toe niet goed te voelen. Maar ook inzet op praktische oplossingen zoals het verkorten van wachttijden voor psychologen moet onze aandacht hebben. Een andere manier om mensen gezond te houden is sporten. Daar mag geen onduidelijkheid over bestaan. Toch wachten we al ontzettend lang op concrete

stappen om de capaciteit te verhogen in onze sportvoorzieningen. Dat zou wat ons betreft sneller kunnen. De gezondheid van onze inwoners is voor Student en Stad ontzettend waardevol.

00:35:50

Voorzitter: Het CDA.

00:35:52

De heer De Haan: Voorzitter, mooi dat Student en Stad zo'n belang aan gezondheid hecht. Dat doet het CDA ook. We weten dat drugs superslecht is voor de gezondheid. We weten - en u refereerde net al naar de coronacrisis - dat er nog nooit zoveel drugs door studenten werd gebruikt als in de huidige tijd. Hoe wil Student en Stad dat oplossen?

00:36:15

Mevrouw Jacobs-Setz: Voorzitter, drugs is ongezond omdat het vaak verkeerd gebruikt wordt. Op het moment dat je dit als overheid consequent in een verdomhoekje plaatst en probeert het debat zo te sturen dat mensen die drugs gebruiken criminelen zijn, houd je die ongezondheid in stand. Een andere manier van omgaan met drugs in onze maatschappij, is iets wat Student en Stad als oplossing voor de gezondheid ziet. We hebben het al eerder uitgesproken en wil ik nu best nog een keer doen: de oplossing voor de lange termijn is de legalisatie van meer soorten drugs. Wij geloven er heilig in dat dat het gezonder maakt. Ik rond af: wat van waarde is - zo blijkt - is niet voor iedereen hetzelfde. Wij vertegenwoordigen een groep kiezers die meer waarde hecht aan de nachtcultuur die veilig en divers is, aan een snelle energietransitie en aan mentale, fysieke en seksuele gezondheid. Ons stemgedrag voor de moties zal daaruit voortkomen. Maar we zullen ons de komende jaren nog meer hard maken voor wat voor ons echt van waarde is.

00:37:34

Voorzitter: Dank u zeer. De ChristenUnie, de heer Rebergen.

00:38:00

De heer Rebergen: Dank u wel, voorzitter. In de meningsvormende sessies vorige week hebben we gesproken over de thema's verbinding, toekomst en veiligheid. Aan de hand van die thema's wil ik ook deze woordvoering doen. Die woorden houden wat ons betreft verband met de opdracht die wij vanuit de Bijbel zien, namelijk: armen ondersteunen, het goede doen en de orde in de samenleving bewaken. Het is al eerder gezegd, maar dit is een belangrijk moment want het is de eerste begroting na het coalitieakkoord en veel plannen van de coalitie zijn verwerkt in deze begroting. Het is daarom mooi om hier te staan. Als eerste verbinding. In de samenleving staan mensen in verbinding met elkaar. Mensen ontmoeten elkaar, maken contact en hebben oog voor elkaar. Voor de ChristenUnie is het daarom belangrijk dat er plekken zijn waar mensen elkaar ontmoeten. Denk aan buurthuizen, wijkcentra en dorpshuizen maar ook aan verenigingen en de openbare ruimte. Door de energiecrisis en inflatie kunnen deze plekken - die bijdragen aan de sociale samenleving en waar mensen oog hebben voor elkaar - het financieel moeilijk krijgen. We willen voorkomen dat deze organisaties hierdoor hun kosten voor leden of prijzen onevenredig moeten verhogen, omdat de toegankelijkheid en betaalbaarheid van deze voorzieningen van groot belang zijn. En om dat te voorkomen moeten ze - indien nodig - worden ondersteund. In het noodpakket dat we vorige week bespraken, wordt er drie

miljoen gereserveerd voor het ondersteunen van verenigingen, buurt- en dorpshuizen en ondernemers. Maar wij vragen ons af of dat genoeg is. Samen met het CDA dienen we daarom een motie in om de noodzakelijke ondersteuning niet te laten beperken tot het genoemde budget. Het is daarbij van belang dat iedereen kan meedoen aan sport en bewegen.

00:40:10

Voorzitter: CDA.

00:40:12

De heer De Haan: Voorzitter, ik denk dat de heer Rebergen de interruptie al had verwacht. Ik vroeg me af of de heer Rebergen het met mij eens is dat dat fonds ook bedoeld is voor culturele instellingen en levensbeschouwelijke organisaties.

00:40:23

De heer Rebergen: De interruptie komt niet als een verrassing. Ik heb uw motie - die net voor deze raadsvergadering binnenkwam - gezien. De gevolgen daarvan kunnen wij nu niet helemaal overzien, en wachten de beantwoording van het college af en zullen in de tweede termijn daar verder op ingaan. Het is belangrijk dat iedereen mee kan doen aan sport en beweging. We dienen daarom de motie van Stadspartij 100% voor Groningen 'Sport en bewegen met een chronische aandoening' mede in. In duurzame relaties is die verbinding nog sterker aanwezig. Het is mooi als mensen verbinding met elkaar vinden, maar door allerlei levensgebeurtenissen zoals in verwachting zijn van een kind, betalingsachterstanden of psychische klachten, kan er druk worden uitgeoefend op de relatie. We vinden het daarom goed dat er nadrukkelijk aandacht is voor ondersteuning van onze inwoners. We vragen om in beeld te brengen of aanvullend preventief beleid nodig is, want een relatie- en scheidingsproblemen kunnen samenhangen met een heleboel andere problemen, zoals schulden, betalings- en ontwikkelingsproblemen bij kinderen. We dienen hiervoor samen met de PvdA, de Stadspartij en het CDA een motie in. Verbinding met elkaar gebeurt ook in de vorm van mantelzorg en vrijwilligerswerk. Voor mantelzorgondersteuning trekken we extra middelen uit om meer mantelzorgers in beeld te krijgen, zodat er hulp kan worden geboden om ze te ontlasten - als dat nodig is - in hun taak. Hiervoor lopen twee onderzoeken, waarvan we de uitkomst met belangstelling afwachten. Vrijwilligerswerk is van grote economische, maatschappelijke en sociale waarde in onze maatschappij. We willen daarom vragen om in 2023 op de Dag van de Vrijwilliger ter waardering, ondersteuning en stimulering van vrijwilligerswerk activiteiten te organiseren voor vrijwilligers in de gemeente Groningen. Ook daarvoor dienen we samen met andere partijen een motie in. Verbinding wordt gemaakt door de brugfunctionaris op de basisscholen. De brugfunctionaris maakt de verbinding tussen school en gezin. Daarom is het mooi dat we daar extra op inzetten. Het speciaal basisonderwijs valt niet onder de brugfunctionaris, maar we kregen signalen dat er wel behoefte is bij deze scholen. Op welke manier wordt de speciaal basisonderwijs scholen hierin ondersteund? Kunnen zij eventueel gebruik maken van de brugfunctionaris? Maar verbinding gaat ook over de relatie tussen inwoners en gemeentelijke overheid. We hebben als overheid de taak te zorgen voor onze inwoners, en dan met name voor de meest kwetsbare. We hebben daarom het pakket van barmhartigheid van harte gesteund. Maar het zijn moeilijke tijden en ondanks de steunpakketten is er meer nodig om de lagere inkomens te ondersteunen. We dienen

daarom het amendement 'Bestaanszekerheid bieden aan lagere inkomens' mede in. Het is belangrijk om de maatregelen vanuit de gemeente en het Rijk goed onder de aandacht te brengen. Daarover werd ik gewezen op een mooi initiatief, namelijk uitwisselingsbijeenkomst 'Energierijk Ten Boer', om met elkaar te spreken over de energiecrisis en inflatie en met elkaar te kijken welke ondersteuning mogelijk is, maar om vooral te kijken wat inwoners gezamenlijk kunnen doen om elkaar te ondersteunen. Wat ook hierin kunnen inwoners elkaar ondersteunen. Het idee van het CDA over de energievergoeding sprak ons dan erg aan. We vragen ons wel af of we als gemeente de solidariteit van de gemeenschap moeten organiseren. Er wordt ook verbinding gemaakt in de Repair Cafés. En dat is gelijk mijn bruggetje naar het thema toekomst. Toekomst gaat over onze stad en dorpen, maar ook over deze aarde. We zijn op weg naar een klimaatcrisis en als het gebruik van fossiele brandstoffen niet afneemt zullen we daar zeker uitkomen. Het is daarom van groot belang te besparen op energieverbruik, bijvoorbeeld door in te zetten op isolatie zoals wij via het Nationaal Isolatieprogramma hebben gevraagd. Het is daarom goed in de brief van afgelopen vrijdag te lezen dat de middelen, die we ontvangen voor de aanpak energie-armoede, op praktische wijze gaan inzetten. En wat ons betreft - even richting D66 - is een aanvullende motie daarvoor niet nodig. We zetten in op het uitrollen van circulaire economie en als gemeente trekken we de portemonnee open voor het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed. Daarnaast dienen wij het amendement in om Groningen slim uit te breiden en een actiesysteem aan te schaffen, mede in. Ik kom terug bij de Repair Cafés, want dat zijn ontmoetingsplekken. Maar even belangrijk is - en dat we hebben gezien op Reparatie Zaterdag - dat mensen bereid zijn tot reparatie van hun kapotte apparaten in plaats van een nieuwe aanschaffen. Wat ons betreft breiden we dat uit. We dienen daarom de motie 'Uitbreiding Repair Cafés Groningen' in. Ik kwam op Twitter nog een interessant draadje tegen van een lector aan de Hanze, namelijk maak van Black Friday Green Friday door bijvoorbeeld te lenen, tweedehands of eerlijke producten te kopen. Het is goed als we daar allemaal bij stilstaan. Toekomst gaat ook over onze wijken. De begroting van 2023 laat de focus van het college op de aanpak van wijken zien die in de leefbaarheidsenquêtes lagere scoorden. Een grote rol voor wijkvernieuwing als aanjager van leefbaarheid en veiligheid - en dat is meteen het bruggetje naar veiligheid - en hoe inwoners wonen, elkaar ontmoeten en voor elkaar kunnen zorgen. Oftewel het vergroten van de sociale cohesie door keuzes in de fysieke inrichting. Bij het inkleuren van de wijkvernieuwing moeten we daarom niet enkel investeren in stenen en groen, maar ook in buurten en opbouwwerk. We investeren in een passend woonaanbod in de Woonzorgvisie en is er intensivering voor betaalbare woningen. Wat ons betreft is aandacht voor extra seniorenwoningen daarbij essentieel. We investeren in de opvang voor daklozen. Onlangs is de Patria aangemeerd zodat we meer ruimte hebben voor de daklozenopvang. Ook laten we de temperatuur voor de winteropvang los en zetten we in op 24-uursopvang en éénkamerbeleid. Een wens van ons, nadat we in de coronatijd gezien hadden dat dit goede resultaten gaf. Toekomst betekent een financieel gezonde gemeente. In het meerjarenbeeld zien we een geplande verbetering van het weerstandsvermogen en de solvabiliteit. Veiligheid is een basisvoorwaarde in de samenleving. Als je je niet veilig voelt op straat, school, je werk of in je huis, geeft dat stress, angst en onzekerheid. We staan als partij voor het omzien naar elkaar en we beschouwen het creëren van veiligheid als een taak van de gemeente, naast de taken die de politie en justitie in onze samenleving vervullen.

00:47:15

Voorzitter: De Stadspartij.

00:47:17

De heer Sijbolts: Dank u, voorzitter. U ging voor mij iets te snel voorbij aan de financiën. Wij kennen de ChristenUnie al jarenlang als een degelijke partner in de raad waar het gaat om de stabiliteit van de gemeentefinanciën. Er zijn een aantal moties en amendementen ingediend waar de behoedzaamheidsbuffer en de algemene egalisatiereserve. Heeft u daar een visie op? Normaal gesproken doen we dat iets anders dan nu wordt voorgesteld. En je kan de politieke afwegingen en belangen wel duiden, maar toch.

00:47:50

De heer Rebergen: Ik zal de politieke afwegingen even laten en me daarop focussen. We hebben er zeker een visie op. De Septembercirculaire laat een heel positief beeld zien, maar is niet verwerkt in de begroting. Een aantal risico's waarvoor we de behoedzaamheidsbuffer hebben opgebouwd, worden weggenomen in de Septembercirculaire. Dus vandaar dat we denken dat we een deel van die behoedzaamheidsreserve kunnen gebruiken. Als laatste wil ik nog wat zeggen over de mensen die te maken hebben met de gevolgen van de gaswinning en de onzekerheid daarover in deze tijd. Er gebeurt veel maar ook veel niet. Er gebeurt veel in de versterking, maar dorpen staan op de kop. De mogelijkheden om dat beter te doen, pakken we graag met de raad gezamenlijk op. Als laatste, voorzitter, wil ik iedereen die meewerkte aan de begroting bedanken. Wij willen hen Gods zegen toewensen bij de verdere uitvoering ervan.

00:48:51

Voorzitter: Dank u zeer. Ik heet de heren Van der Laan, Been en Brandsma welkom, want zij hebben de gelederen versterkt.

00:49:41

De heer De Haan: Voorzitter, we leven in een samenleving onder hoogspanning. Helaas zien we dat terug hier in onze gemeente. We zien 1000den Groningers die in de financiële problemen komen door bizarre energieprijzen, veroorzaakt door de terreur van Poetin. Dit komt boven op de zorgwekkende cijfers die er al zijn. Eén op de zes kinderen groeit op in armoede. We zien dat de polarisatie en de maatschappelijke onrust toeneemt, en wat vorige week tot uiting kwam in de verwerpelijke poging van Pegida om te demonstreren door een Koran te willen verbranden. Er zijn veel Groningers die zich terecht zorgen maken over het klimaat en de wereld die we achterlaten aan volgende generaties. We zien de eenzaamheidscijfers toenemen en het aantal mantelzorgers en vrijwilligers afnemen. Een verhitte woningmarkt waarin veel starters en gezinnen geen geschikt huis kunnen vinden. Kijk naar wat er gebeurt op het gebied van de ondermijnende criminaliteit. Drugscriminelen en huisjesmelkers hebben vrij spel in onze gemeente. Gezien de vorige bijdrage mag ik denk ik zeggen dat wij een enorme verantwoordelijkheid voelen om Groningen uit al die crisis te laten komen. Een crisis biedt ook een kans. Een kans om te blijven doen wat we altijd al deden, of om een verandering teweeg te brengen. Wat het CDA betreft vragen deze tijden om samenwerking en verantwoordelijkheid. Minder ik, meer wij. Een beter Groningen vraagt om solidariteit. En wanneer we dan kijken naar deze begroting, zien we veel voorstellen die leiden tot een solidair Groningen. We zien investeringen in de armoedebestrijding, schuldhulpverlening, winteropvang voor buitenslapers, ondersteuning

van het Overweeghuis, de Verlengde Schooldag en de Kansrijke Start. Stuk voor stuk intensiveringen waar het CDA blij mee is. Maar er is meer werk aan de winkel, te beginnen bij de energiecrisis. Want waar de financiële steun van het Kabinet en dit college voor velen hard nodig is, zijn er anderen die het niet nodig hebben, voldoende vet op de botten hebben, wonen in een goed geïsoleerd huis of de afgelopen jaren tal van verduurzamingsmaatregelen hebben kunnen nemen. Landelijk zijn er veel mooie initiatieven bekend van inwoners die hun energiecompensatie overmaken naar maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor de kwetsbaren in de samenleving. We zagen dat ook in Groningen, in Haren. We zagen een prachtig initiatief ontstaan voor de voedselbank van de gereformeerde Gorechtkerk en de dorpskerk. Samen haalden ze 25.000 euro op van leden die hun energietoeslag niet of nauwelijks gebruiken. Hoe mooi zou het zijn als deze beweging zich in Groningen doorzet waardoor er een golf van solidariteit ontstaat? Om dit verder aan te jagen dien ik een motie in, zodat het gemakkelijk wordt voor Groningers om hun energiecompensatie te doneren aan maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor Groningers die financieel geen kant op kunnen. Een beter Groningen vraagt om solidariteit. Gelukkig zijn er vele mensen in onze gemeente die zich belangeloos inzetten voor de ander, bijvoorbeeld als vrijwilliger of mantelzorger. Ik moet hierbij denken aan de vrijwilligers bij mijn eigen voetbalclub, die elke zaterdag een wedstrijd fluiten ondanks dat ze voor van alles en nog wat worden uitgemaakt; die 's maandags de kantine schoonmaken en zorgen dat alle klusjes in het clubgebouw en de kleedkamers worden geklaard. We kunnen deze helden niet vaak genoeg in het zonnetje zetten. Daarom is de Dag van de Vrijwilliger een mooi initiatief. Het is van belang dat al die organisaties waar zoveel vrijwilligers actief voor zijn, deze crisis doorkomen. Het zijn de onmisbare schakels in onze samenleving. Het zorgt voor leefbaarheid en verbindt mensen uit alle lagen van de bevolking. Het is goed dat er drie miljoen is vrijgemaakt om deze buurthuizen, wijkinitiatieven, verenigingen en ondernemers te helpen. Maar wat het CDA en de ChristenUnie betreft, moet er - indien nodig - meer geld beschikbaar worden gesteld. En wat ons betreft dragen levensbeschouwelijke organisaties en culturele instellingen bij aan die sociale basis. Daarom willen we dat ook zij recht hebben op dat noodfonds wanneer het water ze aan de lippen staat. De vraag aan het college is: hoe is dit onderscheid gemaakt in het noodfonds? Waarom een ondernemer wel en een culturele instelling niet? Hoe rechtvaardig is dat? Een beter Groningen vraagt om solidariteit. Solidariteit richting de ruim 3000 jongeren die de kans lopen om in onze gemeente in de drugscriminaliteit te belanden. Solidair met de politie die hun werkzaamheden in een verhard en verruwd klimaat moeten uitvoeren, waarbij ze te maken hebben met geringe capaciteit en commerciële activiteiten en evenementen die dit verder onder druk zetten.

00:54:57

Voorzitter: De SP.

00:54:59

De heer Dijk: Voorzitter, ik heb dat verruwd en verhard klimaat een aantal keer gehoord. Toen mocht ik niet interrumperen maar nu wel en daarom probeer ik het bij u. Kunt daar de oorzaken van benoemen? Want dit komt niet de lucht vallen.

00:55:16

De heer De Haan: Ik denk dat het ook ligt aan de crisis waarmee we te maken hebben, aan

de individualisering en het liberalisme. Daarom denk ik dat het nodig is dat we weer teruggaan naar die samenleving. Het is ook het oude CDA-verhaal van Balkenende over normen en waarden. Dat heeft er veel te maken, en daarom dienen wij een motie in om te kijken naar de financiële bijdrage die deze evenementen kunnen leveren aan de veiligheid, zodat het niet de samenleving is die voor alle kosten opdraait. Een beter Groningen vraagt om solidariteit, voor de meer dan een kwart van de Groningers -jong en oud - die zich in onze gemeente eenzaam voelen. Daarom hebben we een paar jaar geleden het initiatief genomen van de Lief- en Leedstraten. En daarom dienen we vandaag een motie in over het intergenerationeel wonen. Door meer in te zetten op het ontwikkelen van locaties waar intergenerationeel wonen mogelijk wordt gemaakt, zorgen we dat groepen die elkaar doorgaans weinig vinden, met elkaar in contact komen. We gaan eenzaamheid tegen.

00:56:18

Voorzitter: D66.

00:56:20

De heer Lo-A-Njoe: Dank u wel, voorzitter. U doet een oproep om solidair te zijn met jongeren als het gaat over het belanden in drugsgebruik. Bent u het met ons eens dat voorkomen beter is dan genezen en dat het in deze context dan betekent meer inzetten op preventie in plaats van het criminaliseren van gebruik van partydrugs onder jongeren?

00:56:41

De heer De Haan: Het heeft zeker te maken met preventie. Daarom hebben we tijdens het Voorjaarsdebat een aantal moties ingediend - die u niet had gesteund - voor bijvoorbeeld meer campagnes. Maar ik denk dat het belangrijk is om het er op scholen - middelbare, MBO's, universiteiten, HBO's - veel meer over te hebben. En Volgens mij gaf de burgemeester dat ook tijdens 'Let's Go' aan. Ik sluit me volkomen ook aan bij die oproep. Ik had het over het intergenerationeel wonen waardoor we eenzaamheid kunnen tegengaan. Ouderen kunnen langer zelfstandig wonen en bewoners bieden zorg en steun aan elkaar. U raadt het al: een beter Groningen vraagt om solidariteit. Dat betekent ook dat we Groningen betaalbaar moeten houden. Als we kijken naar de woonlasten, staan we bovenaan alle lijstjes. Na Leiden hebben we de hoogste woonlasten van heel Nederland. Het is mooi dat dit college op veel manieren opkomt voor minimagezinnen, en de afvalstoffen voor velen worden kwijtgescholden. Maar in tijden van grote inflatie zien we dat ook middeninkomens hard worden geraakt en we moeten ervoor waken dat verschillen niet onnodig worden uitvergroet. Een beter Groningen vraagt om solidariteit.

00:57:49

Voorzitter: De SP.

00:57:53

De heer De Haan: Voorzitter, de heer De Haan had het net over mensen die hun energietoeslag teruggeven omdat ze die niet nodig hebben. Maar u wil wel een generieke OZB-verlaging voor iedereen. Ik refereer niet vaak naar mezelf, maar ik zou bijvoorbeeld die OZB-verlaging absoluut niet nodig hebben. Hoe verhouden die twee zich tot elkaar? U zegt dat mensen hun energietoeslag moeten inleveren, waarmee u ook zegt dat de overheid heeft gefaald om gericht te investeren. En nu doet u hetzelfde met de OZB-verlaging.

00:58:32

De heer De Haan: We verhogen elk jaar die woonlasten. We staan op nummer twee van heel Nederland. Uw college doet fantastisch werk. Wij hebben het koopkrachtpakket ondersteund. Vandaag zijn er weer extra ondersteuningsmaatregelen voor de minimagezinnen. Dat is belangrijk, maar - en daarom die OZB - we mogen die middeninkomens niet vergeten. En ja, dan is het maar een generieke maatregel en ondersteunen we mensen die het niet nodig hebben. Mijn oproep zou zijn om dit te doneren. Voorzitter, ik ga verder.

00:59:05

Voorzitter: Er is nog een vraag van de PvdA.

00:59:08

De heer Bushoff: Dank u wel, voorzitter. Jammer dat mijn spreektijd erdoorheen is met het stellen van vragen aan D66 waarop ik geen antwoord kreeg. Ik vind het veel leuker om het debat met u aan te gaan. Ik wil u een compliment maken: u heeft niet alleen een mooi verhaal, maar u doet - in mijn ogen - een gedekt en goed voorstel waarin u opkomt voor de middeninkomens. Maar ik ben het niet eens met uw voorstel, want als je de OZB verlaagt, profiteren de mensen met de hoogste inkomens en grootste huizen daar het meeste van. Kunnen we niet beter het geld dat u wil gebruik met uw amendement, inzetten voor de middeninkomens?

00:59:53

De heer De Haan: Als u straks - tijdens de pauze - met een voorstel kan komen waarin we die middeninkomens kunnen ondersteunen, vindt u mij meteen. Ik voel meteen dat als uw steun en die van de heer Dijk ontbreekt dit lastig wordt. Maar mijn partij is op zoek gegaan naar constructieve voorstellen om de middeninkomens te ondersteunen en we kwamen uit op die OZB. Maar voorzitter, om ons te kunnen focussen op armoedebestrijding, om kansongelijkheid tegen te gaan en te investeren in duurzaamheid, zullen we - en het is nog niet vaak gezegd vandaag - keuzes moeten maken. Daarom is mijn fractie altijd kritisch geweest op het vele geld dat we uitgeven aan de binnenstad. We stemmen volgende week daarom tegen - ik zeg het maar alvast - Dudok. We waren tegen de dure plannen van Vrijdag, die zelfs vijf tot acht miljoen duurder worden. Daarom dienen we een motie in om te stoppen met de stedenbanden. Veel van de oorspronkelijke doelen worden niet meer gehaald omdat er dictators aan de macht zijn. En nee, dit betekent niet dat het CDA tegen ontwikkelingssamenwerking is. Sterker nog, het Kabinet trekt er landelijk 500 miljoen euro extra voor uit, precies zoals het hoort. Ontwikkelingssamenwerking is namelijk een taak van het Rijk en niet van de gemeente. Ik rond af. Een samenleving van minder ik en meer wij, van naar elkaar omzien. Dat was mijn pleidooi. Gelukkig is dit niet iets wat alleen van de overheid komt. We zien het namelijk wekelijks terug in onze Groningse samenleving. Ik refereerde eerder al aan de initiatieven van de kerken in Haren. Maar in Haren gebeurt er meer moois. Zo wordt er gestart met de stichting Klokhuisplein. Een ontmoetingsplek waar ouderen elkaar kunnen ontmoeten om eenzaamheid tegen te gaan. Of het voedings- en verzorgingskasje van Tineke Muller, waar de zogenoemde werkende armen levensmiddelen, baby- en menstruatieproducten uit kunnen halen en doneren. Elders in de gemeente vindt een mooie initiatieven, zoals de actie van de Groningse kerken om vluchtelingen uit Ter Apel

op te vangen. Niet de overheid of de markt, maar een solidaire samenleving. Dat is wat het CDA betreft het antwoord op de uitdagingen die op ons afkomen.

01:02:07

Voorzitter: Er is nog een vraag van GroenLinks.

01:02:11

De heer Van Hoorn: Dank u wel, voorzitter. Ik ga een klein stukje terug. Allereerst had ik net begrepen dat het niet langer de bedoeling was om te wijzen naar Den Haag, maar dat gezegd hebbende: de stedenbanden en de samenwerking daarin, de fantastische dingen die ze daar doen voor hun lokale kleine gemeenschap aldaar. U bent het toch met mij eens dat de inzet om mensen te helpen die leven onder een dictatoriaal bewind van het grootste belang is. En dat wij niet samenwerken met die dictators, maar de mensen helpen om ondanks dat hun maatschappelijke leven te kunnen vervullen.

01:02:45

De heer De Haan: Dan verwijs ik toch naar het jaarverslag en de stedenband met Nicaragua. Voor de mensen op de tribune, de andere stedenbanden die we hebben is met Rusland en China. Daar willen wij mee stoppen. En waarom? Je kan die doelstellingen niet meer halen. Ze geven zelf aan dat het veel lastiger is. Ze hebben allemaal activiteiten niet kunnen doen door die dictator die daar aan de macht is. Wij zeggen dat dat een taak is van het Rijk. Laat het Rijk zicht bezighouden met ontwikkelingssamenwerking. Dat is niet aan de gemeenten, want als gemeente hebben we al zoveel taken. Laten we ons focussen op die kerntaken.

01:03:16

Voorzitter: Dat is helder. We zetten dit debat straks in de tweede termijn verder. Daar zal ook nog op worden gereageerd. De Partij voor het Noorden, de heer Van der Laan.

01:03:45

De heer Van der Laan: Dank, voorzitter. Als nieuwkomer hebben wij vooral pragmatisch gekeken naar alle moties en amendementen die de afgelopen dagen voorbijkwamen in relatie tot de begroting. Het zijn bijzondere tijden waarbij armoede voor veel mensen een dagelijkse realiteit is geworden. Deze moties en amendementen hebben we dan ook vrijwel allemaal mee-ingediend, met zowel coalitie- als oppositiepartijen. Maar ook de motie 'Kleine Steegjes' steunen wij. In steden als: Berlijn, Hamburg, Charleroi, Willemstad, en in eigen land in Eindhoven, Amsterdam en Arnhem, vind je prachtige muurschilderingen, graffiti en andere streetart in voorheen lugubere steegjes. Dat geldt ook voor de motie Repair Cafés. Vroeger was het heel gewoon om huishoudelijke apparaten en kleding te repareren. Tegenwoordig is dat vaak niet meer nodig. Veel winkels spelen in op de wegwerpmaatschappij en verkopen producten van slechte kwaliteit. Wat dat betreft zouden wij nog wel een stapje verder willen gaan - en dat hoeft niet vandaag - want als we echt een groene gemeente willen en kunnen worden, zullen we toch de discussie over Diftar weer moeten openen. Ik nodig alle partijen uit om in klein verband - met coalitie en oppositie - nog een keer met ons te praten over Diftar. De motie 'De Dag van de Vrijwilliger': zonder vrijwilligers zal onze maatschappij als een kaartenhuis in elkaar storten. Er mag wat dat betreft veel meer waardering komen voor vrijwilligers. Het aantal vrijwilligers mag flink omhoog. Zeker in de stad Groningen is het aantal vrijwilligers relatief laag. Ik sprak eerder al in mijn woordvoeringen dat de gemeente Groningen het niet alleen kan. Veel evenementen

drijven op de inzet en financiën van de gemeente, maar stimuleer inwoners om evenementen te organiseren in hun wijken en dorpen. Neem als gemeente eventuele drempels weg. Je kunt wel alles willen als gemeente, maar dan wordt het verwachtingspatroon steeds hoger bij inwoners en hier en daar ontstaat zelfs passief gedrag. Niet alleen het verwachtingspatroon wordt steeds hoger, ook de gemeentelijke uitgaven stijgen ieder jaar weer. Dat vertaalt zich in hogere lokale lasten. Deze lasten zijn inmiddels zo hoog dat we in de top twee staan van Nederland, en misschien wel het stokje van Leiden gaan overnemen in 2023. Liever staan wij niet op dat soort lijstjes. Komend jaar zien we weer een gemiddelde stijging van zes procent van de lokale lasten, en dat zit hem vooral in de onroerendzaakbelasting. Sommige partijen doen dat af als tientjes-werk per maand, maar er is vrijwel niemand in Groningen die zes procent bij zijn loonstrookje kan opplussen per één januari. Dat is wel de realiteit. Vandaar dat wij een motie mee-indienen die de OZB moet beteugelen of bevrozen in de toekomst. Verder zullen wij alle moties omtrent het meer betrekken van jongeren bij de politiek mede-indienen. Evenals moties die toezien op dierenwelzijn. De huizenmarkt zullen we goed in de gaten moeten houden. De hypotheekrente staat weer op het normale niveau en de woningmarkt voor nieuwbouwhuizen zakt als een plumpudding in elkaar op dit moment. Duurzaam bouwen is hard nodig, maar maakt de nieuwbouw stukken duren. We wensen het college op dit vlak veel wijsheid toe en houden ons hart vast. Over de begroting zelf: we denken dat het college goed heeft nagedacht over de begroting en goed heeft geluisterd naar de accountant. Wat helpt is dat wij als grote gemeente relatief veel geld binnenkrijgen uit het gemeentefonds, maar ook uit mooie woonakkoorden die we sluiten met het Rijk. Veel meer dan een gemiddelde plattelandsgemeente. Plattelandsgemeenten moeten praten over het wel of niet openhouden van zwembaden. Daar waar wij nog de luxe hebben om zwembaden te sluiten omdat we niet genoeg personeel hebben, is dat voor het platteland keiharde realiteit. Wij kunnen nog een armoedepakket sluiten, en ook daar komen plattelandsgemeenten echt niet meer aan toe. Wat dat betreft zullen wij links- of rechtsom solidair moeten zijn met onze buurgemeenten, daar waar dat mogelijk is. We moeten onze lobbyactiviteiten blijven bundelen met de provincie Groningen, Fryslan en Drenthe daar waar het gaat om bijvoorbeeld de Lelylijn. We zullen moeten nadenken over de uitkomsten - die we begin volgend jaar verwachten - van de parlementaire enquête met betrekking tot het gasdossier. Voor hoeveel moet Groningen worden gecompenseerd en op welke wijze? Kunnen wij als grootste gemeente daarin het voortouw nemen, samen met de provincie en andere gemeenten die door het gasdossier zijn getroffen? We willen het college en alle partijen oproepen om daarover de komende periode over na te denken, om zot tot een eerlijk en rechtvaardig compensatiepakket te komen voor Groningen, los van de versterkingsoperatie en directe schadevergoeding die het gasdossier heeft gekost en nog gaat kosten voor de huizen en gebouwen.

01:09:22

Voorzitter: ChristenUnie.

01:09:22

De heer Rebergen: Dank u wel, voorzitter. De heer Van der Laan heeft het over de rol die wij als gemeente Groningen kunnen opnemen richting de andere gemeentes in Groningen. Hij

doet de oproep om dat samen te doen. Mijn vraag is: krijgt de heer Van der Laan signalen dat we dat als gemeente niet zouden doen?

01:09:46

De heer Van der Laan: Ik heb niet gezegd dat we het niet doen, maar we moeten ons wel realiseren dat wij ons ten opzichte van plattelandsgemeenten in een riante financiële positie bevinden. Als ik kijk naar de omvang van het ambtenarenapparaat, de expertise en de kennis, en dan misschien niet eens zozeer alleen in de provincie Groningen, maar misschien wel in het hele noorden, moeten we ons nederig opstellen richting die plattelandsgemeenten. Voorzitter, dat was het eind van mijn betoog.

01:10:28

Voorzitter: Dank u zeer. De Partij voor de Dieren.

01:10:35

De heer Pechler: Dank, voorzitter. Ik had nog een vraag die teruggaat naar het begin van het betoog van de heer Van der Laan. U zei dat er in de stad Groningen weinig vrijwilligers zijn. Waar baseert u die informatie op? De afdeling van Humanitas is met 2600 leden in Groningen de grootste van heel Nederland.

01:10:55

De heer Van der Laan: Voorzitter, de Partij voor de Dieren pakt er nu een specifieke organisatie uit en dat is hartstikke mooi. Mijn collega en ikzelf wonen in gemêleerde wijken en daar is het af en toe best lastig om voldoende vrijwilligers te krijgen. Ik spreek dan als wijkbestuurder van een wijkcentrum annex speeltuinvereniging. We doen allerhande activiteiten, maar het is best lastig om voldoende vrijwilligers te krijgen voor al de dingen die je in een wijk wil doen. Vandaar dat wij via deze weg mensen willen prikkelen.

01:11:32

Voorzitter: Dank u zeer. We zijn bij de laatste bijdrage en dat is die van de PVV.

01:12:03

De heer Ram: Dank u wel, voorzitter. De PVV wil zich vooral beziggehouden met concrete probleem van onze inwoners. Dat doen we door de dorpen en de wijken in te gaan naar de signalen te vertalen naar de raad. We zijn met een aantal voorstellen gekomen en hebben een aantal politieke vragen gesteld over: parkeren, de thuiszorg, de energieproblemen, de overlast van jongeren, het ontbreken van huiswerkbegeleiding, het gebrek aan seniorenwoningen in dorpen en de drugsoverlast. Momenteel zijn er veel crisissen in onze maatschappij. We hebben vragen gesteld over de asiel- en migratiecrisis. Wat is de draagkracht van onze samenleving op dat punt. We zitten in een energie- en inflatiecrisis, en in een recessie met als achtergrond een escalerende oorlog waar beide zijden geen enkele poging doen om vrede te bereiken. Het is een zorgwekkende situatie en raakt Groningers in hun persoonlijk en financieel leven. Veel inwoners leven op de armoedegrens en kunnen hun energierekening niet meer betalen. Helaas komen ook inwoners met een middeninkomen steeds vaker in de problemen. Gelukkig heeft het college en de raad een armoedepakket opgesteld om op te komen voor de meest kwetsbare groepen in onze samenleving. En dat ondersteunen wij. De middengroepen echter vallen buiten de boot. De gemeente Groningen wordt in 2023 koploper vaste lasten met de hoogste OZB van Nederland. Om even een vergelijking te trekken: de OZB bedroeg in 2018 72 miljoen, alle

gemeenten bij elkaar opgeteld. In 2023 wordt dat 105 miljoen. Dat betekent dus een stijging van 33 miljoen in vijf jaar, oftewel 45 procent. De mensen in Haren - en wellicht ook in Ten Boer - hadden daar angst voor en die angst is uitgekomen. De PVV vindt dat de lasten voor de middengroepen moet worden verlaagd en elke poging daartoe zullen wij ondersteunen. In de Septembercirculaire wordt duidelijk dat er de komende jaren veel meer geld binnenkomt dan verwacht. Het beruchte ravijnjaar van 2026 is eenmalig gerepareerd, waardoor er 15 miljoen vrijvalt. Daarnaast zijn er nog voor miljoenen behoedzaamheidsbuffers aangelegd voor deze periode, en die vallen wellicht ook vrij. In de jaarrekening 2022 zullen er ook weer miljoenen vrijvallen. Er is dus ongelooflijk veel geld voor nieuw beleid. De PVV wil meer geld vrijmaken voor handhaving en toezicht op alle terreinen, maar met focus op drugs, vastgoedcriminaliteit, armoedebestrijding, lastenverlichting een fors investeren in buurten en dorpscentra. Daar zullen wij moties voor indienen met een aantal partijen. De eerste motie gaat over de handhaving van drugscriminaliteit. We hebben een korte tour gemaakt en daardoor al vijf drugshotspots ontdekt in: Beijum-West, de Hoornse Plas en de Jumbo in Oosterpark. We krijgen deze duidelijke signalen binnen. Hoe wil het college dit oppakken? We dienen een motie in om de drugscriminaliteit te bestrijden door twee miljoen vrij te maken uit de Septembercirculaire voor meer werknemers op handhaving. We roepen het college op om een cultuurverandering te creëren in alle directies om de focus te leggen op handhaving en toezicht. En om bij elk raadsvoorstel ook een kopje 'handhaving en toezicht' te maken. Wij realiseren ons dat niet handhaving en toezicht niet bij elk raadsvoorstel speelt, maar misschien kan het er wel bijstaan want het stellen van de vraag leidt altijd weer tot nieuwe inzichten. Daarnaast willen wij een motie indienen om een gezamenlijke lijn in de publieke ruimte te trekken. Het gaat erom dat jongeren vanuit alle hoeken van de samenleving op dezelfde manier worden benaderd. Er is daarrond al een mooi initiatief gestart in Vinkhuizen. We vinden het belangrijk om jongeren op eenzelfde manier te begrenzen en begeleiden naar volwassenheid.

01:17:28

Voorzitter: Partij voor de Dieren.

01:17:31

De heer Pechler: Dank, voorzitter. Ik heb hierover een vraag aan de heer Ram van de PVV. Het is toch zo dat een politieagent een heel andere functie en rol heeft en daarmee ook een andere benadering tot jongeren, dan een wijk- of sociaal werker.

01:17:48

De heer Ram: Hun rol is anders. Dat is evident. Als jongeren in de publieke ruimte overlast bezorgen, is het belangrijk dat je als gemeente en alle partners een handvest sluit om hen op eenzelfde manier te benaderen en te begrenzen. Dat leidt tot duidelijkheid en meer veiligheid in een wijk en een straat. Dat betekent dat je elkaar ook kan aanspreken op wat de grenzen zijn binnen een samenleving. Die oproep wil ik graag doen aan het college. In Vinkhuizen gebeurt dit al en is, denk ik, een stap in de goede richting.

01:18:38

Voorzitter: GroenLinks.

01:18:44

De heer Van Hoorn: Voorzitter, dank u wel. Als we het hebben over jongeren helpen, handhaven en veiligheid, is de heer Ram het niet met mij eens dat we moeten kijken naar wat voor hen het best werkt in plaats van het op eenzelfde manier te doen?

01:19:08

De heer Ram: Ik denk dat je een aantal principes kan afspreken met elkaar over hoe je jongeren benaderd. Jongeren gaan bijvoorbeeld veel voetballen in een straat en veroorzaken overlast doordat hun bal op een gebouw neerkomt, en dan kan je hen vanuit een wijkcentrum op eenzelfde manier aanspreken. Dat je weet waar de grenzen liggen voor die hotspot en de jongeren daarover kan benaderen en afspraken maken. Je kan ook een fijnmazig netwerk creëren om dit soort problemen in een vroeg stadium te tackelen. Dat is mijn insteek.

01:19:55

Voorzitter: Mevrouw Pestman.

01:20:01

Mevrouw Pestman: Voorzitter, een klein punt van orde. Je werkt hier met een bepaalde tijd die je tot je beschikking hebt. Die tijd is bij sommige sprekers echt finaal verbruikt en staan diep in het rood. Ik zou het wel leuk vinden als die teller doorliep. Mijn vraag is: kan daar rekening mee gehouden worden? We hebben het immers niet voor niets. Er zijn sprekers met een kort verhaal die nog voldoende tijd over houden. En anders zijn er helemaal door. Dat was het.

01:20:27

Voorzitter: Dat geldt in ieder geval nu voor uw fractie.

01:20:32

Mevrouw Pestman: Dat gold al voor mijn fractie, dus ik kon het makkelijk zeggen.

01:20:40

De heer Ram: Voorzitter, daarnaast zullen we een motie indienen met de Stadspartij en Partij voor het Noorden om een bijdienpremie te creëren voor mensen in de bijstand, zodat ze ook meer armslag hebben. Daarnaast willen we een oproep doen aan het college om aan meer huiswerkbegeleiding te doen. De armoedeval is een probleem. We willen graag een oproep doen om jongeren - wiens ouders tussen 120 en 130 procent van het minimumloon zitten - te ondersteunen. Daarnaast willen wij een oproep doen om in de dorpen meer seniorenwoningen te bouwen, zodat senioren daar kunnen blijven wonen en jongeren daar een plek krijgen. Er zijn nog een aantal punten waar ik het niet mee eens bent met het college, onder andere het klimaat. Ik denk dat wij wel de meest positieve partij zijn over het klimaat. Tenminste, wij zien het erg zonnig in. We zien elke keer dat het klimaatpanel van de VN haar voorspellingen bijgesteld naar beneden toe en dat is ook de lijn van de verwachtingen van de PVV. Over de energietransitie, het parkeren en het ecologisch beheer zijn wij erg kritisch. Voorzitter, dat zijn punten in de begroting waar wij het echt niet mee eens zijn. Als er ooit een oproep komt tot vuurwerkverbod, voorzitter, willen wij daar graag een referendum over houden om iedereen mee te nemen in dit verhaal. Ik vind dat dit soort tradities niet mogen worden afgenomen. Dank u wel, voorzitter.

01:22:53

Voorzitter: Dank u zeer. Het is nu zes uur. Wij schorsen tot kwart over zeven. Het verzoek aan het college om ook de amendementen en moties te bespreken.

00:18:04

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Dames en heren, wij heropenen de vergadering.

00:18:23

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Iedereen weer van harte welkom. Als ik het goed heb, dan zie ik mevrouw Akkerman weer in ons midden en meneer Leemhuis. Daarmee zijn we nu compleet en gaan wij beginnen met de eerste termijn van het college.

00:18:43

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Elke wethouder zal aan bod komen, maar we beginnen met de wethouder van Financiën. Zij zal in haar woordvoering net als andere wethouders, ook preadviseren op de amendementen en de moties, dus dan kunt u gelijk meeschrijven wat het advies is. Wethouder.

00:19:04

Mevrouw Wijnja: Dank u wel, voorzitter. Dank aan de raad, want ik zat in de eerste termijn met veel plezier te luisteren. Vorige week zei ik tijdens de commissie Financiën al: dit is precies de reden dat Financiën natuurlijk de mooiste portefeuille is, want het gaat overal over. Er ligt een belangrijke vraag vandaag op tafel. Namelijk: waar gaan we volgend jaar ons geld aan uitgeven? Ik denk dat het debat van net heel duidelijk maakt, waarom het belangrijk is om daar op een goede manier over te debatteren. Je kunt heel erg van mening verschillen over waar haal je het geld binnen, bij wie laat je dat landen, waar geef je het aan uit, hoe snel doe je dat en doe je dat incidenteel of doe je dat structureel. Ik vond het wel mooi dat de heer Bosch begon over de ondertitel van het coalitieakkoord. De reden dat wij de term 'waarden' naar voren willen brengen, is juist om aan te geven dat afwegingen die je maakt niet alleen maar over geld moeten gaan.

00:20:11

Mevrouw Wijnja: Volgens mij heeft de heer Dijk er een heel mooi betoog over gehouden, wij zeggen met elkaar dat is veel te lang in Nederland zo geweest dat het alleen maar over geld ging en over economisch rendement. Wij willen daar niet op sturen. Als je een woonwijk of een straat gaat herinrichten en je gaat dat enorm vergroenen, kun je alleen maar praten over wat het kost in euro's, maar wij willen ook heel nadrukkelijk kijken naar wat is de waarde die dat oplevert voor onze leefomgeving, voor onze toekomst en voor de versterking van de biodiversiteit. Dat willen we ook meewegen. Natuurlijk is het zo dat voor iedereen waarden kunnen verschillen. Daar gaat volgens mij het debat hier ook over. Wat de waarden van het college zijn, dat kunt u in ieder geval lezen in de begroting, want daar hebben we dat onder elkaar gezet. De belangrijkste dingen die we de komende jaren willen doen, zijn ook allemaal wel gewisseld. We hebben met twee verschillende dingen te maken. Er zijn een aantal grote maatschappelijke opgaven, waarvan wij zeggen, we kunnen niet wachten om dat te gaan oplossen en dat moeten we hier gaan doen. Dat zeg ik dan ook tegen de partijen die beginnen over wat een kerntaak is van de gemeente. Daar kun je ook over van mening verschillen.

00:21:27

Mevrouw Wijnja: De heer De Haan zwaait al naar mij. Ik dacht even kijken of u oplet. Wij vinden dat dit niet de kern van de discussie moet zijn. Er zijn een aantal dingen aan de hand. Er is een enorme wooncrisis, er is een klimaatcrisis, er komt een enorme biodiversiteitscrisis aan. Wij vinden dat we als gemeentelijke overheid fors moet investeren om die problemen op te lossen, want dat is het ambitieniveau. Tegelijkertijd weten we ook dat we dat niet alleen kunnen en we weten dat onze financiële middelen beperkt zijn. We weten dat we voor een groot deel van onze financiële middelen afhankelijk zijn van Den Haag. We weten dat we dat samen moeten doen met onderwijsinstellingen, met bedrijven, met ondernemers en ook met onze inwoners. Als ik het CDA hoor praten over solidariteit, dan is het college het daar enorm mee eens. Dat we het met elkaar moeten doen in deze gemeente, daar verschillen wij helemaal niet over van mening.

00:22:28

Mevrouw Wijnja: Ik ga beginnen met iets zeggen over de financiën. Nu hebben we dat vorige week in de commissie ook al gedaan, maar het is wel goed om dat aan het begin van dit debat wel nog een keer te doen. Ik heb een aantal partijen horen praten over wat er in de septembercirculaire staat. Het is zo dat als je naar ons meerjarenbeeld kijkt, dat het er heel goed uitziet. Dat hoor je soms ook wel terug van het ministerie: "Wat zeuren jullie eigenlijk? Je meerjarenbeeld ziet het er prima uit, jullie hebben hartstikke veel geld". Alleen als je verder kijkt naar de toekomst zie je dat dit niet duurzaam is. Dan zie je dat wij een enorm probleem hebben na 2027 wat niet opgelost is. Er is niet eens een oplossing aan de horizon. Er moet nog enorm veel gebeuren om dat geregeld te krijgen. Ik weet even niet meer welke partij het was of in welk debat het gebeurde, maar het ging over: Groningen hoeft nog geen voorzieningen te sluiten en plattelandsgemeenten moeten dat wel. De Partij voor het Noorden was het. Ik weet het alweer, terwijl ik praat. Op het moment dat wij vanuit Den Haag voor de lange termijn niet krijgen, waar we recht op hebben – want dat is het standpunt van het college, dat het geld is waar we recht op hebben – dan moeten wij hier besluiten nemen die we niet willen nemen. Daarom blijft het college elke keer zeggen, die structurele financiering waar we recht op hebben, daar moeten we voor blijven lopen – wat mij betreft ook met elkaar – omdat het echt heel belangrijk is voor het blijven werken aan onze doelen en het kunnen oplossen van de enorme maatschappelijke opgaven waar we voor staan. Dat blijft dus een enorm probleem.

00:24:05

Mevrouw Wijnja: Dan kun je zeggen en dat zeggen sommige partijen, de septembercirculaire geeft incidenteel geld, hartstikke mooi. Ik heb iemand horen zeggen: "Dan valt er allemaal geld vrij". Nu, ik wil dat toch wel heel even temperen. Het is zo dat we met de begroting die hier voorligt – die hopelijk straks, gewijzigd of niet, op uw instemming kan rekenen – echt fors gaan investeren. We gaan enorm investeren in onze inwoners, in de leefomgeving en we doen dat zo veel mogelijk zelf. We doen dat zoveel mogelijk met publieke regie, omdat we willen dat het op een eerlijke manier gebeurt. Het is al even over de energietransitie gegaan. Het is echt onze stellige overtuiging, dat wij er hier zelf voor moeten zorgen, dat iedereen daarin mee kan komen.

00:24:53

Mevrouw Wijnja: We hebben hier een heel mooi debat gehad, nog niet zolang geleden, over

het noodpakket. Ik ben heel blij dat een voorstel, waar het college mee komt, op brede steun kan rekenen van de raad om mensen in het hier en nu te helpen. Met de begroting proberen we balans te zoeken tussen mensen in het hier en nu helpen, te investeren in wonen hier en nu en in de leefomgeving hier en nu. Tegelijkertijd dingen te doen die mensen op de lange termijn gaan helpen, door isoleren en verduurzamen van woningen te versnellen en door te vergroenen in de omgeving, omdat we klaar moeten zijn voor wat ons te wachten staat op het gebied van het klimaat. Allebei die dingen zijn onze verantwoordelijkheid. Dan kijken we hoe we het geld, wat we nu incidenteel hebben, zo slim mogelijk kunnen inzetten, zodat we zoveel mogelijk van de problemen waar we mee te maken hebben, kunnen oplossen. Dat is onder andere de reden dat we op zoek zijn in de begroting, meerjarig, naar zo veel mogelijk flexibiliteit. Dan kom ik gelijk bij een aantal amendementen die voorliggen. Het klopt dat we afspraken hebben gemaakt over een behoedzaamheidsbuffer. Het idee daarachter was, dat we nog niet weten wat er vanaf 2026 gaat gebeuren en laten we nu geld apart zetten, want dan kunnen we daar straks op inspelen. Voor 2026 hebben we nu incidenteel geld erbij. Dat is nog niet verwerkt. Dat klopt, maar we weten dat het komt, dus daar kun je rekening mee houden. Er zijn echter nog een aantal andere dingen die spelen. Die heb ik vorige week in de commissie ook al gezegd en dat doe ik nu nog een keer. Als we nu naar de situatie in de wereld kijken: de prijsstijgingen, de grondstoffenschaarste en de energiecrisis. We weten dat we volgend jaar een deel van onze contracten voor de energielevering moeten bijstellen. We weten al dat het heel veel duurder gaat worden, maar nog niet precies hoeveel duurder. Gaan wij daarop zit te wachten? Nee, want we maken intussen ook een actieplan om minder energie te gebruiken en om te verduurzamen. Alleen, dat gaan we nooit redden voor die tijd, dus dat gaat een tegenvaller betekenen. Voor alle ontwikkelingen geldt dat dingen duurder gaan worden en hoeveel duurder, dat weten we niet, dus er zit heel veel onzekerheid in het verhaal. Een ander element is dat wij nu de begroting voor 2023 vaststellen, maar in het coalitieakkoord zijn ook een aantal dingen afgesproken die we de komende jaren gaan doen en die nog effect gaan hebben op ons meerjarenbeeld en op de algehele financiële situatie van de gemeente. Willen wij de klimaatcrisis bestrijden, willen we klimaatadaptief worden zoals moet, willen we op mobiliteit kunnen doen wat we moeten doen, willen we de wooncrisis bestrijden, dan kunnen wij dat niet alleen betalen. Daar hebben we externe financiering voor nodig. Dan kom ik zo even bij de opmerking van de heer Bosch, die nu weer deze kant op gaat kijken, over wat we nu investeren om duurzame energie op te wekken. We weten dat aan alle fondsen die van buitenaf komen voorwaarden zitten voor cofinanciering. Wat we graag willen regelen in de begroting is de flexibiliteit om ook daarop in te kunnen springen. Als er een fonds langskomt en daar is cofinanciering voor nodig, willen we ruimte houden om daarop in te springen, omdat we weten dat het nodig gaat zijn om onze doelen te bereiken. Dat betekent, als het even specifiek op dit voorbeeld aankomt, dat we nu een deel reserveren van wat de komende twee jaar nodig is om op koers te blijven met onze doelen. Het is overigens niet het enige wat we doen om onze doelen te behalen, maar het is een onderdeel daarvan, maar heel nadrukkelijk met dit in ons achterhoofd. Die redenering zit erachter.

00:28:40

Mevrouw Wijnja: De voorzitter kijkt mij nog niet aan van, wat praat u lang.

00:28:43

Mevrouw Wijnja: Dit alles leidt ertoe dat ik de eerste twee amendementen 'Energiebesparing eerst' en 'Bestaanszekerheid bieden aan lagere inkomens door lagere lasten' – alhoewel er een aantal bestemmingsvoorstellen in staan die passen bij wat in de begroting zit – toch ga ontraden. Dat heeft ermee te maken dat er geld wordt gehaald uit de behoedzaamheidsbuffer. Wij vinden het, om de drie redenen die ik net noemde, verstandig vinden om dat niet te doen om zoveel mogelijk flexibiliteit te houden, om in te kunnen spelen op tegenvallers, maar ook om iets met cofinanciering te kunnen doen. Dat ten eerste. Ik moet er nog iets bij zeggen. Als het gaat om het amendement 'Energiebesparing eerst' wordt er ook gevraagd om inzet van mensen. Het gaat echter over incidenteel geld. Ik wil niet zeggen, dat kan niet, maar het is wel even een aandachtspunt. Als je dat incidenteel financiert, kun je in principe voor één jaar iemand aannemen. Ik wil ook even noemen, dat in het voorstel om die nieuwe accu aan te schaffen alleen een voorstel zit om de aanschaf nu te dekken, maar die zal op een gegeven moment ook vervangen moeten worden. Dat geef ik u ter overweging maar even mee.

00:30:00

Mevrouw Wijnja: Dan ga ik naar het amendement 'Uitstellen extra OZB-verhoging'. Ik heb vorige week gezegd en dat zeg ik nu weer dat hier een hele goede discussie plaatsvindt over waar geef je je geld aan uit, welke mensen belast je en hoe doe je dat? Ik begrijp wel dat er verschillende partijen zijn, zeker de partijen die zich de positie van mensen met middeninkomens aantrekken, die zich zorgen maken over hoe de lasten zich ontwikkelen in Groningen. Dat daar aandacht voor gevraagd wordt, begrijp ik op zich heel goed. Het voorstel wat hier gedaan wordt, dat ontraden wij. Dat heeft ermee te maken dat wij proberen heel gericht met maatregelen geld te krijgen bij specifieke groepen inwoners en dat zijn dan met name de inwoners die het het moeilijkst hebben. Waarom doen we dat? Ten eerste, omdat we dat inhoudelijk een goed idee vinden. Dat lijkt me logisch. Ten tweede ook, omdat de middelen beperkt zijn, dus je moet kiezen en dan doen wij de dingen waarvan we denken dat gaat het meeste effect hebben. 'Ongelijk investeren' noemen we dat en dat gaat over bij welke mensen landen de verschillende ondersteuningsmaatregelen die we nemen. Dat is ook de reden dat we de termijn voor de kwijtschelding van afvalstoffenheffing enorm naar voren halen. Dat is de reden dat we vandaag een voorstel naar uw raad hebben gestuurd om ook de vermogenstoets voor de vrijstelling van de afvalstoffenheffing uit te breiden. Dat zijn allemaal manieren om heel gericht geld bij een bepaalde groep van onze inwoners te krijgen. Hetzelfde geldt voor het investeren in de noordelijke wijken. De VVD vroeg: hoe zit het dan met de rest? Het is natuurlijk niet zo dat we in de rest van de wijken de stekker eruit trekken. Er zijn budgetten, er lopen programma's, dus we doen alles wat we doen voor onze inwoners overal. Alleen de extra investeringen centreren we in de noordelijke wijken, omdat wij graag stappen willen zetten in het overbruggen van die kloof. We hebben niet overal geld voor, dus kiezen we de komende vier jaar daarvoor en hopen we dat oonderaan de eindstreep de conclusie is, dat we een deel van dat probleem hebben opgelost.

00:32:25

Mevrouw Wijnja: Dan moet ik heel even kijken. Dan kom ik bij de motie 'Meten is Weten'. Daar is het vorige week ook al heel even over gegaan. Ik moet mijn goede document erbij

pakken. Voorzitter, excuus. 'Meten is Weten' gaat over de indicaties die we gebruiken in de begroting. Ik ga daar hetzelfde over zeggen als vorige week en dan moeten de indienende fracties maar even kijken of ze daarmee uit de voeten kunnen. Het is natuurlijk zo dat de indicaties in de begroting door het Audit Committee samen met het college zijn vastgesteld. Er heeft een heel programma gelopen en dat heeft geleid tot de indicaties zoals ze nu in de begroting staan. Als we daar betere voorstellen voor kunnen bedenken of we dat kunnen doorontwikkelen naar betere indicatoren moeten we dat natuurlijk doen. Alleen wat het college betreft, is dat een gezamenlijke opgave. Het Audit Committee is er en dat gaat hartstikke goed. Het aanbod vanuit het college is nog steeds om daar samen op korte termijn een sessie voor te organiseren en daar heel goed naar te kijken. Dat is wat ons betreft de plek om te praten over veranderingen. Het voorstel, waar nu om gevraagd wordt, denken we dat niet zo een goed idee is, dus die motie ontraden wij.

00:33:45

Mevrouw Wijnja: Dan ga ik naar 'Verlicht de last' en dat heb ik net al een heel klein beetje gezegd. Oh, sorry. Dat is motie M 03 'Verlicht de last'. Het kwam in het debat net ook al even aan de orde. Wij denken ook dat het niet nodig is om echt te onderzoeken wat er nodig is om generiek de lasten te verlagen. Ja, je kunt de rioolheffing omlaag doen of zo, dan kun je uitrekenen wat het kost en besluiten om dat te doen bij wijze van spreken. Er zijn een paar redenen waarom we het geen goed idee vinden. We willen heel gericht geld krijgen bij de mensen die het meest nodig hebben, maar ook omdat een aantal van de problemen die wij proberen op te lossen, worden betaald uit een aantal van die belastingen. Uit de rioolheffing betalen wij bijvoorbeeld klimaatadaptatieregelingen. Dan zou je een stuk minder kunnen doen en dat vinden wij een heel onverstandig idee. Afvalstoffenheffing betalen we ook van alles en nog wat uit. Sterker nog, we stellen nu voor om de kwijschelding uit te breiden en dat financieren we uit de afvalstoffenheffing. Als je dat dus generiek naar beneden gaan brengen, heeft dat effect op allerlei dingen. Dat neemt niet weg, dat het de raad natuurlijk vrij staat om volgend jaar bij de begroting een voorstel in te dienen om het generiek te verlagen. Volgens mij is daar geen onderzoek voor nodig, dat kan in principe gewoon en dan kan daar over gedebatteerd worden. Dat lijkt mij op zichzelf prima.

00:35:21

Mevrouw Wijnja: Dan ga ik naar motie M 06 en die behandel ik even tegelijk met M 32. Motie 06 is 'Wij zijn er langer dan jullie' en M 32 gaat over de jongerenadviesraad 2.0. Ik heb vorige week in de commissie ook al gezegd dat het heel mooi is dat er verschillende raadsfracties zijn die de oproep van onze vorige kinderburgemeester die zei: "Het is voor volwassenen best wel goed geregeld, want die zijn hier goed vertegenwoordigd. Er is een kinderburgemeester, dus kinderen zijn ook goed vertegenwoordigd, maar waar zijn de jongeren eigenlijk? Moeten jullie daar niet iets voor regelen?" Hij zei inderdaad: "Richt een jongerenraad op, dan worden ook zij vertegenwoordigd". Op zich dat er specifiek aandacht moet zijn voor jongerenparticipatie en dat fracties daar iets mee doen, is volgens mij hartstikke goed en positief. De vervolgvraag is: hoe doe je dat dan? Ik zat net naar het debat te luisteren en toen dacht ik: oh ja, volgens mij is er meer overeenstemming dan verschil, maar zit het verschil van mening, vooral in welk middel zet je nu in en wanneer besluit je welk middel het goede middel is. Als ik dan kijk naar motie M 32, 'Jongerenadviesraad' zou ik willen zeggen dat er een aantal dingen in de motie zitten, waarvan we de consequenties

totaal niet kunnen overzien, als je die nu aanneemt. Los daarvan, weet ik helemaal niet of een jongerenadviesraad wel het middel is wat je zou moeten inzetten.

00:36:58

Mevrouw Wijnja: Ik wil motie M 06 oordeel raad geven, met de opmerking erbij die ik vorige week ook al gemaakt heb. Ik weet dat we zelf zijn begonnen over een jongerencoördinator, maar dat is misschien niet per se de oplossing. We willen in ieder geval snel – begin volgend jaar, dat kan denk ik wel – iemand de vraag stellen: ga met jongeren praten over hoe ze betrokken willen worden bij gemeentelijk beleid. We denken inderdaad dat als je zegt, we gaan niets over jongeren doen zonder jongeren – en dat is volgens mij een hele mooie slogan die Samuel ook noemde – dan moeten we dat ook van begin af aan consequent doen. Het kan best zo zijn dat de uitkomst is dat een jongerenadviesraad een heel goed idee is en dan komen we daarmee terug en kunnen we daarover praten. Mijn voorstel zou zijn om dat als voorbeeld mee te nemen in die motie, dan geef ik M 06 oordeel raad en daarmee ontraad ik dus M 32 'Jongerenadviesraad'.

00:38:09

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): VVD.

00:38:13

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik hoor uw betoog over ontraden en oordeel raad en dat heb ik ook gehoord. Ik zou graag uw mening willen hebben over de € 50.000 uit de algemene egalisatiereserve. Of u die dekking ook een goed idee vindt?

00:38:34

Mevrouw Wijnja: In die zin, wij snappen natuurlijk ook wel dat als je zo een vraag neerlegt en dat gaat doen, dat het ook geld kost. Met die dekking kunnen wij leven. Het is natuurlijk een motie, dus daarmee is het geld niet geregeld. Dat vraagt van het college om met een voorstel naar de raad te komen hoe dat te dekken, maar in principe kunnen we daarmee uit de voeten.

00:39:01

Mevrouw Wijnja: Dan ben ik bij motie M 13.

00:39:03

De heer Lo-A-Njoe (D66): Voorzitter?

00:39:07

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): D66 nog.

00:39:09

De heer Lo-A-Njoe (D66): Dank u wel, voorzitter. Toch even een vraag over het advies bij M 32. We vragen niet om een jongerenraad, maar we vragen om kinderen van meet af aan mee te laten praten en mee te nemen. Daar zegt u wel iets over, maar toch even helder. De vraag in deze motie is: laat kinderen van meet af aan meedoen en zet niet de coördinator centraal, maar de kinderen.

00:39:40

Mevrouw Wijnja: Dat begrijp ik wel. Ik begrijp het pleidooi van D66 ook wel en ik ben het er niet mee oneens. Het beeld van het college is ook niet om een jongerencoördinator centraal te stellen, maar vooral om even te organiseren dat iemand met jongeren gaat praten over

hoe ze dat zelf willen invullen. Als die jongeren in groten getale zeggen, een jongerenadviesraad lijkt ons een heel goed idee --

00:40:09

Mevrouw Wijnja: Ik begrijp wel waar u naar op zoek bent, namelijk een structurele manier en een instrumentarium waar je langere tijd aan kan werken. Het kan natuurlijk heel goed zo zijn, zeker omdat er natuurlijk veel steun is binnen de raad voor het belang van dit onderwerp, dat we uiteindelijk wel uitkomen op een voorstel om dat structureel te maken. Alleen mijn boodschap is, dat we het nu nog te vroeg vinden om dat te kunnen concluderen en daarom de pre-advisering, zoals u deze heeft gehoord.

00:40:40

Mevrouw Wijnja: Dan kom ik bij motie M 13 'Maak de weg naar volledig circulair afvalbeleid concreet'. Die motie geef ik oordeel aan de raad. Dat kunnen we voor u regelen. Sterker nog, er waren al voorbereidingen in gang om dat te gaan doen, want het is natuurlijk heel belangrijk. Er is allemaal beleid uitgezet om onze doelstellingen op het gebied van afvalvrij worden te bereiken. Er wordt in kaart gebracht, wat de effecten daarvan zijn en ook wat er nog in de pijplijn zit. Bijvoorbeeld de ja/ja-sticker is één en er liggen nog een aantal andere dingen op de weg. Ik zeg daar wel bij dat het de vraag is of dat voor één april al lukt. Het tweede kwartaal lukt in ieder geval wel, dus als u dat oké vindt, oordeel raad.

00:41:37

Mevrouw Wijnja: Dan kom ik bij motie M 20 over ophalen grofvuil. Die ga ik ontraden en in ieder geval om twee redenen, maar misschien is --

00:41:50

Mevrouw Wijnja: Nee, dat pad ga ik niet af trouwens, wat ik nu wilde. Er zijn twee redenen voor: de ene heeft met de kosten te maken. We kunnen het geld één keer uitgeven en we kiezen ervoor om dat niet hieraan te doen. Misschien belangrijker nog, het draagt niet bij aan onze doelstellingen om afval te scheiden. We hebben nu alles dusdanig ingericht dat we afvalstromen gescheiden in kunnen zamelen en dat gaat ook steeds beter en op het moment dat je dit gaat doen, doe je een stap terug. Het gebeurt op zoveel mogelijk manieren en dat wordt ook steeds gemonitord of er nog extra dingen moeten. Er worden milieustraten georganiseerd, er zijn bakfietsen en dat soort dingen. Er wordt heel actief aan gewerkt. We denken dat het goed is en dat dit onze doelstellingen zou tegenwerken. Daarom vinden we het geen goed idee en ontraad ik de motie. Dan ben ik volgens mij door mijn lijstje heen.

00:42:56

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Dank u zeer. Dan kijk ik welke volgende wethouder het woord wil.

00:43:05

Mevrouw Bloemhoff: Voorzitter, er was één vraag gesteld over mijn portefeuille door de heer Rebergen van de ChristenUnie en dat ging over de brugfunctionaris. Hij vraagt terecht aandacht voor de positie van de brugfunctionaris, omdat het enorm veel oplevert in de contacten tussen kinderen op school, ouders thuis en letterlijk de brug slaat tussen school en thuis. We zijn er ook trots op dat we in Groningen op dat aspect vooroplopen. De vraag of we de brugfunctionaris ook in het speciaal basisonderwijs kunnen inzetten, is een hele logische. We snappen die vraag ook, maar het college heeft vanuit het NPO, nationaal

programma onderwijs, middelen ingezet voor het speciaal basisonderwijs en daarbij hebben we gekozen om op elke SBO-school een ondersteuner aan te stellen vanuit de WIJ. Er lag behoefte op de combinatie zorg en onderwijs en die ondersteuner kan extra pedagogische ondersteuning bieden voor het kind, maar is er ook voor de ouders. We zien ook dat veel scholen voor speciaal basisonderwijs meer een regiofunctie hebben, terwijl de brugfunctionaris ook heel veel doet op minimabeleid. Daar moeten we even heel goed naar kijken, maar we willen wel graag in overleg met SBO-scholen, waar veel leerlingen uit de wijk komen, bijvoorbeeld Selwerd en Paddepoel, kijken of de brugfunctionaris daar ook uren kan krijgen. Dat is mijn reactie op uw vraag.

00:44:29

Mevrouw Bloemhoff: Dan zijn er een aantal moties ingediend waar ik een reactie op zal geven. Dat is motie negen 'De bijstand verdient beter' en dat is een appel om bijverdienen in de bijstand mogelijk te maken. Het staat in het coalitieakkoord. Er wordt op dit moment druk aan een plan geschreven, wat uw raad in maart zal ontvangen. Daarmee is de motie overbodig. We zijn ermee bezig en we komen in maart met het voorstel. Motie tien 'Huiswerkbegeleiding en armoedeval'. Daar even wat uitgebreider over. Huiswerkbegeleiding is ontzettend belangrijk en wij vinden het echt belangrijk dat kinderen juist ook in arme gezinnen voldoende huiswerkbegeleiding kunnen krijgen. We hebben ook heel veel aanbod, als het gaat om de Verlengde Schooldag en extra programma's op scholen. Wij zouden hier echter willen kiezen voor maatwerk. Als er bepaalde jongeren zijn die tussen wal en schip belanden, dat we ruimte bieden om boven de 120 procent te gaan zitten. Echter, niet de Stadjespas generiek te verhogen. Zou je dat van 120 naar 140 optrekken, dan betekent het dat je hele armoedebelid naar 140 procent gaat en dat leidt tot heel veel extra kosten. Kortom, in het individuele geval willen we graag erboven voor kinderen handelen. Dat kan ik toezeggen, maar als de tekst zo blijft over de Stadjespas dan moeten we ontraden.

00:45:55

Mevrouw Bloemhoff: Bij motie 15 'Gun alle kinderen een groen schoolplein' is het advies van het college overbodig. In 2021 zijn we gestart met een pilot en zijn vier scholen van een groen schoolplein voorzien. Geen twee dus, maar vier. Ook dit jaar is de subsidieregeling weer volledig vol getekend en we zullen de regeling volgend ook weer openzetten. Kortom, wij doen er alles aan en de regeling wordt goed benut, dus overbodig. Als laatste --

00:46:29

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Sorry, de PVV.

00:46:30

De heer Ram (PVV): Heb ik het woord gekregen, voorzitter?

00:46:36

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Ja, oké, ik had een korte vraag over de huiswerkbegeleiding. Als ik het goed begrijp, zegt de wethouder toe dat als het gaat om maatwerk dat u een toezegging doet om dat te onderzoeken en uit te voeren. Klopt dat?

00:46:54

Mevrouw Bloemhoff: Precies, dat klopt. Als bijvoorbeeld een brugfunctionaris in die wijk

zegt, dit kind heeft het echt nodig, dat we dan niet zeggen 120 is 120, maar vanuit het kind handelen. Dat zeg ik toe.

00:47:06

De heer Ram (PVV): Dank u wel.

00:47:08

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): D66 heeft nog een vraag op dat punt.

00:47:10

De heer Lo-A-Njoe (D66): Ik ben toch wat verwonderd, voorzitter, over het antwoord van de wethouder over groene schoolpleinen, want we zien gloednieuwe scholen die heel 'stenig' zijn met nauwelijks bomen of groen. Ik snap wel dat het misschien een proces van stap voor stap is, maar we hebben daar toch nog enorme stappen te maken. We zetten namelijk nu scholen neer die geen groen schoolplein hebben.

00:47:31

Mevrouw Bloemhoff: Voorzitter, de laatste die ik geopend heb, daar was elke keer sprake van een vergroend schoolplein. Of het dan groen genoeg is, is de vraag. In het IHP wordt echt, wanneer wij nieuwbouw plegen, gekeken naar die buitenomgeving. Als u een toezegging wilt, dat we daar vol op blijven inzetten, dan kan ik dat doen. Daar we hebben we geen motie voor nodig, want we vinden het van belang. Ik hoor graag later de voorbeelden van waar het niet is gebeurd.

00:48:01

Mevrouw Bloemhoff: De mbo-stages en vacatures, motie negentien. Laat ik daar in algemene zin over zeggen, dat het college het ontzettend van belang vindt dat mbo'ers voldoende stageplekken vinden en dat we het mbo-vakmanschap ook zeer waarderen. Wij onderschrijven dat belang. We staan ook ingeschreven bij het SBB, de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven, waardoor delen van onze organisatie ook zijn erkend als leerbedrijf, bijvoorbeeld bij Stadstoezicht, Iederz en Inkomensdienstverlening. Stageplekken moeten ook goed aansluiten bij de opleiding en het niveau van de student. Op het moment dat we stageplekken aanbieden, zijn het soms onderzoeksstages. Dan kun je die wel voor mbo'ers openstellen, maar als ze uiteindelijk toch niet geselecteerd worden, vinden wij het niet heel eerlijk om dat wel in de vacaturetekst te noemen, terwijl dat er uiteindelijk niet uitkomt. De vraag is of dat niet tot teleurstelling leidt. Dat geldt natuurlijk ook voor vacatures, dus daar moet je eerlijk zijn welk opleidingsniveau gevraagd wordt. We zijn echter ook in gesprek met het Alfa-college hoe we meer met mbo'ers kunnen doen. Het doel delen we zeker, maar het middel niet en daarom zullen wij het ontraden, voorzitter.

00:49:18

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Wethouder Jongman.

00:49:21

Mevrouw Jongman: Dank u wel, voorzitter. Een verrassende uitkomst voor deze tafel, want we zaten te kijken, wie mocht. Even op de inhoud, het belang van sport en bewegen. Het wordt echt heel mooi in motie twee verwoord voor een groep, waarvoor het niet altijd makkelijk is om te sporten. We kunnen dan ook oordeel raad geven voor deze motie, omdat mensen met een chronische aandoening vaak belemmeringen daarin ondervinden. We

hebben op dit moment een beweegcoach Inclusief Sporten en Bewegen en die ontvangt ook verzoeken van chronisch zieken om middeling daarin. We hebben vaak inzet gepleegd op mensen met een beperking, maar we willen dat bestaande aanbod ook breder bekend maken, dus vandaar dit stemadvies aan uw raad.

00:50:06

Mevrouw Jongman: Motie 21, ook een thema wat breed leeft en speelt. Het gaat over twee portefeuilles. Namelijk van wethouder Molema vanuit Jeugd, maar ook over mijn portefeuille Zorg voor de ondersteuning die we kunnen bieden aan gezinnen. We hebben de motie goed gelezen. Met het eerste verzoekpunt kunnen we helemaal meegaan. Bij het tweede verzoekpunt zouden we u willen vragen of u onze interpretatie daarin kunt volgen. Namelijk, deels hebben we al beleid, wat we inzetten om die gezinnen te ondersteunen. Er is al preventief beleid, er zijn gezinscoaches en er is brede inzet. Als we het zo mogen interpreteren, dat wat we daarin doen --

00:50:48

Mevrouw Jongman: Wat u omschrijft als wenselijk is er al. Als we het mogen omschrijven, dat waar we op dit moment al inzet op plegen voor deze gezinnen, dat we daarmee doorgaan en ook voortvarend mee doorgaan --

00:51:07

Mevrouw Jongman: Rondom het hele vraagstuk Samen, dat weet u ook, ligt ook behoorlijke druk op dit moment en er wordt ook een behoorlijke inzet gevraagd voor alle problemen die er spelen in de samenleving. Als we het zo mogen interpreteren, zoals ik net aangaf, kunnen we volledig oordeel aan de raad gegeven.

00:51:24

Mevrouw Jongman: Dan motie 22 over vrijwilligers. Er werd net even wat met cijfers heen en weer gegoocheld, maar volgens ons zet een derde van de Groningers zich in voor de samenleving. Soms is dat misschien eenmalig en anderen doen dat elke week en staan elke week bij het voetbalveld de blaadjes te vegen of wat dan ook. Grote waardering van het college voor dit goud van de samenleving. Daarom is deze motie een hele mooie manier om waardering uit te spreken voor het vinden, binden, boeien en waarderen van vrijwilligers. Wat we dan precies gaan doen, zouden we graag in overleg willen doen met Link050 en andere organisaties. In ieder geval om daar die waardering in op te nemen, zouden wij graag het oordeel aan de raad willen geven, want wij zijn daar erg voor.

00:52:14

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): VVD heeft hier een vraag over.

00:52:19

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Ook hier heb ik toch weer de vraag: vindt u het ook een idee om dit te financieren uit de algehele egalisatiereserve?

00:52:30

Mevrouw Jongman: Ja.

00:52:38

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Dan gaan we naar wethouder Eikenaar.

00:52:43

De heer Eikenaar: Dank u, voorzitter. Van mij wordt verwacht een reactie te geven op een viertal moties. Allereerst motie nummer vier over ondersteuning bij dierenartskosten voor minima. Hier kan het college in meegaan. Ik wil er wel één opmerking bij maken. Dat staat ook in de motie wel benoemd, maar dat is altijd wel een probleem op het moment dat je een nieuwe regeling introduceert. Dat is namelijk dat je dit eenmalig doet en dat op moment dat mensen daaraan gewend raken, misschien het volgende jaar denken: hé, waar is die regeling gebleven? Het is wel met nadruk een eenmalige regeling, dus dat moet ook in de communicatie heel duidelijk naar voren komen, zodat niet volgend jaar dit als een automatisme wordt gezien. Desondanks oordeel raad.

00:53:35

De heer Eikenaar: Dan motie nummer 25 'De sociale basis moet blijven'. Op zichzelf een prima motie. Echter, ik leef wel in de veronderstelling dat het college dit al heeft toegezegd. Door de persoon van mijzelf en mevrouw Wijnja is dit op deze manier al gezegd, dus dan kan ik niet anders dan tot de conclusie komen dat de motie overbodig is. Dan komt er automatisch ontraden achteraan, maar dat heeft dus niets met het afwijzen van de inhoud te maken, maar met deze situatie. Dan motie nummer 29 'Energiecompensatie voor hen die het nodig hebben'. Daar wellicht een iets uitgebreidere reactie op. Ik vind het op zichzelf een heel mooi initiatief, maar ik vraag mij af of het aan de gemeente is, als instituut, om dit te doen. Daar zit een beetje mijn twijfel, dus ik zou u misschien – daar moet u denk ik maar even over nadenken – een suggestie kunnen doen om het terug te leggen bij uw raad. Wat nu als u als raad het initiatief neemt om bij voorbeeld, ik noem maar wat, een cheque aan te bieden bij de voedselbank en een aantal andere organisaties? Ik zou zelf persoonlijk niet voor één kiezen, maar voor meerderen. Een cheque waarmee u, met een aantal raadsleden die dat zelf ook kunnen missen uiteraard, een symbolisch bedrag aanbiedt en tegelijkertijd een oproep doet aan de burgers van deze stad: wilt u, als u het kunt missen, uw energiecompensatie voor een goed doel storten? U bent namelijk de volksvertegenwoordiging. U vertegenwoordigt het volk van de stad, dus ik denk dat het op die manier meer op uw weg ligt. Daar kan natuurlijk wel aan toegevoegd worden dat het college, de gemeente, ondersteunt in de communicatie en zelf ook vervolgens dit op deze manier uitdraagt. Het zwaartepunt ligt echter bij uzelf. Dat zou mijn suggestie zijn. Uiteindelijk kom ik dan op het oordeel ontraden, maar dat is dan misschien een formaliteit. Ik snap het initiatief en ik vind het ook een heel goed initiatief, maar ik zou dit aan u willen meegeven.

00:55:58

De heer Eikenaar: Dan als laatste motie nummer 30 'Fonds ook voor levensbeschouwelijke organisaties en culturele instellingen'. Allereerst de opmerking: de culturele instellingen worden in het raadsvoorstel genoemd, dus dat deel van de motie is overbodig. Dat geldt in iets mindere mate voor de levensbeschouwelijke organisaties, die worden niet op die manier genoemd. In die zin zou ik zeggen, de motie is niet helemaal overbodig. Het komt er wel dichtbij. Dan wordt het toch oordeel raad, hè? We zijn dat fonds nu aan het inrichten en dat is nog niet gebeurd, omdat we nog niet precies weten wat het Rijk gaat doen. Wij willen aansluiten bij wat het Rijk gaat doen. De inrichting van het fonds is daar sowieso van afhankelijk. In het hypothetische geval dat het Rijk met een voorstel komt waarbij iedere

culturele instelling volkomen wordt gedekt, zal ons voorstel geen culturele instelling bevatten. Dat is een hypothetische voorstelling van zaken, maar u snapt we wellicht mijn punt. We gaan dus aansluiten op wat er bij het Rijk gebeurt.

00:57:12

De heer Eikenaar: Ten tweede, er zijn een aantal voorwaarden waar dat fonds aan gaat voldoen. Namelijk een initiatief wat gefinancierd wordt, moet een maatschappelijke bijdrage leveren en moet wederkerig zijn. Zo zijn er een aantal punten die worden genoemd in de brief aan de raad. Iedere organisatie die in aanmerking wil komen voor die specifieke activiteit, los van generieke ondersteuning, die moet daaraan voldoen. Ik kan mij voorstellen dat levensbeschouwelijke organisaties daar ook onder vallen. Die toezegging krijgt u van mij. Als ik de motie op die manier kan lezen – en volgens mij kan dat, want er staat 'te onderzoeken', dus dat biedt ook die ruimte – dan is het wat mij betreft oordeel aan de raad. Dat waren de moties die ik moest beoordelen.

00:58:05

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Dat heeft u goed gedaan. Wethouder Van Niejenhuis.

00:58:11

De heer Van Niejenhuis: Dank, voorzitter. Ik heb net als wethouder Eikenaar een viertal moties te beantwoorden. Dat gaat allereerst om motie zeven van de PVV. U geeft aan dat u graag wil dat er in de dorpen wordt gebouwd, voor jong en oud. Ik heb daar eerder namens het college ook al over mogen zeggen, dat wij van plan zijn om dat te gaan doen. Ik wil u ook de toezegging doen dat wij zo snel mogelijk, begin van volgend jaar, met een eerste aanzet komen, hoe zo een proces er uit zou kunnen zien om weer iets te gaan bouwen in de dorpen rondom de stad Groningen. Motie 16, de PvdA geeft aan dat het nodig is om spreidingsbeleid te gaan toepassen voor criminogene branches. Ik wil ook even verwijzen naar de brief die het college daar gisteren over heeft gestuurd. Ik zie ook de samenhang met de moties zeventien en achttien. Ik zou u de toezegging willen doen dat wij gaan kijken wat daarvoor het beste instrument is. Wij herkennen wel wat u schetst en we zien dat ook op een aantal plekken in de stad, maar ik ben er nog niet van overtuigd dat het invoeren van een soort spreidingsbeleid per branche de beste oplossing is. De toezegging zou zijn dat wij dit probleem herkennen en erkennen en dat wij aan de slag gaan om te kijken wat het beste instrument daarvoor is en op een later moment daarover bij u terugkomen. Ook met een samenhangend geheel, zoals in mijn brief geschetst, die u gisteren van het college heeft ontvangen.

00:59:39

De heer Van Niejenhuis: Dan ga ik naar motie zeventien, ook van de PvdA, over de krotten. Dat woord had ik lang niet meer gehoord, dat vind ik op zich een goed teken. Ik weet niet zeker of het opstellen van een krottenkaart, zoals u vraagt, het antwoord op het probleem is. Ook dit probleem ziet het college natuurlijk wel. Het opstellen van een krottenkaart vraagt heel praktisch capaciteit. Het vraagt ook structureel capaciteit, want je moet de kaart ook bijhouden. Ik denk ook niet dat het één op één zo is, dat krotten criminele eigenaren hebben of dat er iets crimineels gebeurt. Ik ben het wel met u eens dat er in Groningen een aantal sleetse straten zijn. Ik denk dat het goed is dat wij in kaart brengen wat die sleetse straten zijn, wat locaties zijn waar 'krotten' zich bevinden in die sleetse straten of panden die wat aandacht vragen. Ik denk ook dat het goed is dat we die even combineren met de

ambities die wij hebben voor de binnenstad. We hebben hier laatst ook even gesproken over bijvoorbeeld de Gele Loper waar we wat extra aandacht op willen zetten. Ik zie daar de combinatie. Waar bevindt zich nu een locatie die aandacht nodig heeft, een sleetse straat of een wat vervallen pand en kunnen we dat ook goed combineren met de ambities die wij als gemeentebestuur hebben en zorgen dat we die dan aanpakken. Dat is de toezegging die ik u wil doen en ik hoop dat u daar voldoende aan heeft.

01:01:05

De heer Van Niejenhuis: De laatste motie van de PvdA, motie 18, 'Kleine steegjes aanpak'. Die zou ik oordeel raad willen meegeven. Ik denk dat er best een goede mogelijkheid is om dit te verbinden aan ons programma voor de binnenstad. We zijn natuurlijk op veel plekken in de stad bezig met een groot aantal projecten. We zouden kunnen kijken of we die projecten ook kunnen verbinden aan die sleetse steegjes en vice versa. Dat zou dan wel een uitbreiding van het programma 'Binnenstad 050- ruimte voor jou' zijn. Daar kunnen we een plan van aanpak voor maken en de meerkosten voor de raad in beeld brengen en dat proberen in het eerste kwartaal van volgend jaar aan de raad voor te leggen. Dat heeft dus wel financiële consequenties en vandaar dat ik de motie ook zeker even oordeel raad zou willen geven.

01:01:50

De heer Van Niejenhuis: Dan de laatste motie, dat is de motie ingediend door het CDA 'Intergenerationeel wonen'. Die motie zou ik ook oordeel raad willen meegeven. Wij hebben hier al het nodige over opgeschreven in onze woonzorgvisie. Ook in onze doelgroepverordeningen et cetera staan allerlei beleidsvoornemens. U vraagt om wat preciezere uitwerking op woonconcepten. Als ik de motie zo mag interpreteren dat u niet vastzit op het delen van die gemeenschappelijke ruimten, dan zou ik oordeel raad willen meegeven. Juist die gemeenschappelijke ruimten is iets, waarvan we merken dat er niet altijd vraag naar is en ook iets is wat doorgaans lastig te financieren is. Er moet ook iemand zijn die het betaalt, die ruimte die vervolgens niets oplevert. Dat zijn de moties die ik had staan, voorzitter. Ik zie een vraag.

01:02:45

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Stadspartij.

01:02:47

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u. Op zich stonden wij in de kern wel achter die moties van de PvdA, de krottenkaart en de steegjes. Wij hadden wel de angst dat die moties, omdat we dat rapport van Tops en Van der Torre nog moeten bespreken, gaten zouden schieten in het toekomstige beleid, waar we het nog over moet hebben. Nu hoor ik de wethouder die zorg nu al wegnemen, maar ik hoor hem wel iets anders zeggen. Dat gaat ook over die krottenkaart en de steegjes. Dat vind ik jammer, maar ik hoop niet dat de wethouder het zo bedoeld heeft. Hij richt zich namelijk op de binnenstad, maar er zijn natuurlijk ook steegjes – misschien iets minder historisch – buiten de binnenstad en ook krotten zijn niet alleen in het centrum. Heb ik de wethouder goed beluisterd dat hij het beperkt tot de binnenstad of wil hij ook verder kijken? Of is daar het budget misschien nu niet voor? Dat zou ook nog kunnen.

01:03:34

De heer Van Niejenhuis: Het was inderdaad het voorstel om het vooral te verbinden aan het programma 'Binnenstad 050-ruimte voor jou', wat de ruime binnenstad als gebied hanteert. Ik ben anders heel erg benieuwd waar we zouden moeten stoppen met die krottenkaart. Gaan we er dan ook de grote bedrijventerreinen meenemen en de voormalige gemeenten Haren en Ten Boer? Dat gaat denk ik eventjes de slagkracht van de ambtelijke organisatie te boven. Of we moeten daar echt een separaat voorstel voor gaan ontwikkelen om dat te doen. Ik zag de link met het programma ruimte voor jou voor de binnenstad, dus daaraan verbinden lijkt me een werkbaar iets. Als u zegt, dit moeten we echt voor de hele gemeente doen, dan vraagt dat een heel ander voorstel.

01:04:18

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): VVD.

01:04:21

Mevrouw Jacobs-Setz (VVD): Ik snap wat u zegt, wethouder. Afgezien van dat het een ander voorstel vraagt, vraagt het ook een andere portemonnee, denk ik. Volgens mij is dat ook het punt. Dan sluit ik me wel aan bij de opmerking van meneer Sijbolts. Misschien zouden we dat dan integraal bij de bespreking van het onderzoek van Tops en Van der Torre moeten bekijken of we ons dan richten op de binnenstad of juist op bijvoorbeeld de bedrijventerreinen, waarover in het onderzoek natuurlijk ook het één en ander is gezegd. Stel – ik weet het aantal even niet meer uit mijn hoofd – er staan vijftien aanbevelingen in, dan kunnen we deze vast niet alle vijftien doen. Het zou juist bij de integrale bespreking wat mij betreft heel goed zijn, dat we daar het advies van het college over krijgen en dat we dan als raad kijken welke prioriteren we hoog? Zou dat misschien een beter idee zijn?

01:05:05

De heer Van Niejenhuis: Ik zie dat als een vraag aan de indieners van de motie, dus dat zou ik graag bij u terugleggen.

01:05:18

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Wethouder Broeksma.

01:05:22

De heer Broeksma: Dank u wel, voorzitter. In twee portefeuilles van mij zijn moties ingediend en ook twee vragen gesteld. Daar wil ik mee beginnen. De eerste vraag ging over de situatie bij Qbuzz. We hebben daar een brief over gestuurd. We zijn stevig in gesprek met Qbuzz over hun verzoek om bij te dragen in hun tekort. Om verschillende redenen vinden wij het ook niet onterecht om een deel van het verzoek te honoreren. Wij is dan het OV-bureau, waarvan het college deel uitmaakt. Er moet nog blijken hoe groot het tekort daadwerkelijk zal gaan zijn en welk deel dan op het bordje van de gemeente Groningen zal komen. Een andere vraag die gesteld is, is over de toekomst van het energiebedrijf. Dat zijn we aan het bouwen. Toevallig hebben we daar gistermiddag/ gisteravond nog uitgebreid over gesproken; hebben we alle dilemma's in beeld en hebben we die op tafel zijn. Zijn er kansen op slimme combinaties en de financiële aspecten uiteraard et cetera. Onze energie opwek op zon en wind, WarmteStad, levert duurzame, hernieuwbare energie op en ook nog eens geld. Dat geld gaat weer terug naar onze inwoners. Alles onder publieke regie, zodat er geen overwinsten ontstaan en billijke tarieven voor onze inwoners die geen klanten zijn, maar

onze inwoners en dan ook nog eens een keer democratische controle via de raad. We zijn dus hard aan het werk om dit systeem op te tuigen, zodat het ook de opgave in de toekomst – u kent onze ambitie voor 2035 en in het warmtetransitieplan hebben we het over 2030 voor grote delen van de stad – aan kan. Over ambitie gesproken, als Student en Stad zegt dat we achteroverleunen, het tegendeel is het geval. Met enkele tientallen ambtenaren werken we, voor dag en dauw zal ik niet zeggen, maar toch wel elke dag weer om die energietransitie voor onze burgers dichterbij te brengen.

01:07:13

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): SP.

01:07:15

De heer Dijk (SP): Voorzitter, dank voor het antwoord op de vraag. Ik had ook specifiek gevraagd om een antwoord op de vraag, maar het was een beetje een retorische vraag van mijn kant. Ondanks dat u zegt dat er gegronde redenen zijn om als gemeente Qbuzz een aantal miljoenen te verstrekken, was mijn boodschap aan het college: zorg er dan ook voor, dat we meer zeggenschap erover krijgen.

01:07:46

De heer Broeksma: Qbuzz is een contractpartner van ons, dus van het OV-bureau waar wij deel van uitmaken, dus het is ook een gezamenlijk contract. Een contract werkt twee kanten op, dat begrijpt u natuurlijk. Qbuzz heeft onze concessie gewonnen met een beter bod dan we uitgevraagd hebben. Qbuzz levert dus waarvoor ze aan de lat staan.

01:08:08

De heer Broeksma: Twee moties, voorzitter, op twee gebieden van mijn portefeuille. Eerste is motie twaalf 'Algoritme- en sensoren register'. In de woordvoering is er niet op ingegaan en dat is wel jammer, want het is een goede motie. We herkennen de geschetste ontwikkelingen over wetgeving en verkeerd gebruik van algoritmen al dan niet vanuit naïviteit. Het sluit ook aan bij de transparantie die we zeker en ook bij digitalisering richting onze inwoners willen betrachten. U noemt ook het belang van data-ethiek in de motie. Wij gaan graag met u in gesprek naar aanleiding van de brief die wij u hebben gestuurd. Kortom, oordeel raad voor motie twaalf.

01:08:46

De heer Broeksma: Dan tot slot vanuit mijn portefeuille, motie veertien 'Echte stappen naar meer geïsoleerde woningen' door een aantal partijen onder leiding van D66. Dat komt goed uit, want dat wil het college ook. We hebben u vrijdag een brief gestuurd over een bedrag van zeven komma twee miljoen. Voor de goede orde, in de bijdrage noemde de fractievoorzitter van D66 een bedrag van vier komma vier miljoen. Dat is niet bedoeld voor isolatiemaatregelen. Dat is een bedrag, ook een groot bedrag trouwens, bedoeld voor de ambtelijke inzet bij de energietransitie. Die zeven komma twee miljoen, waar ik het over heb, zijn maatregelen boven op het noodpakket van € 14 miljoen. Die zeven komma twee miljoen is voor duurzame maatregelen – want immers ook volgend jaar zal het weer winter zijn – zoals structurele maatregelen, isolatie en ook een witgoedregeling zit erin. Duizend woningen, in 1000 woningen willen we geheel ontzorgd isolatie aanbrengen. U ziet een bedrag staan van twee en een half miljoen. Wij schatten elke isolatie op ongeveer € 2500 gemiddeld keer 1.000 en dan heb je twee en een half miljoen. We komen bij de mensen

thuis, we kijken meteen wat er nog meer moet gebeuren. Misschien niet op datzelfde moment, maar op een later moment. Dat bespreken we ook met de mensen zelf. We zitten dus naast de mensen aan tafel, vullen samen met de mensen het formulier in en doen wat er moet gebeuren. Niet op de manier dus zoals de provincie Drenthe. Daar moet je op een website inloggen met een DigiD. U weet, niet iedereen in onze gemeente heeft een DigiD en niet iedereen --

01:10:23

De heer Broeksma: Ik kan u wel vertellen, een aantal weken zijn we langs geweest bij De Voedselbank om de potentiële doelgroep op te sporen. Van de mensen die we daar spraken, gaf 20 procent aan geen internet meer te hebben en ook geen mobiele telefoon meer te hebben om financiële redenen. Die zul je dus met een website niet kunnen bereiken. Die proberen we op een andere manier echt concreet te bereiken, door met de mensen in gesprek te gaan en naast ze te zitten om het formulier in te vullen. Verder staan er aannemers klaar. We hebben afspraken over nog voor deze kerst bij de eerste honderd woningen al te beginnen. Dat is het pakket wat wij aanbieden. Mijn vraag aan u, ik probeer D66 aan te kijken als woordvoerder van de motie, is dit voor u voldoende? U voelt dat dit college de motie overbodig vindt en daarom zal gaan ontraden. Tot zover, voorzitter.

01:11:21

Spreker D66: Dank u wel, voorzitter -

01:11:23

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Nee, dat hoeft nog niet, hoor. U krijgt even rustig de kans om overleg te voeren. Wethouder De Wrede.

01:11:34

Mevrouw De Wrede: Dank u wel, voorzitter. Ik mag twee moties voor mijn rekening nemen. Ik wil graag beginnen met de motie van de ChristenUnie, Partij voor de Dieren, D66 over de uitbreiding van repaircafés. We hebben de afgelopen tijd veel aandacht besteed aan repareren. Repareren als het nieuwe consumeren, zal ik maar zeggen. Het was de Week van het Afval. Er zijn verschillende acties gevoerd en die hebben veel publiciteit gehaald in de media, waarvoor dank. Er zit een vrij uitgebreid dictum bij de motie. Ik zal daar even nader op ingaan. U heeft het over de website duurzaam groningen.nl om daar tips te delen. Dat kunnen we gaan doen, maar er staat ook al van alles op onze website: haalallesuitjeafval.nl.

01:12:25

Mevrouw De Wrede: U vraagt om meer mogelijkheden via die repaircafés om te gaan ruilen. Dat is iets waar we ook al aandacht aan besteden. We proberen die initiatieven in kaart te brengen en daar meer publiciteit aan te geven. Ook dat staat al vermeld op haalallesuitjeafval.nl. De re-integratieprojecten – het is volkomen terecht dat u dat hieraan koppelt overigens – vinden ook al plaats in samenwerking met WerkPro en GoudGoed en we kunnen onderzoeken of we dat ook bij die repaircafés nog meer kunnen onderbrengen. In principe zijn wij – en dat heeft u vast al geraden – dus heel positief over deze motie. Het valt voor een heel groot gedeelte samen met het beleid dat wij al voeren. Er is maar één kleine kanttekening en met die kanttekening zou ik de motie graag oordeel raad willen geven. Dat is dat het oprichten van een repaircafé een zelfstandig initiatief vanuit bewoners is en dat er niet altijd voldoende vrijwilligers zijn – ook vaak geschoolde vrijwilligers – met kennis van

toch soms ingewikkelde elektrische apparaten om de repaircafés te bemannen. Wij willen wel toezeggen dat we vanuit de gemeente op zoek gaan naar meer manieren om die vrijwilligers de repaircafés in te 'lokken'. Met deze kleine kanttekening is het conform het beleid dat wij voeren, dus graag. Mooie motie, oordeel raad.

01:14:05

Mevrouw De Wrede: Dan vraagt u om een onderzoek naar een nieuwe bedrijfsvoering van de kinderboerderijen in de gemeente, namelijk volgens het besluit Kinderboerderijen, diervriendelijke kinderboerderijen. Dat is een systeem van bedrijfsvoering waarbij het dier en de behoeften van het dier meer centraal staan. Ook een motie die conform de coalitiewaarden is. Het gaat om het in kaart brengen van de mogelijkheden, de meerwaarde en de financiële lasten. Een mooie motie, oordeel raad. Dank u wel.

01:14:53

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Wethouder Molema.

01:14:56

Mevrouw Molema: Dank u wel. Ik mag reageren op twee moties. De eerste is nummer elf: 'Trek gezamenlijk één lijn in de publieke ruimte'. Die motie ontraden wij en dat heeft meerdere redenen. Wij zijn van mening dat de huidige wet- en regelgeving voldoende is om jongeren aan te spreken op overlastgevende situaties. Daarnaast hebben verschillende partijen, zoals politie of jongerenwerkers en WIJ, verschillende rollen in de openbare ruimte. Wat ons betreft is het dan ook niet goed als die op één lijn zouden moeten reageren, omdat ze echt een verschillende functie en een verschillende rol hebben. Als laatste is het zo dat wij ook deze mensen hun professionele ruimte gunnen om per situatie te reageren. Uw voorbeeld was het voetballen op straat. Je kunt ook op het moment dat er wat gebeurt en een jongere doet dat één keer, dat je dat met een grapje kunt afdoen en op het moment dat het voor de tiende of de twintigste keer gebeurt en het is echt overlastgevend, dat je daar een andere reactie op geeft. Op basis van deze drie argumenten, ontraden wij deze motie.

01:16:03

Mevrouw Molema: Dan de motie 'LHBTQIA+ monitor' van D66. U bent heel consistent, want volgens mij is in juli – ik heb het er nog even bij gepakt – een soortgelijke motie met voor 80 procent dezelfde tekst ingediend. Ik ga ook heel consistent zijn in mijn antwoord. In juli is aangegeven dat wij op dit moment door het beperkte budget kiezen om vooral in te zetten op activiteiten en dus niet op onderzoek. We hebben toen het aanbod gedaan om de bestaande onderzoeken eens bij elkaar te zoeken en ook te delen met de raad. Dat aanbod staat nog steeds. Wat ik zou willen voorstellen, is dat dit ook de tussenstap is. Dat we eind dit jaar, begin volgend jaar, terugkomen met die opbrengst bij uw raad en u meenemen in wat er allemaal al bekend is. Dat we dan ook kijken of er eventueel nog behoefte is aan een vervolgonderzoek en dat we de motie zoals die nu geformuleerd is, in ieder geval niet zien als een soort blanco cheque om een enorm onderzoek uit te voeren. Op het moment dat wij het kunnen interpreteren dat die tussenstap – die al eerder is afgesproken en volgens mij ook in lijn is met wat in juli is aangegeven – akkoord is, dan is het oordeel raad.

01:17:21

De heer Lo-A-Njoe (D66): Voorzitter, dat klinkt goed. Mag ik dan rekenen op een prestatie van die resultaten aan de raad?

01:17:28

De heer Lo-A-Njoe (D66): Akkoord.

01:17:32

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Dank u zeer. Dan ligt er op mijn terrein nog een tweetal vragen en een aantal moties. In de eerste plaats de vraag van de Partij voor de Dieren over het vuurwerkverbod. Daarover vrij kort. We hebben daar al meerdere keren vrij uitvoerig over gesproken. Het college heeft geconstateerd dat in de Kamer het initiatief van een aantal partijen om een landelijk vuurwerkverbod in te stellen nog niet is geslaagd. Dat is de reden dat we als college ervoor hebben gekozen om met andere voorstellen te komen. Om geleidelijk aan met alternatieven te komen in onze binnenstad en elders, die zo aantrekkelijk zijn dat mensen zeggen, we hebben het helemaal niet meer nodig. De inzet van het college blijft onverminderd dezelfde. Waarschijnlijk wordt het alleen maar sterker, als we zien wat er nu al aan vuurwerk wordt binnengehaald, zodat we een dergelijk verbod, zodra dat in een APV kan worden opgenomen, ook zullen opnemen. We zijn wel van mening dat, als we een dergelijk voorstel zouden doen, we ook garanties moeten kunnen geven over de handhaving ervan. Anders ben je op dit belangrijke onderwerp vooral met symboolwetgeving bezig. We hebben nagegaan in de andere steden, hoe zij denken dat gaan doen. In effect komt het dan toch weer in hoge mate neer op hetzelfde als in Groningen. We hebben een aantal vuurwerkvrije zones en daar hebben we de mankracht ook voor om mensen op in te zetten. Voor de rest moeten we het opbouwen via de alternatieve weg en daar hebben we een aantal jaren voor nodig, denk ik.

01:19:16

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): De tweede is een vraag van de Partij voor het Noorden over wat te doen na de parlementaire enquête. Daar kunnen we heel lang over praten, maar ik kan ook verwijzen naar de toespraak die ik vorige week donderdag heb gehouden in 'the State of the Region'. Die is ook in uw dagmail van vier november meegenomen en daar kunt u de gedachtelijnen die wij daarin hebben geformuleerd ook nalezen. Wij komen daar natuurlijk binnenkort over te spreken. U kunt uit de bewoordingen van die toespraak al afleiden dat wij niet gaan wachten tot de uitkomsten van de parlementaire enquête, maar eerst even zelf aan het stuur willen zitten over wat wij aan opvattingen hebben over wat er daarna moet gaan gebeuren. Vanzelfsprekend worden de raad, de raden en de Staten daar ook bij betrokken.

01:20:24

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Dan hebben we een motie onder nummer acht, 'Ondermijning en drugscriminaliteit'. Onder verwijzing naar de brief die het college gisteravond nog aan u heeft doen toekomen, zouden we deze motie op dit moment willen ontraden. Dat heeft ermee te maken dat we nu al heel veel geld vrijmaken, zo een negen en een halve ton, om meerjarig op dit thema aan de gang te gaan. Daar rapporteren we ook over. U heeft een paar weken geleden een bijeenkomst gehad en we zullen u ook op de hoogte houden van de ontwikkelingen daarbinnen. Dat betekent dat het een motie is, waarvan we zeggen, dat doen we al en daar zijn we al mee bezig. In die zin dus overbodig en ontraden.

01:21:13

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Onder nummer 27 is een motie aangekondigd:

'Stedenbanden geen prioriteit'. Daar is ook een toelichting op gegeven van de kant van de heer De Haan. Van de zijde van het college willen we erop wijzen, dat standpunt hebben we ook al eerder ingenomen, dat de activiteiten van organisaties die zich bezighouden met deze stedenbanden zich juist richten op de inwoners van deze gemeenten. In die zin wordt er dus op bestuurlijk niveau verder geen contact onderhouden. Dat zijn we ook niet van plan. We ontraden deze motie, omdat het nu juist activiteiten betreft die zich op de inwoners richten en niet op gouvernementeel niveau.

01:22:05

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Er is een motie ingediend onder nummer 28, 'Bijdragen aan de Groningse politie'. Deze motie zouden wij in deze vorm willen ontraden. We begrijpen natuurlijk de redeneerlijn die erachter zit. Ik wil er echter ook op wijzen dat we per evenement en ook per voetbalwedstrijd, met de organisatie afspraken maken over inzet van de politie. Daarbij kijken we ook per keer naar wat zijn de ervaringen van de vorige editie of de vorige wedstrijd of het vorige evenement en wat betekent dat voor de huidige agenda? De bijdrage die vanuit particulieren moet komen om een evenement veilig te kunnen laten plaatsvinden, is al onderwerp van gesprek. Op het moment dat daar onvoldoende garanties zijn, zullen we ook geen vergunning verlenen voor een dergelijk evenement. Het is een hele sympathieke motie, maar in feite in de hele uitvoering en de benadering zoals we daarmee bezig zijn, doen we dit al.

01:23:25

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Dan komen we op de laatste motie die nog behandeling behoeft. Dat is de motie 'Zonder nacht geen dag'. Dat ziet terug op een discussie die in deze raad al een tijdje wordt gevoerd over het nachtleven. Ik laat een aantal kwalificaties die hier worden gegeven, over het nachtleven in Groningen en de nachtcultuur even voor wat ze zijn. Die delen we niet in alle opzichten, maar daar gaat het even niet om. Waar het om gaat, is dat er binnenkort een gesprek plaatsvindt met een aantal initiatiefnemers rondom bijvoorbeeld de nachtopvang. Ik heb vorige week in de commissie ook al aangegeven: het lijkt heel simpel, maar er komt een aantal vraagstukken achter weg die we echt met elkaar goed tegen het licht moeten houden. Ik zou de initiatiefnemers van deze motie willen adviseren om deze motie te betrekken bij het gesprek, wat we dan hebben. Zodra het initiatief er is en ik met de nachtburgemeester daar ook over heb kunnen praten, maar ook natuurlijk samen en met de wethouder Cultuur, dat we dan een vorm vinden met elkaar om te zeggen: hoe gaan we dit gesprek nu verder brengen. We zijn er namelijk al zo lang mee bezig. Nogmaals, het is niet zo eenvoudig als het lijkt. Hartstikke sympathieke motie, maar wij ontraden deze wel. Dan is het college dik door de tijd heen gegaan. Sorry, mevrouw Pestman, het is niet anders. Altijd hetzelfde. Breed van stof, maar het komt uit een goed hart.

01:25:04

Voorzitter (Burgemeester Schuiling): Wij gaan schorsen voor een half uur, tot tien voor negen. U kunt zich even beraden op het geheel en dan komen we terug. Wij schorsen een half uur.

00:14:40

Voorzitter: Ik verzoek de leden van de raad hun plaats weer in te nemen. Wij heropenen de vergadering en gaan het volgende doen. Ik bied u de mogelijkheid om nog te reageren op

elkaar en/of de woordvoering van het college. U kunt in uw woordvoering amendementen en moties betrekken. Het is voor de boekhouding prettig als u aangeeft als u een motie of stemming niet meer in stemming wenst te brengen, want dan kan deze van de lijst af. Als u een wijziging aan wilt geven is het handig dat u dat even duidelijk aankondigt. Dan kunnen we dat verwerken in de tekst. We doen de omgekeerde volgorde als zojuist. Dus ik begin met de PVV: is er nog behoefte aan woordvoering?

00:16:56

De heer Ram: Voorzitter, ik heb wel behoefte aan woordvoering. Over de moties: ik wil de wethouders bedanken voor de toezeggingen die zijn gedaan op motie zeven 'Dorpen, een plek voor jong en oud'. Wij zien het plan in het voorjaar graag tegemoet. We zullen deze motie dan ook intrekken. Motie acht ga ik aanhouden en misschien kunnen we het bij de bespreking van de ingekomen brief er nog een keer dieper op ingaan. Wij zullen motie negen intrekken, omdat de wethouder hier al mee bezig is en er een plan komt om te kunnen bijverdienen in de bijstand. Motie tien trekken we ook in vanwege de toezegging die gedaan is om maatwerk te leveren bij huiswerkbegeleiding. Misschien kan de wethouder wel aangeven hoe dat wordt opgevolgd. Ik hoor hierover graag de vorderingen die er gemaakt zijn. De motie elf gaat over een gezamenlijke lijn in de publieke ruimte. Door de vragen uit de raad en de opmerking van de wethouder, begrijp ik dat dit niet helemaal goed heb toegelicht en uitgelegd. De dingen die ik als vanzelfsprekend acht, de rollen van de verschillende partijen en hoe een jongere procesmatig wordt benaderd vanuit een pedagogisch standpunt, had ik wel wat beter kunnen toelichten. Ik trek deze motie in en zal op een ander tijdstip een ander vorm proberen te vinden om dit onder het voetlicht te brengen. Dank u wel, voorzitter. Dat was mijn inbreng.

00:19:14

Voorzitter: Er is nog een vraag voor u van de SP.

00:19:19

De heer Dijk: Voorzitter, ik hoorde de motie 'aanhouden'. Ik weet niet zo goed wat daarmee wordt bedoeld. Dat is intrekken, toch?

00:19:28

De heer Ram: Ik ben niet goed op de hoogte van de mores van de raad. Met aanhouden bedoel ik dat ik hem op een later tijdstip weer wil indienen. Dus dan trek ik hem nu in, en zal ik hem bij het bespreken van de brief aangepast in stemming brengen.

00:19:46

Voorzitter: Dank u zeer. Dat betekent - even voor de boekhouding - dat de moties zeven, acht, negen, tien en elf geen onderdeel meer uitmaken van de beraadslaging. Partij voor het Noorden. Heeft u nog behoefte aan woordvoering, meneer Van der Laan?

00:20:09

De heer Van der Laan: Geen behoefte, voorzitter.

00:20:12

Voorzitter: Het CDA.

00:20:16

De heer De Haan: Voorzitter, ik was nog even met de heer Dijk in discussie: gaan we daar staan of blijven we zitten? Ik vind het daar staan wel mooi.

00:20:50

De heer De Haan: Voorzitter, even kijken of we in de tweede termijn een debat teweeg kunnen brengen. Om te beginnen, ik denk dat we het eens zijn over de grote opgaven in onze gemeente. Wat mijn fractie betreft liggen er nog drie zaken op tafel. Ten eerste: de keuze van de PvdA en SP voor het kwijtschelden van de afvalstoffenheffing aan de ene kant, en aan de andere kant ons voorstel om de OZB niet extra te verhogen. Voorzitter, het is een goed plan om de kwetsbaren in onze samenleving extra te ondersteunen. Dat moet in deze tijden en zo hoort dat in een solidair Groningen. Maar we moeten dit voorstel zien in het licht van het koopkrachtpakket, wat de heer Bushoff een paar weken geleden het ongekende koopkrachtpakket van 17 miljoen euro noemde. We doen terecht veel - en dat doet het Rijk ook - om de kwetsbaren in onze samenleving te ondersteunen. Maar voorzitter, we mogen en moeten de middeninkomens niet vergeten. De leraar die onze kinderen opvoedt, de politieagent die onze straten veilig houdt en de verpleger die onze zieken verzorgt. We worden een onbetaalbare gemeente voor deze cruciale beroepen met torenhoge huizenprijzen en de hoogste woonlasten van Nederland. Vandaag hebben we de keuze: stoppen we met deze linkse aanval van de middeninkomens of worden wij de gemeente voor de happy few? Kiezen we voor het algemene algemeen belang of stoppen we met deze extra verhoging van de OZB? Wat het CDA betreft kiezen we voor dat laatste.

00:22:30

Voorzitter: Partij voor de Dieren.

00:22:32

De heer Pechler: Dank voorzitter. De heer De Haan zegt: "Stoppen we met de extra verhoging van de OZB." Maar is het niet zo dat uw amendement het voor dit jaar schrapt, maar we het dan alsnog volgend jaar tegemoetzien?

00:22:44

De heer De Haan: We stoppen dit jaar. Daarna is er de motie van de heer Sijbolts om te kijken hoe we op de langere termijn kunnen zorgen voor een lastenverlichting. U moet die motie in combinatie zien.

00:22:57

Voorzitter: De heer Bushoff.

00:22:59

De heer Bushoff: Voorzitter, drie korte dingen een. Volgens mij duidt de heer De Haan het debat heel goed, want het moet gaan over tegengestelde visies en concrete voorstellen. En dat ontbrak nog een beetje in de eerste termijn. Goed dat u erop terugkomt in tweede termijn. Complimenten dat u een concreet voorstel doet, maar ik ben het niet met u eens. Ik begrijp uw zorgen over de middengroepen heel goed. Maar we doen ook andere voorstellen om hen te helpen. Zo bouwen we meer sociale en middensegment woningen voor die leraar en die verpleegkundige. Tegelijkertijd schelden we - als het aan ons ligt - de afvalstoffenheffing kwijt voor de laagste inkomens. Vindt u niet dat dat eerlijker is, omdat je

dan enerzijds de laagste inkomens helpt en anderzijds dus niet die hoogste inkomens met het kwijtschelden van de OZB?

00:23:59

De heer De Haan: Voorzitter, het is altijd een afweging van belangen. Twee weken geleden hebben we het koopkrachtpakket gesteund omdat we zien dat de minimagezinnen dat nodig hebben. Maar we noemen het een beetje de linkse aanval op de middeninkomens, want u vergeet een groep die geen huis meer kan kopen. Hartstikke mooi dat u huizen bijbouwt, maar het zijn er nog steeds niet genoeg. Er werd al gerefereerd naar De Held III en dat het allemaal zo lang duurt. We staan bovenaan met de woonlasten, en dat moet je niet willen. Vandaag hebben we de keuze om iets te doen aan die OZB en denken we - door middel van de motie van de heer Sijbolts - we na over een lastenverlichting in de toekomst.

00:24:40

Voorzitter: De heer Bushoff.

00:24:43

De heer Bushoff: Voorzitter, we hebben hier een aanvalsplan om de laagste inkomens te helpen. De keuze is: helpen we om de laagste inkomens die het op dit moment het moeilijkst hebben, of helpen we vooral de grote inkomens? Want voor de middeninkomens is dit maar iets kleins. Ik snap de oproep van het CDA, maar ik roep hen op om met een beter aanvalsplan voor de middeninkomens te komen. Laten we de handen in elkaar slaan om te kijken wat we voor hen kunnen doen, in plaats van de OZB ook generiek te verlagen voor de hoogste inkomens.

00:25:17

De heer De Haan: Voorzitter, ik denk dat de OZB een prima plan is zeker kijkend naar de woonlasten. Maar het CDA heeft nog een ander voorstel gedaan wat de gemeente niets kost, namelijk een oproep tot een golf van solidariteit. Ik snap heel goed wat de wethouder zegt. Ik heb het over de motie energiecompensatie; Ook wij willen dat deze beweging vanuit de samenleving komt. Daarom zal het CDA - hopelijk met zoveel mogelijk andere partijen - de komende weken aan tafel gaan met de maatschappelijke organisaties in Groningen om een grote december-actie op te zetten, namelijk dat mensen die hun energietoeslag niet nodig hebben, deze doneren. Zo kunnen we met kerst wat extra betekenen. En ik hoop dat andere partijen en organisaties met ons mee willen denken hoe we dit op een goed mogelijke manier kunnen organiseren. We zijn blij met de toezegging van het college dat het noodfonds ook geldt voor levensbeschouwelijke organisaties en culturele instellingen. We hopen dat het zo min mogelijk nodig is, maar trekken - door de toezegging - deze motie in. Idem voor motie 25 over de sociale basis. We zijn blij dat het niet beperkt is tot en met drie miljoen, want dat leverde de afgelopen dagen wat onduidelijkheid op. Moties 28 - over de politie - en 30 - daarover heb ik net wat gezegd - trekken we ook in. De rest brengen we graag ter stemming en hopen dat ons voorstel voor de OZB het zal halen.

00:27:13

Voorzitter: Moties 25, 28, 29 en 30 maken geen onderdeel meer uit van de beraadslagingen. Dan kom ik bij de ChristenUnie. Is er nog behoefte aan woordvoering?

00:27:54

De heer Rebergen: Ja, voorzitter, maar ik wil geen debat, dus ik blijf zitten. Wij willen over

een paar punten nog iets zeggen. En dat is in de eerste plaats over verbinding, want verbinding maken houdt ook diversiteit in en dat we werken aan acceptatie en emancipatie. Daarom is het goed om zicht te krijgen op de stand van zaken en de motie van D66 over de monitor zullen we van harte steunen. De heer De Haan zei net al dat we de motie over de sociale basis intrekken. Het college heeft aangegeven ons gehoord te hebben, belang te hechten aan de sociale basis, en van daaruit zien we het voorstel tegemoet. De interpretatie die het college geeft aan de motie 'duurzame relaties' kunnen we volgen. We willen wel dat het gesprek met de maatschappelijke partners - om te kijken wat we al doen en welke behoeften er zijn - plaatsvindt en de raad hierover een terugkoppeling krijgt.

00:29:08

Voorzitter: Kan u de nummers noemen van de moties die u intrekt?

00:29:14

De heer Rebergen: Ik heb geen enkele motie ingetrokken.

00:29:25

Voorzitter: Er is een toezegging, maar goed.

00:29:28

De heer Rebergen: De wethouder gaf een interpretatie van de motie. We zijn daarmee akkoord, maar we willen dat er een inventarisatie plaatsvindt en een terugkoppeling komt naar de raad. Dus de motie brengen we wel in stemming. Over het onderwerp toekomst: mooi dat erdoor D66 aandacht gevraagd wordt voor het MBO, want dat zijn de gouden handjes van de toekomst. Fijn dat het college dat doel onderschrijft en daarom is die motie volgens ons niet nodig en zullen wij niet steunen. Over intergenerationeel wonen: in het coalitieakkoord hebben we daarover heel wat opgenomen. Het CDA onderschrijft dit en vraagt hier opnieuw aandacht voor. We kijken graag of we met het CDA daar verder vorm aan kunnen geven. De Repair Cafés: hierbij werd de kanttekening geplaatst dat het oprichten van een Repair Café op eigen initiatief is en het soms lastig is om vrijwilligers daarvoor te vinden. Dat snappen we. Het voorstel is om te kijken of je daar re-integratie voorzieningen van kan maken. Voor de rest was het voor een groot deel in lijn met het beleid, maar het punt over het re-integratietraject blijft en deze motie brengen we in stemming. Op het gebied van veiligheid en de motie 'kleine steegjes'. In het verleden heeft onze partij daarvoor een initiatiefvoorstel ingediend en vandaar dat we deze motie mede-indienen. Dat komt de veiligheid van Groningen ten goede. Tot zover.

00:31:20

Voorzitter: Dank u zeer. Dan ben ik bij Student en Stad.

00:31:24

De heer Bosch: Dank u wel, voorzitter. Ik wil twee dingen benadrukken. Het eerste gaat over amendementen één en twee die zijn ingediend, en beiden gaan over een miljoen met dekking uit de behoedzaamheidsbuffer. Ik heb in mijn interruptie aangegeven dat ik daarover liever in debat was gegaan tijdens de financiële commissie. We begrijpen dat een greep uit de behoedzaamheidsbuffer nu van toegevoegde waarde kan zijn voor de uitdagingen die onze gemeente nu heeft, en daarom zullen wij dit amendement steunen. Wij zeggen wel heel duidelijk aan de indienende partijen dat we de manier waarop dit gegaan is niet per se prettig vonden. Het tweede ding wat ik graag wil benoemen is dat wij

snappen dat de nachtvisie besproken wordt vanuit een veiligheidsperspectief. Het is heel fijn dat het nachtstadhuis daar zo uitgebreid in benoemd wordt en we het daarover gaan hebben in de toekomst, maar wij zien deze visie als een brede en integrale kijk op hoe we de nacht vormgeven met vragen over diversiteit. Hoe zorg je ervoor dat er voor iedere doelgroep iets is? Hoe zorg je ervoor dat het vestigingsklimaat voor nachthoreca en ondernemers wordt verbeterd? Hoe zorg je ervoor dat de sector toekomstbestendig is? Dat zijn allemaal vragen die daar wat ons betreft in verwerkt moet worden. Dus veiligheid is maar een onderdeel daarvan, en we kijken als fractie graag verder hoe we dat kunnen invullen en die fantastische Groningse nacht nog mooier kunnen maken. Tot zover. Motie 31 wordt in afstemming met D66 ingetrokken.

00:33:41

Voorzitter: Motie 31 is geen onderdeel meer van de beraadslaging. Dank u zeer. Is er bij de VVD nog behoefte aan woordvoering?

00:34:28

Mevrouw Jacobs-Setz: Wij willen nog een aantal dingen zeggen. Wij zullen tegen de motie stemmen waar de egalisereserve voor gebruikt wordt, omdat wij denken dat het heel belangrijk is om die reserves aan te houden. Dus het verbaast ons zeer dat het college dat niet belangrijk vindt. Dat is mijn vertaling van wat de wethouder heeft gezegd. De behoedzaamheidsbuffer: ik had begrepen van de wethouder dat hij die motie onverstandig vond. En ik ben heel benieuwd wat de indiener van die motie gaat doen, maar mocht die hem indienen zal ik hem daarop interrumpen. Wij vinden het goed dat we met dit coalitieakkoord en de collegeplannen de mensen die een steuntje in de rug nodig hebben, helpen. Daar dient een overheid voor. Wij vinden het wel jammer dat we heel hard zeggen wie dat steuntje in de rug nodig heeft. Het kan heel goed zijn dat iemand met 120 procent van het minimumloon een energiecontract heeft tot 2024. En dat iemand met een minimumloon van 150 procent net een nieuw energiecontract heeft afgesloten wat al vijf keer over kop is gegaan. Ik ben het daarom heel erg eens met het pleidooi van de heer De Haan: wanneer komen we op voor de middeninkomens? Wanneer zorgen we ervoor dat we de middeninkomens niet naar andere plaatsen om ons heen jagen? Want dat gaan we nu wel met deze lasten doen. Wij maken ons daar wel zorgen over, en dat sluit aan bij mijn pleidooi over de oostelijke, westelijke en zuidelijke wijken. Wij snappen dat we overal hetzelfde doen, maar vergeten we niet de mensen die dezelfde noden hebben als de mensen in de noordelijke wijken die geografisch ergens wonen waar iedereen het goed heeft? Wij zullen in de toekomst dan ook goed kijken hoe het gaat.

00:36:21

Voorzitter: PvdA.

00:36:24

De heer Bushoff: Voorzitter, ik kan dit houden voor mijn eigen inbreng, maar ik geef alvast een spoiler alert met hopelijk een reactie van de VVD. Wij vinden ons amendement waarbij we de behoedzaamheidsreserves willen inzetten voor een lastenverlaging en energiebesparing van de laagste inkomsten noodzakelijk en gerechtvaardigd. Ik hoor graag uw reactie hierop.

00:36:50

Mevrouw Jacobs-Setz: Dat zeg ik net: we kunnen de lage inkomens steunen, maar het is maar de vraag of de personen met 120 procent van het minimumloon ook de grootste noden hebben. Misschien hebben ze wel een goed geïsoleerd huis en een energiecontract tot 2024. Het gaat mij erom dat we ons pinpointen op een groep en een andere vergeten. Je kan dit uit de behoedzaamheidsbuffer halen of iets anders niet doen. U kiest ervoor om te pinpointen op een groep waarvan we niet zeker weten of die het nodig heeft en een dekking daaruit te halen, en dat vinden wij zeer onverstandig.

00:37:29

De heer Bushoff: Voorzitter, ik denk dat er ontzettend veel mensen met lage inkomens met de handen in het haar zitten. Zij hebben wel degelijk financiële hulp nodig. U vindt dit niet verstandig en zou liever iets voor de middeninkomens doen. Wat is uw concrete voorstel daaromtrent?

00:37:53

Mevrouw Jacobs-Setz: Dat zijn de moties die wij mede hebben ingediend om de lastenverlichting voor elkaar te krijgen.

00:38:06

De heer Bushoff: Voorzitter, dan concludeer ik dat het cirkeltje rond is. De linkse partijen gaan voor de mensen die het het moeilijkst hebben, en de VVD gaat weer voor de mensen die al best veel geld en grote huizen hebben. Zij willen die mensen het meeste OZB-voordeel geven.

00:38:24

Mevrouw Jacobs-Setz: U mag dat parafraseren, en dat vind ik prima. Ik heb het niet over de mensen die drie keer modaal verdienen. Die hoeven dat van mij dat niet te hebben. We hebben nog andere voorstellen ingediend en zullen - ook naar aanleiding van de andere motie die we hebben ingediend - bij het Voorjaarsdebat komen met concrete lastenverzwaringen. U kan het niet anders dan met mij eens zijn, meneer Bushoff, dat wij daadwerkelijk de middeninkomens naar Tynaarlo, Bedum en Midden-Groningen sturen omdat daar het wonen wel aantrekkelijk is. Dat zijn de mensen die onze verenigingen bevolken en bij ons het vrijwilligerswerk doen. Dat baart onze partij enorme zorgen. We zullen tegen de motie over jongeren stemmen, en dat heeft te maken met de egalisereserve. Volgens mij liggen beide moties dicht bij elkaar. Het zou mij een lief ding zijn als beide moties worden ingetrokken en dat de indieners samen kijken hoe ze tot een raadsbreed oordeel kunnen komen. Ten aanzien van wonen: wij willen heel graag de middeninkomens een plek bieden. Wij denken dat doorstromen helpt en zullen in Q2 komen met een woonplan. We hopen dat jullie daar serieus naar willen kijken, en we willen de wethouder uitnodigen om ons daarin van advies te voorzien, zodat wij de middeninkomens hier kunnen houden en niet weggagen. Dank u wel, voorzitter.

00:40:00

Voorzitter: Dank u zeer. Ik ben bij de socialistische partij. Meneer Dijk.

00:40:05

De heer Dijk: Dank voorzitter. De VVD had het over de middenklasse. Dat is pure winst uit dit debat. Voorzitter, ik hoorde de VVD in eerste termijn zeggen dat mensen tegen elkaar

komen te staan. Ik hoorde D66 geen vijandbeelden en minder polarisatie zeggen. De SP-fractie vraagt zich af hoe de VVD en D66 denken over de oorzaken van polarisatie? Hoe komt het dat mensen zo tegenover elkaar komen te staan? Ik heb daarover net een debat met de heer De Haan van het CDA gehad en begrijp goed een groot deel van zijn reactie. Ik hoop dat D66 daar zo meteen nog even op in wil gaan. Dan over het zogenaamde pragmatisme van D66, de Stadspartij --

00:41:23

Voorzitter: De VVD.

00:41:25

Mevrouw Jacobs-Setz: Dit nodigt uit tot een reactie. Ik heb gezegd dat ik 'ook' voor de middeninkomens ben. Het is belangrijk dat u niet cherry picked maar het totale benoemd. Polarisation komt door een hele hoop dingen. Ten eerste is het heel makkelijk om je mening te geven en één van die dingen die polariserend werkt is de snelle kracht van media. De grootste vergaarbak van gescheld en polarisatie is Twitter. Ik weet niet wie er vandaag getwitterd heeft dat iemand anders lelijk deed, maar dat is wat polarisatie in de hand werkt. Dat is het tegen elkaar opzetten van partijen. We kunnen zeggen dat dit door het liberalisme is, maar ik denk dat iedereen diep in zijn hart liberaal is, omdat iedereen houdt van vrijheid. En dat is voor mij een heel groot goed.

00:42:18

De heer Dijk: Volgens mij is de socialistische partij opgericht om vrijheid voor elkaar te krijgen. Dat is ons eindpunt en niet het beginpunt. Voorzitter, over het zogenaamde pragmatisme van D66, de Stadspartij, Student en Stad en de Partij van het Noorden: het probleem met het pragmatisme is dat zij die dit bepleiten niet door hebben dat ze op een neoliberale trein zetten. Zo vroeg ik D66 naar welke nieuwe sectoren zij op de markt willen beteugelen, of terug willen draaien of vermarkten? Daar kwam geen antwoord op en dat bevreemdt mij, voorzitter? Want ja, D66, het tijdsgewicht is veranderd, maar is het pragmatische D66 ook veranderd?

00:43:08

Voorzitter: De Stadspartij.

00:43:11

De heer Sijbolts: Voorzitter, ik vraag waar de heer Dijk vandaag mee bezig is. Mijn fractie heeft duidelijk aangegeven constructief mee te willen denken. Ik heb betoogd - en dat weet de heer Dijk - dat wij in de sociale voorstellen heel wat overeenkomsten zien. We stemmen vaak mee en u zet hier nu een beeld neer alsof wij lijnrecht tegenover elkaar staan. Wij proberen meer uw kant op te schuiven, maar door wat u nu hier tentoonspreidt en uw reactie op onze bijdrage, zou ertoe kunnen leiden dat u het omgekeerde bereikt.

00:43:54

De heer Dijk: Dat is niet mijn bedoeling, voorzitter. Ik probeer alleen maar aan te geven waar pragmatisme toe kan leiden. Er wordt ontkend dat het vermarkten van de samenleving ideologisch is.

00:44:05

Voorzitter: D66.

00:44:06

De heer Lo-A-Njoe: Ik kan mij aansluiten bij de woorden van de heer Sijbolts. Ik ben echt wel flabbergasted want als wij de hand uitsteken en oproepen tot samenwerking, u keer en keer met een [onhoorbaar 00:44:19] komt over neoliberalisme. Ik ben dat een beetje zat. Ik heb niet de indruk dat ik u daarvan kan overtuigen, maar ik vind het wel heel sneu voor de mensen die thuis meekijken of op de tribune zitten, want in plaats van uw standpunten te horen over waar wij er hiervoor zijn, houdt u steeds een wedstrijdje ver plassen. Dat is volstrekt onnodig.

00:44:39

De heer Dijk: Voorzitter, laat ik meteen de kou uit de lucht halen. Ik stel u een aantal vragen over in welke sectoren u verandering zou willen brengen. Ik heb een bijdrage gehouden over hoe de SP tegen de wereld en Groningen aankijkt, en vindt wat er moet gebeuren. U zegt dat u enorm pragmatisch bent, het tijdsgewicht veranderd is en we vroeger misschien te veel vermarkt hebben, maar dan stel ik u de vraag: in welke sectoren stelt D66 voor om die liberalisering terug te draaien? Ik wil daar graag een antwoord op, want dan kunnen we samen verder.

00:45:20

De heer Lo-A-Njoe: Als u dat helpt en we daarna weer naar de inhoud kunnen, wil ik dat best doen. De kinderopvang is een onderdeel van ons plan voor de Rijke Schooldag. Daar horen een aantal andere organisaties bij die nu privaat zijn. We zien dat graag in publieke handen, want wij denken dat onderwijs geen markt is maar iets waar je publieke regie op moet nemen. Ik hoop dat dat u tevredenstelt en we het nu weer over de inhoud kunnen hebben, meneer Dijk.

00:45:41

De heer Dijk: Voorzitter, het ging mij helemaal om de inhoud. Ik ben blij dat u dat zegt, want dit is ontzettend inhoudelijk.

00:45:45

Voorzitter: De Partij voor het Noorden.

00:45:49

De heer Van der Laan: Voorzitter, richting de SP: het is Partij voor het Noorden. De SP plaatst partijen continu in hokjes en noemt ons neoliberaal, en dit terwijl wij gisteravond bevestigd een motie mee hebben ingediend met de SP om minima te ontlasten van de verontreinigingsheffing. Waar is de SP mee bezig? Is dat een verlangen naar het oude oppositie voeren? Mist de SP wat? Dat kan, maar laten we het vooral constructief houden. Wij willen dat als partij, maar dan moet de SP dat ook doen.

00:46:32

De heer Dijk: Voorzitter, het gaat mij puur om de inhoud. Dit kleine debat heeft ertoe geleid dat D66 heeft gezegd dat ze vinden dat de marktwerking uit de kinderopvang moet worden gehaald. Ik noem dat vooruitgang. Dat betekent dat je af en toe moet botsen en tegenstellingen opzoekt. Ik deed dat vanuit de oppositie heel graag. Wie zegt dat ik dat niet kan doen vanuit de coalitie? Ik ga met u het debat aan en stel u dezelfde vraag die ik net aan D66 stelde: waar vindt de Partij voor het Noorden dat marktwerking gesloopt moet worden?

Ik ben benieuwd naar uw antwoord zodat we daar een goed debat over kunnen voeren en vooruitgang bewerkstelligen. Voorzitter, ik ga afronden.

00:47:15

Voorzitter: De heer Van der Laan wil nog antwoorden.

00:47:19

De heer Van der Laan: Het helpt niet, voorzitter, als je steeds de lasten voor die middeninkomens verhoogd. We zien dat je daarmee een stad voor de happy few creëert. Ik gebruik nooit de term links en rechts, maar dat is iets wat links absoluut niet wil.

00:47:45

De heer Dijk: Voorzitter, ik wilde net op de heer De Haan reageren, dus ik hoop hiermee ook op de Partij voor het Noorden. Het CDA komt met een linkse aanval en u heeft een punt over de middenklasse, zoals de VVD ze noemde. Voorzitter, dit is geen linkse aanval op de middenklasse. Sterker nog, al onze voorstellen om de lagere inkomens te ondersteunen zijn een linkse aanval tegen de toenemende ongelijkheid. En dat verhaal kan de SP vol overtuiging uitleggen aan iedereen uit de middenklasse, omdat de werkende midden- en lage klassen deze vorm van solidariteit als geen ander begrijpen. De heer Bushoff had net een interruptiedebat met u hierover, maar ik zeg tegen de Partij voor het Noorden: "Wij zien dit dondersgoed." Met ons voorstel voor de afvalstoffenheffing willen we de groep bereiken die dit het meeste nodig hebben. Ik zie ook dat leraren en verpleegkundigen dit nodig hebben. En dat doe je niet met een generieke OZB-verlaging, want dat biedt ook voordelen voor mensen met hele grote huizen en hoge inkomens. Het is een politieke keuze en het is goed dat we daarover in debat gaan. De SP kiest voor de lagere inkomens die dat nu het meest nodig hebben.

00:49:21

Voorzitter: De Stadspartij.

00:49:25

De heer Sijbolts: Dank u wel, voorzitter. Ik kom straks nog even terug bij de heer Dijk omdat ik daarstraks geen interruptie meer kon doen. Toch wel een positieve verbazing bij onze fractie over de beantwoording van het college. Het is lang geleden dat ik een wethouder van GroenLinks goede ding heb horen zeggen over dingen die in ons straatje passen waar het gaat over de financiële degelijkheid van deze gemeente. Dus daarvoor complimenten. En dan is misschien nog wel het hoogtepunt van deze avond dat het college twee amendementen heeft ontraden waar we in de kern wel achter staan, maar voor de wijze van financiering een andere keuze gemaakt zouden hebben. Ik denk dat het terecht is dat het college de winstwaarschuwing heeft afgegeven dat het op dit moment nog niet zeker is dat we geld uit Den Haag krijgen. Ik heb die winstwaarschuwing goed in mijn oren geknoopt. We moeten bezuinigen en ik heb heel lang geleden een bezuinigingsronde meegemaakt. Dat is echt niet leuk en we moeten zoveel mogelijk doen om dat te voorkomen. We hebben elkaar daarvoor nodig, zeg ik dan ook tegen de heer Dijk. Voorzitter, het lijkt erop dat een deel van deze coalitie mensen met een minderheid niet van waarde vindt. Deze mensen moeten wel steeds harder werken om de touwtjes aan elkaar te knopen en rond te komen. Deze mensen hebben niet altijd tijd om vrijwilligerswerk te doen en dan zeg ik tegen de heer Dijk: "Ik ken ze." Het gaat over mensen die misschien wel de zwembaden in Hoogkerk, Ten Boer en Haren

willen openhouden, maar dat niet meer kunnen doordat ze harder moeten gaan werken. Zij kunnen geen vrijwilligerswerk mee gaan doen bij een sportvereniging. Dat zijn ook de ouderen die misschien een koopwoning hebben maar hun pensioen de laatste jaren hebben zien verdampen. Het gaat ook over de bakker, de slager en hun gezin. Het gaat over de chronisch zieken die te kampen hebben met stapels kosten en niet in aanmerking komen voor vangnetregelingen. Die mensen willen we compenseren.

00:51:39

Voorzitter: GroenLinks.

00:51:40

De heer Van Hoorn: Voorzitter, laat ik beginnen met een korte verhelderende vraag: bedoelt u de mensen met een middeninkomen of de minderheden?

00:51:48

De heer Sijbolts: Nee, ik bedoel de mensen met een middeninkomen. Dan heb ik mij versproken, hoewel ik dan aan mijn linker- en rechterzijde zou worden gecorrigeerd. Dat is de reden waarom wij de motie over de OZB van het CDA steunen.

00:52:03

Voorzitter: Vervolgvraag van GroenLinks.

00:52:09

De heer Van Hoorn: Het is een mooi verhaal over de coalitie die de middeninkomens vergeet. Maar we vergeten de middeninkomens niet. Dat is althans mijn visie. We helpen diegenen die het het hardst nodig hebben. Als je de kloof wil dichten, begin je daar waar mensen het laagst staan omdat zij het verst omhoog moet krabbelen. Bent u het niet met mij eens dat als mensen naar elkaar toe moeten, je in moet zetten op de mensen die nog ver te klimmen hebben en dat dat niets te maken heeft met het vergeten van middeninkomens?

00:52:36

De heer Sijbolts: Dat ben ik met u eens. Alleen heb ik niet het gevoel dat dit college - en ook niet vorige - dit doen. U trekt daar via amendementen nog meer extra geld voor uit. Als u ons op tijd had betrokken, hadden wij daarover mee kunnen denken en misschien gezamenlijk - coalitie- en oppositiebreed - naar een dekking kunnen zoeken die door de hele raad gesteund werd en dan had het groter succes gehad. Het is dan ook de suggestie om - voor de toekomst - dit soort zaken wat eerder te delen, zodat we samen naar een oplossing kunnen zoeken. Voorzitter, nog even richting de heer Dijk en de SP-fractie. Meneer Dijk, ook uw woorden doen ertoe. U scheert - in uw ogen - fracties die pragmatisch denken over één kam. Volgens mij is bedroeg de verkiezingsopkomst van de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen slechts 54,4 procent. Wij hebben als raad een ambitie waar het gaat over die verbindingsagenda. Wij willen dat onze inwoners weer gaan stemmen. Dat bereiken we niet door dit soort tegenstellingen te creëren. Ik wil de heer Dijk er nog even op wijzen dat hij met deze retoriek in de laatste gemeenteraadsverkiezingen wel een zetel verloren heeft. Dus meneer Dijk, ook uw woorden doen ertoe. Ik denk dat ik het hier voorlopig bij wil laten.

00:54:01

Voorzitter: De heer Dijk.

00:54:03

De heer Sijbolts: Natuurlijk doen mijn woorden ertoe, voorzitter. Dit debat ging over vooruitgang. Ik heb geprobeerd om een reactie te krijgen van de pragmatische partijen. D66 heeft hierop gereageerd met iets wat zij uit de markt willen halen. Voorzitter, ik noem dat vooruitgang. Ik wil dezelfde vraag aan de heer Sijbolts stellen: welke sector wilt u uit de markt halen? U kan gepikeerd reageren omdat ik het debat op zoek over politieke keuzes die er gemaakt worden. Ik vind het jammer dat partijen zo reageren. Ik vind het belangrijk om het debat te laten zien, en welke verschillen er zitten tussen de partijen. Dat zou de verkiezingsopkomst duidelijk kunnen verhogen. Wie de zetels krijgt, zien we na de verkiezingen wel.

00:54:53

Voorzitter: Uw standpunt is helder. U heeft een vraag gesteld. Meneer Sijbolts heeft nog wat spreektijd en mag nog antwoorden.

00:55:08

De heer Sijbolts: Voorzitter, ik ga er niet volledig op in. Dat heeft vanavond geen zin meer bij de heer Dijk. Mijn fractie constateert wel dat u partijen in hokjes plaatst.

00:55:24

Voorzitter: Partij voor de Dieren.

00:55:25

De heer Pechler: Dank, voorzitter. Allereerst dank aan de burgemeester voor het blijvend inzetten in de lobby voor een landelijk vuurwerkverbod. Mijn fractie kan in ieder geval niet wachten tot het zover is. Ik zal nu eerst een aantal moties langsgaan. Motie twee over sport en bewegen voor mensen met een handicap of chronische aandoening, zullen we steunen. Onze motie vijf over de kinderboerderijen: ik twijfelde of in de beantwoording een toezegging hoorde van de wethouder om dit te gaan inventariseren. Misschien kan de wethouder dat in de tweede termijn van het college bevestigen. Wij zullen voor motie 21 over de ondersteuning van duurzame relaties stemmen. Idem voor motie 22 over de Dag van de Vrijwilligers. Een sympathiek idee en krijgt dus onze steun. Motie 23 over de Repair Cafés was overigens ook nog door de Partij voor het Noorden mede-ingediend. De wethouder had het over aandacht besteden aan ruilen in de communicatie, maar als indienende partijen van deze motie bedoelen we dat erin de Repair Cafés ook een fysieke plek moet zijn om spullen te kunnen ruilen. Motie 26 over intergenerationeel wonen is in lijn met het coalitieakkoord en de woonzorgvisie. En is belangrijk om sociale eenzaamheid tegen te gaan en sociale cohesie te bevorderen. Dus daar stemmen we voor. Motie 32: de interruptie van D66 op de wethouder dat het niet specifiek zou gaan over een jongerenraad bevreedde ons een beetje, aangezien jongerenadviesraad drie keer in het dictum staat. We sluiten niet uit dat dit uiteindelijk de uitkomst kan zijn van de jongerencoördinator die die participatiewensen van jongeren gaat inventariseren, maar vooralsnog stemmen we het nu tegen M32. De amendementen: het college heeft A1 en A2 ontraden maar het mooie aan dualisme is dat wij alsnog voor kunnen stemmen en dat zijn we ook van plan. En A3 stemmen we tegen vanwege de redenen die de heer Bushoff al heeft toegelicht in een interruptie bij de heer De Haan.

00:57:10

Voorzitter: Dank u zeer. D66.

00:57:12

De heer Lo-A-Njoe: Voorzitter, mag ik nog een vraag stellen? Ik hoorde net de opmerking over de jongerenraad motie: het dictum roept op om met jonge kinderen en jongeren te onderzoeken in welke vorm zij hun stem willen laten horen. En omdat je niet kunt hebben over een niet-vorm, hebben wij een jongerenadviesraad tussen aanhalingstekens consequent overal staan. Ik weet niet of dat de heer Pechler is ontgaan.

00:57:37

De heer Pechler: Nee, dat is mij niet ontgaan, maar aangezien het ook de titel is van de motie, is het wel verwarrend.

00:57:45

Voorzitter: U kunt met uw woordvoering beginnen.

00:57:46

De heer Lo-A-Njoe: Ik ga direct door naar mijn woordvoering. Ik kan de heer Pechler hierin volgen. We zijn blij met de woorden van de wethouder Financiën, want we horen haar verstandige dingen zeggen als het gaat om de financiële situatie van de gemeente. Het doet ons goed om te horen dat het college onze zorgen over de financiële toekomst van de gemeente wel met ons deelt. We hopen dat het navolging krijgen bij mensen die wellicht naar haar luisteren. Er vielen vandaag grote woorden over neoliberalisme het socialisme. We hebben net al even een debatje daarover gehad. Ik ben blij om te zien dat er enige vrede aan de overkant is met het antwoord dat ik gaf. Ik kan nog zeggen dat ik heel graag publieke regie wil op het TopsportZorgCentrum. Moeten we vooral niet naar de markt brengen. Dat is een slecht idee, en ik ga er dan ook vanuit dat ik uw steun heb voor publieke regie op het TopsportZorgCentrum want u bent niet van de markt. Voorzitter, even serieus, wij zijn volksvertegenwoordigers die problemen van de straat in de raad moeten brengen i plaats van hier navelstaarderige oraties te houden, elkaar over de bank te trekken op persoonlijke titel, op basis van ideologische verschillen. Aan het jij-bakken van de SP aan mij als persoon - want ik word neergezet als ik niet weet dat ik liberaal ben en ik ga er zelf over wie ik ben - heeft de kiezer helemaal niets. Volgens mij hebben we meer overeenkomsten dan verschillen. Wat zijn onze oplossingen voor problemen van onze inwoners en welke partij durft onze inwoners macht, kracht en inspraak te geven? Dat is wat ons betreft de vraag. Het antwoord van D66 is dat we niet bang moeten zijn om de mening van kinderen en volwassenen te vragen over wat zij van waarde vinden, in plaats van dat wij dat voor hen gaan bepalen. Ze daadwerkelijk betrekken bij beslissingen door echt naar ze te luisteren. We willen veel hetzelfde: een eerlijke kans hebben we onder andere al genoemd, kansenongelijkheid terugdringen maar ook de segregatie in het onderwijs. Dat zijn zaken waarin we samen kunnen optrekken en nog veel te doen hebben. Ik ga naar de moties. We zijn tevreden met de beantwoording en complimenten van het college over motie 12 'algoritme- en sensorenregister'. D66 vindt dat je de privacy en data van onze inwoners goed moet borgen en dat begint met transparantie. We stellen met deze motie voor om dat te doen met het algoritme- en sensoren register. We hebben de indruk - en we gaan het zo zien - dat daar een raadsmeerderheid voor is. M13 maakt de weg naar volledig circulair afvalbeleid concreet. We vinden dat hier haast geboden is, want het is te stil. Daarom

brengen we hem uiteraard wel in stemming, ook al hebben we begrepen van het college dat er ondertussen al wel het een en ander wordt voorbereid. We houden de druk erop, want het doel van 100 procent circulaire afvalverwerking in 2030 is wat ons betreft niet onderhandelbaar. Daarvoor is een duidelijke roadmap met duidelijke tussendoelen noodzakelijk. Over motie 15 'gun alle kinderen een groen schoolplein' kan ik kort over zijn. Na goed beraad met de wethouder blijkt dat we op het punt van groene schoolpleinen behoorlijk op één lijn zitten. De school die ik voor ogen heb, is net voor het invoeren van dit beleid besloten en later gebouwd. We vinden dit als D66 belangrijk en het college ook. Ze heeft ons ervan overtuigd dat precies dat zal gebeuren bij nieuw te bouwen scholen. M24: LHBTQI+ monitor: we zijn akkoord met de interpretatie van het college dat voor het onderzoek in het dictum de bestaande gegevens - waarvan de wethouder aangeeft dat die er zijn - gebundeld en vertaald worden naar de presentatie voor de raad. Dat lijkt ons een uitstekend startpunt. M19 over het MOB: wij vinden wel dat Groningen nog steeds teveel focust op HBO en dat heeft misschien te maken met de twee grote kennisinstellingen die hier heel dominant zijn. Maar wij vinden dat de gemeente die neiging zelf ook heeft. De gemeente kan en moet wat D66 betreft meer en duidelijker het goede voorbeeld geven door meer MBO-stagiaires aan te nemen, en daarbij is het van belang wat mensen zien als ze naar de gemeenten kijken. Dus ook in de gemeentelijke organisatie, moeten wij het goede voorbeeld geven. Talent en motivatie staan helemaal los van opleidingsniveau en zijn minstens zo belangrijk. En ja, bij een onderzoeksfunctie horen specifieke competenties, maar wij denken dat veel MBO'ers hele andere ervaringen in wijken en groepen hebben die waardevol kunnen zijn voor de gemeente.

01:02:07

Voorzitter: Dank u zeer. Nog een korte vraag.

01:02:10

De heer Dijk: Voorzitter, buiten de gepikeerdheid vroeg ik u welke sectoren u terug uit de markt wil halen? Als de privatisering uit de ICT zou terughalen, hebben we er tal van MBO-banen bij in de gemeentelijke organisatie. Vindt u dat een goed idee?

01:02:30

De heer Lo-A-Njoe: ICT is een groot gebied, maar als u bedoelt dat de overheid niet zo heel succesvol is in ICT-projecten, dan zie ik dat ook. Daar kunnen we best een keer over verder praten en het lijkt me handig om dan met een concreet voorstel te komen. Wij hebben ons er vandaag over uitgesproken en volgens mij geldt dat voor veel partijen. Ook daar verschillen we niet in. Het MBO moeten we meer waarderen en herpositioneren.

01:02:57

Voorzitter: Dat is helder. U zit over uw tijd. Mag ik concluderen dat u uw moties allemaal handhaaft?

01:03:09

De heer Lo-A-Njoe: Dat wou ik net vertellen. Ik wou nog wat over de jongerenadviesraad vertellen, maar ga dat dan niet doen. Motie 14 trekken wij in. Vijftien had ik al genoemd. Eénendertig over de nachtvisie was al eerder de revue gepasseerd en trekken we in.

01:03:26

Voorzitter: Veertien trekt u in 'stappen naar geïsoleerde woningen'. Vijftien trekt u in. Welke nog meer?

01:03:39

De heer Lo-A-Njoe: Veertien, 15 en 31 zijn ingetrokken. Voorzitter, 32 houden we aan. We hebben daarover een goed gesprek gehad en die komt terug.

01:03:56

Voorzitter: De PvdA.

01:04:13

De heer Bushoff: Voorzitter, ik wil nog één ding toelichten. Ik heb het in de eerste termijn veelvuldig gehad over bestaanszekerheid en de inwoners in het gaswinningsgebied. Het is bijna onmenselijk dat je je onveilig voelt in je eigen huis, je je zorgen maakt over de kinderen die boven liggen te slapen in een onveilig huis en vermalen wordt in die enorme bureaucratische molen. Het schokkende van de parlementaire enquêtecommissie is niet zozeer de onmenselijkheid die omhoogkomt - want die was al bekend - maar de onbekendheid bij een aantal mensen buiten Groningen. Zodra de uitkomsten van deze parlementaire enquêtecommissie er zijn, is het zaak dat er recht gedaan wordt aan de bestaanszekerheid. Voorzitter, dat gezegd hebbende, ging dit debat over wat de beste voorstellen zijn om de bestaanszekerheid voor inwoners te vergroten. Ik vind het mooi als erin een debat tegengestelde visies en concrete voorstellen op tafel komen. Mijn complimenten aan de heer De Haan want hij kwam met een concreet voorstel waarvan hij het idee had dat dit beter was dan dat van de coalitie. Voorzitter, in een gemeenteraad moet je het debat kunnen voeren over concrete inhoudelijke voorstellen. Ik deel de zorgen over de middeninkomens, maar met het generiek verlagen van de OZB help je vooral mensen met grote huizen en dat vinden wij geen goed idee. Ik vind ons eigen voorstel - en dat gaat gebeuren denk ik want je zit in de coalitie - voor een lastenverlaging beter, want daarmee vergroot je de bestaanszekerheid voor de laagste inkomens en dat is onze belangrijkste taak.

01:06:18

Voorzitter: De heer De Haan.

01:06:20

De heer De Haan: Dank voor de complimenten, maar ik wil u nog even overtuigen van ons voorstel. We hebben het over de afvalstoffenheffing en bedraagt voor de meeste mensen 362 euro. De kwetsbaren in onze samenleving betalen 133 euro en dat wilt u volledig kwijtschelden. De afvalstoffenheffing is kostendekkend. De middeninkomens zijn dus solidair met de groep waarover u het heeft. Ik denk dat het daarom beter zou zijn om even aan de middeninkomens te denken. Ik ben benieuwd of de heer Bushoff dat toch niet met mij eens is.

01:07:09

De heer Bushoff: Voorzitter, ik deel de zorg over de middeninkomens. Wij trekken - en dat zeg ik ook tegen de heer Sijbolts - ongeveer acht ton uit om de afvalstoffenheffing kwijt te schelden. Wij doen dit niet gratis omdat het helemaal kostendekkend is. Met uw voorstel schiet u met een kanon op een mug. U wilt iets doen voor de middeninkomens, maar u doet

vooral iets voor de mensen die de hoogste OZB betalen en de grootste huizen hebben. Ik snap uw oproep om iets te doen voor de middeninkomens, maar ik denk dat we nu eerst de mensen met de laagste inkomens moeten helpen. Daar zit de hoogste nood. Ik denk dat we binnenkort nog eens een debat moeten voeren over hoe we nog meer kunnen doen voor de middeninkomens, want uw zorg is terecht.

01:08:04

Voorzitter: U ziet mij nu in beeld en dat betekent dat ik nu drie keer hetzelfde heb gehoord. Ik ga niet nog een keer een vraag laten stellen waarin we nog een keer hetzelfde antwoord ontlokken. U bent het op dat punt oneens met elkaar. Dat kan een uitkomst zijn en dat blijkt dan wel uit de stemming. Er zijn nog twee vragen aan de heer Bushoff en we zitten in de rode cijfers. De VVD.

01:08:32

Mevrouw Jacobs-Setz: Ik beloof dat ik niet zal zeggen wat ik al gezegd heb. Ik vond het een leuk verhaal, meneer Bushoff, met name het begin. Het was bijna alsof u in Den Haag was. Dus ik hoop dat u dat daar ook doet. Wie weet was dit de laatste keer, maar dat horen we vast binnenkort. Maar dan hoop ik dat u in ieder geval aan uw fractie overdraagt dat wij richting het Voorjaarsdebat met elkaar gezamenlijk de handschoen oppakken om wat voor de middeninkomens te doen. Ik hoop dat u dat wilt toezeggen.

01:08:57

De heer Bushoff: Voorzitter, het lijkt mij een fantastisch idee om de handen ineen te slaan om een voorstel te maken. Er zijn verschillen, maar gelukkig ook nog overeenkomsten. We kunnen samen met het CDA en de VVD voorstellen doen op het gebied van veiligheid.

01:09:18

Voorzitter: De Stadspartij tot slot.

01:09:24

De heer Sijbolts: Voorzitter, op een gegeven moment zei de heer Bushoff dat mensen die OZB betalen per definitie een grote woning zouden hebben. Ik ben opgegroeid in de Oosterpoort en daar staan veel schipperswoningen. Die mensen wonen echt niet ruim.

01:09:39

De heer Bushoff: Voorzitter, ik zei dat als je de OZB kwijtscheldt de meeste kwijtschelding gaat naar de mensen die de hoogste OZB betalen. Dat punt is volgens mij helder, want anders krijg ik echt op mijn kop van de voorzitter. Ik wil nog zeggen dat wij moties 16 en 17 intrekken. Daarover hebben we een duidelijke toezegging gehoord van het college. De motie over het mooie steegjesbeleid brengen we in stemming.

01:10:14

Voorzitter: Dat is helder. Dank u wel en tot slot de fractie van GroenLinks.

01:10:39

De heer Van Hoorn: Voorzitter, ik mocht vandaag de vergadering beginnen en dan heb ik ook nog de vriendelijke taak om de vergadering als laatste spreker vanuit de raad te eindigen. In eerste instantie was ik van plan dat zittend te doen, maar de nestor van mijn eigen fractie verzocht mij enigszins dwingend hier te gaan staan. Dus bij deze. Voorzitter, ik begon mijn eerdere betoog met een drietal dingen over linkse en politiek. Ik had het daarbij over de

vrijheid om veilig, onbekommerd en onvoorwaardelijk jezelf te zijn. Ik vind het fijn en prettig dat ik dat bij meerdere partijen stevig heb terug gehoord. Ik wil mijn complimenten overmaken aan D66 voor de volhardendheid om de motie die het in eerste instantie niet heeft gehaald, wederom naar voren te brengen. Ik kan D66 toezeggen dat wij deze uiteraard van harte zullen steunen. Dat gezegd hebbende, Voorzitter, de twee andere punten en met name de linkse politiek. Wat mijn fractie betreft, gaat dit om het dichten van de kloof, zoals ik aangaf in een interruptie. Het gaat erom dat alle mensen die momenteel niet mee kunnen doen, de stap kunnen maken om dit wel te kunnen doen. Voor de mensen die het moeilijk hebben met het betalen het betalen van de dagelijkse, moeten we proberen het iets makkelijker te maken. We brengen de mensen naar elkaar toe door zij die onderaan staan omhoog te helpen. Dat doe je door de kloof te dichten. Voorzitter, dat betekent een extra inzet en willen wij verstevigen met de twee aangekondigde amendementen: enerzijds de energiebesparing en anderzijds de lastenverlichting met betrekking tot de afvalstoffenheffing. De motie die wij mede hebben ingediend hierop zullen wij vanzelfsprekend steunen. In eerste termijn kreeg ik enkele vragen over de behoedzaamheidsbuffer en zoals meerdere fracties al hebben benoemd, had dit eerder afgestemd kunnen worden. Ik heb toegezegd dat te zullen doen. Voorzitter, laatste punt hierover. Ik vind dat, ondanks het advies van het college en gezien de urgentie van de situatie, we iets moeten doen aan de energiecrisis en tegelijkertijd de lasten moeten verlichten voor onze inwoners.

01:13:03

Voorzitter: CDA.

01:13:05

De heer De Haan: Voorzitter, ik snap het werkelijk niet. Uw eigen wethouder zegt dat we meer voor het klimaat en duurzaamheid kunnen betekenen als we deze één miljoen nu niet uitgegeven. Toch houdt u hem aan. Dat is dan toch pure symboolpolitiek. U wilt wat aan de klimaatcrisis doen, maar de heer Bosch zei ook al dat we dat miljoen nodig hebben om investeringen in de toekomst te kunnen doen. U doet nu iets wat totaal tegen uw principes ingaat.

01:13:38

De heer Van Hoorn: Voorzitter, het zal u niet geheel verrassen dat ik het met de heer De Haan eens ben. We moeten iets aan de klimaatcrisis doen en dat moeten we in de toekomst blijven doen. Maar dit moet nu ook. Tegelijkertijd heb ik er alle vertrouwen in dat er nog steeds voldoende ruimte is in onze begroting om deze stappen in de toekomst te blijven zetten. Het is de noodzakelijk om daar cofinanciering voor te gebruiken, en dat gaf de wethouder terecht aan. Ik geloof alleen dat gezien de noodzaak van nu, die ruimte er straks nog steeds is en dat maakt wat mijn fractie betreft het steunen en het indienen van dit amendement meer dan rechtvaardig. Dat de heer De Haan dat niet begrijpt is zijn goed recht. Dit blijft het standpunt van mijn fractie en ik meen dit helder te hebben toegelicht.

01:14:29

Voorzitter: De Stadspartij.

01:14:31

De heer Sijbolts: Voorzitter, als de heer Van Hoorn van GroenLinks en de coalitie met hem dit

belangrijk vindt dat dit gebeurt, waarom vond u het dan niet belangrijk om de oppositie hier tijdig bij te betrekken? Waarom vindt u het niet belangrijk genoeg om ervoor te zorgen dat er een voorstel komt - net als die pakketten van het college om de energiecrisis tegen te gaan - om de laagste inkomens te helpen? Waarom vindt u het niet belangrijk genoeg om de hele raad mee te krijgen met uw voorstellen? Kunt u mij dat uitleggen?

01:15:05

De heer Van Hoorn: Ik kan het proberen, Voorzitter, maar betwijfel of het naar tevredenheid is. Eerst moeten we van het beeld af dat de oppositie een blok is die wij als coalitie niet zouden willen betrekken. Het staat alle partijen in deze raad vrij om met voorstellen te komen, die met iedere andere partij te delen en samen op zoek te gaan naar een meerderheid. Daar sta ik voor en ik geloof u ook. Moeten we dat in de toekomst doen? Zeker! Dat doen we nu en blijven we doen. Ik heb gezegd dat we dit amendement eerder hadden moeten indienen. Ik vind het vervelend dat dit nu gekoppeld worden aan de noemer 'niet belangrijk genoeg'. Het is niet wij tegen u. U ageert zelf tegen het beeld dat volgens u door sommige collega's wordt gecreëerd. We moeten dit samen blijven doen, ook in de toekomst.

01:16:05

Voorzitter: Dank u zeer. Dan kijk ik nog eventjes want ik krijg signalen dat een aantal fracties vergeten is een paar moties in te trekken. De Stadspartij.

01:16:19

De heer Sijbolts: Dank u, voorzitter. Ik had nog moeten zeggen dat ik de motie 'meten is weten' intrek. Ik heb een goed gesprek gehad met de voorzitter van het Auditcomité tijdens de schorsing. De motie 'verlicht de last' trekken we in. Het was wat onze fractie betreft belangrijk om met de oppositie een stukje te markeren over de hoge lasten van de gemeente Groningen. Dat hebben we gedaan en zullen richting het Voorjaarsdebat met betere voorstellen komen om daar een antwoord op te geven. Dank u wel.

01:16:52

Voorzitter: Dank u zeer. Wat wilt u met motie 27 na hetgeen ik daarover gezegd heb? Dat gaat over de stedenbanden met het CDA.

01:17:06

De heer De Haan: Die dienen we graag in.

01:17:09

Voorzitter: Zijn er nog andere fracties die zeggen dat die motie of dat amendement niet in stemming moet komen? Nee, dan hebben we alle woordvoeringen uit de raad gehad en maken de moties één en drie geen onderdeel meer uit van de beraadslaging. Dan constateer ik dat er nog een vraag openstond van de kant van de PVV. Ik ben even vergeten welke wethouder die vraag zou kunnen beantwoorden en hoe de vraag precies luidde. Meneer Ram, heeft u hem nog op uw netvlies?

01:17:46

De heer Ram: Dat is wel even een hele diepe.

01:17:51

Voorzitter: Dan zoeken we hem op en krijgt u schriftelijk antwoord. Is dat een idee?

01:17:54

De heer Ram: Fantastisch, voorzitter. Dat wordt gewaardeerd.

01:17:55

Voorzitter: Er was nog een vraag over motie vijf van de Partij voor de Dieren: mocht dat worden geïnterpreteerd als een toezegging? Ik kijk even naar de wethouder die over de dierentuinen, nee.

01:18:14

Mevrouw de Wrede: Voorzitter, dank u wel. Daar zou ik heel graag een uitspraak over willen doen, maar ik houd het even op de kinderboerderijen. U kan mijn woorden van zonet interpreteren als een toezegging.

01:18:36

Voorzitter: Wat een spontane reactie op dit tijdstip. Daar had ik niet op gerekend. Waar leidt dit toe, Wesley?

01:18:42

De heer Pechler: Wij trekken hem in, voorzitter.

01:18:45

Voorzitter: Motie vijf is daarmee ingetrokken. Mag ik daaruit concluderen - tenzij ik een seintje krijgen van de achterban - dat wij over kunnen gaan tot stemming? Ik heb verder geen concrete vragen meer gehoord voor het college. Tenzij iemand van de collegeleden nog wil reageren op iemand. Wethouder Jongman op motie 21.

01:19:21

Mevrouw Jongman: Dank u wel, voorzitter. Wij hadden op motie 21 een interpretatie gegeven en daarop is er een vraag gesteld. En daarop kunnen wij bevestigend antwoorden.

01:19:39

Voorzitter: Maar de ChristenUnie wenste geen debat en ook niet de motie in te trekken. Daar schieten we niet mee op. Ik kijk even naar de kant van het college. Niets meer. Kunnen wij overgaan tot stemming? De heer Pechler mag geen snoepjes meer uitdelen want daar raakt die opgewonden van.

01:20:35

Voorzitter: Dat gaat als volgt, als u zich even wil concentreren. Wij hebben eerst te stemmen over de begrotingswijzigingen tweede kwartaal, het gemeentefonds, de Septembercirculaire en de belastingtarieven. Dan gaan we de amendementen in stemming brengen. Dan de ontwerpbegroting en dan de moties. En dan komt er nog een hele reeks resultaatherzoningen grondexploitaties en Meerstad.

01:21:58

Voorzitter: De begrotingswijziging tweede kwartaal. Zijn er nog stemverklaringen? Nee, dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

01:22:35

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Unaniem aangenomen. Het gemeentefonds Septembercirculaire '22. Stemverklaringen? Ik open de stemming.

01:22:59

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Unaniem aangenomen. Belastingtarieven 2023. Zijn daar nog stemverklaringen? Stadspartij.

01:23:10

De heer Sijbolts: Voorzitter, ik zal straks bij de stemming over de gemeentebegroting zelf een uitgebreide stemverklaring afgeven. Maar gezien onze moties zullen wij tegen deze belastingtarieven stemmen.

01:23:22

Voorzitter: Anderen nog? Nee, dan open ik de stemming.

01:23:47

Voorzitter: Ik sluit de stemming: 37 voor zes tegen. Dan is ook dat besluit genomen. Dan gaan we naar het amendement 01: de energiebesparing. Zijn daar nog stemverklaringen? Nee, dan gaan we stemmen. Ik open de stemming. Wel een stemverklaring?

01:24:20

Mevrouw Gietema: Dank u wel, voorzitter. Wij snappen de intentie en vinden het een mooi initiatief. Ook wij vinden het klimaat een ontzettend belangrijk onderwerp waar we veel geld in zullen moeten steken. Wij willen dat geld liever structureel gebruiken om de klimaatcrisis aan te pakken en volgen daarin het college. Daarom stemmen wij tegen.

01:24:37

Voorzitter: Dan gaan we verder met de stemming.

01:25:02

Voorzitter: Ik sluit de stemming: 29 voor 14 tegen. Het amendement is aangenomen. Het amendement onder twee: bestaanszekerheid bieden aan lagere inkomens door lagere lasten. Zijn daar nog stemverklaringen? Nee, dan open ik de stemming.

01:25:41

Voorzitter: Ik sluit de stemming: 29 voor tegen 14. Het amendement is aangenomen. Dan zijn we bij amendement onder drie: het uitstellen van de extra OZB-verhoging. Zijn daar nog stemverklaringen? De ChristenUnie.

01:25:58

De heer Wennink: Dank voor het woord, voorzitter. Wij zullen tegen dit amendement stemmen vanwege het eerdergenoemde argument door andere partijen, namelijk de keuze voor specifiekere en gerichtere maatregelen. Dank u wel.

01:26:10

Voorzitter: Anderen nog?

01:26:13

De heer Lo-A-Njoe: Ook voor ons de gerichtheid waarom we dit niet steunen.

01:26:18

Voorzitter: Anderen nog? Nee, dan open ik de stemming.

01:26:41

Voorzitter: Voor elf, tegen 32. Dit amendement is verworpen. Dan zijn we bij de ontwerpbegroting 2023. Ook daar de mogelijkheid voor stemverklaringen. De Stadspartij.

01:27:07

De heer Sijbolts: Voorzitter, wij hebben maandagavond lang en indringend met elkaar gesproken over het al dan niet instemmen met de begroting. Wij zijn tot de conclusie gekomen - ook in lijn met mijn betoog - dat wij constructief willen meedenken het eerstvolgende jaar. Wij zullen daarom instemmen met deze gemeentebegroting en geven - en dat klinkt misschien iets zwaarder dan ik bedoel - daarmee de coalitie en het college het voordeel van de twijfel.

01:27:42

Voorzitter: Zijn er nog anderen? De PVV.

01:27:49

De heer Ram: Dank u wel, voorzitter. Wij zullen voor de begroting stemmen, behalve op de punten die over klimaat en duurzaamheid gaan. Daar worden wij geacht tegen te zijn.

01:28:09

Voorzitter: Gelukkig nog net geen 51 procent, want dan hadden we een probleem. Zijn er nog andere stemverklaringen? D66.

01:28:20

De heer Lo-A-Njoe: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben in het begrotingsdebat algemene financiën onze zorgen uitgesproken over deze begroting als het gaat over wat het betekent voor de toekomst. Maar de woorden van de wethouder Financiën hebben ons ervan overtuigd dat het besef er is in het college. We zullen de begroting steunen.

01:28:40

Voorzitter: Nog anderen? We gaan stemmen. Ik open de stemming.

01:28:58

Voorzitter: De begroting is unaniem aanvaard. Dan zijn we bij stemming over de moties. U moet even allemaal goed opletten of ik de goede moties in stemming breng. Volgens mij is motie twee nog gehandhaafd. Zijn er stemverklaringen? De SP.

01:29:47

De heer Koks: Dat gaat over sport voor mensen met een chronische aandoening. Wij voor deze motie, met dien verstande dat in het rijtje organisaties waarmee er overleg wordt, ook de werkgroep toegankelijkheid moet worden opgenomen.

01:30:03

Voorzitter: Anderen nog? Nee, dan gaan we stemmen. Motie twee.

01:30:21

Voorzitter: Unaniem aanvaard. Motie vier: ondersteuning dierenartskosten voor minima. Stemverklaringen? De Stadspartij.

01:30:31

De heer Sijbolts: Voorzitter, we hebben even getwijfeld of we zullen instemmen met deze motie. We willen het college meegeven om voor volgend jaar een structurele dekking te zoeken.

01:30:45

Voorzitter: Anderen nog? Nee, dan gaan we stemmen. Sorry, Student en Stad.

01:30:53

De heer Bosch: Dank u wel. Wij zullen voor de motie stemmen, maar wel met daarbij de opmerking dat we willen wegblijven dat het hebben van een huisdier een recht wordt voor inwoners. We stemmen wel voor dit specifieke voorstel.

01:31:14

Voorzitter: We gaan stemmen. Ik open de stemming.

01:31:33

Voorzitter: Ik sluit de stemming: 32 voor elf tegen. De motie is aanvaard. Motie zes: wij zijn er langer dan jullie. Nog stemverklaringen? De SP.

01:31:46

De heer Brandenburg: Voorzitter, wij zullen voor deze motie en een jongerencoördinator stemmen, maar wel met dien verstande dat hij zijn uiterste best doet om veel normale jongeren bij de politiek te betrekken en dat er niet zo'n groepje hoogopgeleide jongeren de toekomst van onze politiek gaat bepalen.

01:32:16

Voorzitter: De SP en jongeren, dat blijft toch altijd een spannende verhouding.

01:32:25

De heer Dijk: We hebben afgelopen weekend een nieuwe jongerenvereniging opgericht.

01:32:28

Voorzitter: Ja, hoelang nog? Dat is de vraag. Anderen nog? GroenLinks.

01:32:41

De heer Sietsma: Voorzitter, dat is precies de reden waarom wij voor een jongerencoördinator kiezen en niet voor een jongerenraad. Dat zou er best uit kunnen komen. Verder wil ik even wijzen op een kleine fout in het dictum, en overigens in vele andere moties. Jasper Been was hier tijdens de pauze en die wees ons erop dat de egaliseringsreserve drie jaar geleden is afgeschaft. We hebben nu een gewone reserve en dat staat ook in mijn motie foutief.

01:33:12

Voorzitter: Dank u zeer. Wij gaan nog even de stemverklaring van de VVD opnemen.

01:33:18

Mevrouw Jacobs-Setz: Wij zouden heel graag alle jongeren gewone jongeren willen noemen, maar dat terzijde. Wij zullen zijn tegen, omdat we het jammer vinden dat beide moties niet worden samengevoegd om zo de jongeren het best te dienen, en omdat wij het niet verstandig vinden om hier de reserves voor aan te spreken.

01:33:35

Voorzitter: Anderen nog? Nee, dan kunnen we nu stemmen. Ik open de stemming over zes.

01:33:53

Voorzitter: Ik sluit de stemming. De motie is aanvaard. Motie twaalf: algoritme- en sensorenregister. Daar nog stemverklaringen? Nee, dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

01:34:22

Voorzitter: Ik sluit de stemming: 42 voor PVV tegen. Daarmee is die aanvaard. Dan de motie 13: maak de weg naar een volledig circulair afvalbeleid concreet. Daar nog stemverklaringen? De SP.

01:34:39

De heer Brandenburg: Voorzitter, wij hebben het idee dat we dit bij al die oeverloze discussies over Diftar te uit en te na hebben voorgerekend gekregen. Dus wij vinden dit overbodig.

01:34:50

Voorzitter: Anderen nog? ChristenUnie.

01:34:53

De heer Wennink: Dank u wel, voorzitter. De wethouder heeft gezegd dat er een vergelijkbaar punt in Q2 naar de raad komt. Dus wij zijn om die reden tegen.

01:35:04

Voorzitter: Nog anderen?

01:35:05

De heer Bushoff: Het zal u niet verbazen wat wij gaan doen, voorzitter.

01:35:09

Voorzitter: Nee, maar we wachten toch gespannen af. Dat gaan we nu zien. De stemming is geopend voor motie 13.

01:35:38

Voorzitter: Ik sluit de stemming. De motie is aangenomen: 30 tegen, tien tegen. Motie 18: de aanpak kleine steegjes. Nog stemverklaringen? Het CDA.

01:35:52

Mevrouw Armut: Voorzitter, voor ons ligt het zwaartepunt bij de veiligheid. Ik denk dat dat wel duidelijk is. We denken dat bepaalde stegen aangepakt moeten worden omdat bepaalde types er nogal guur zijn. Dat is de insteek van deze motie. Dus expliciet niet meer geld naar de binnenstad maar gericht op steegjes binnen onze gemeente waar het nodig is vanuit veiligheidsoverwegingen. Op die manier kunnen wij hem steunen.

01:36:19

Voorzitter: Stadspartij.

01:36:21

De heer Sijbolts: Wij kunnen ons aansluiten bij de stemverklaring van het CDA en stemmen dus voor.

01:36:26

Voorzitter: Nog anderen? PvdA.

01:36:30

De heer Bushoff: Mijn collega van het CDA heeft heel goed verwoord waarom wij deze motie graag in stemming willen brengen. Bovendien zijn onze steegjes of gangetjes gewoon te mooi om te laten verloederen.

01:36:45

Voorzitter: De heer Leemhuis.

01:36:49

De heer Leemhuis: Eén van de redenen waarom wij niet op de motie stonden, was omdat we nog een stemverklaring mochten doen. Maar dat zijn we blijkbaar ook vergeten. Mijn fractie heeft hier en daar wat twijfels bij deze motie. De heer Bushoff zei het al: het zijn gangen en geen stegen. In tegenstelling tot het CDA, is mijn fractie van mening dat er iets te veel nadruk op veiligheid in het onderzoek Tops & Torres staat. Wij hebben liever dat er gekeken wordt naar handhaving, welstand, erfgoed en dergelijke. Wij het college wijzen op het onderzoek Groningen klufden van Platform GRAS. Maar omdat het een sympathieke motie is, zullen wij hem van harte steunen.

01:37:41

Voorzitter: Dank u zeer. Dan gaan we stemmen.

01:38:01

Voorzitter: Het ziet ernaar uit dat we geen donkere steegjes meer overhouden. Unaniem aanvaard. Dan zijn we bij motie 19: de MBO-stages en vacatures. Wie wil daar nog een stemverklaring voor afleggen? Dat is niet het geval. Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

01:38:44

Voorzitter: De motie is verworpen: 32 tegen elf voor. Dan zijn we bij motie 20: ophalen grofvuil. Daar nog stemverklaringen? Nee, dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

01:39:23

Voorzitter: Ik sluit de stemming: elf voor, tegen 32. De motie is verworpen. Dan de motie onder nummer 21: onderzoek en ondersteuning duurzame relaties. Daar nog stemverklaringen? Ik zie de duurzame relatie tussen meneer Dijk en de heer De Haan, maar kan er nog enige centrale aandacht zijn? Dank u zeer. De SP.

01:39:55

De heer Koks: Voorzitter, wij steunen deze motie, maar hebben wel moeite met het eerste punt waarin het college wordt gevraagd om opdracht te geven om de achtergronden van problemen van mensen in dit regime te zien. Wij achten professionals prima in staat om zelf te bepalen wat de achtergronden van de problematiek zijn.

01:40:21

Voorzitter: Anderen nog een stemverklaring? De VVD.

01:40:27

Mevrouw Jacobs-Setz: Wij zullen tegen deze motie stemmen. Ondanks het feit dat we toch ontzettend van duurzame relaties houden, zegt zij die al 22 jaar getrouwd is. Maar deze betutteling staat als tegen.

01:40:38

Voorzitter: Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

01:40:59

Voorzitter: Ik sluit de stemming. De motie is aanvaard: 29 voor 14 tegen. De motie onder 22: Dag van de Vrijwilligers. Nog stemverklaringen? De heer Van Zoelen.

01:41:13

De heer Van Zoelen: Wij vinden dit een zeer sympathieke motie en zullen deze zeker steunen.

01:41:18

Voorzitter: Student en Stad.

01:41:24

Mevrouw De Groot: Dank u wel, voorzitter. Een mooi idee om in Groningen invulling te geven aan de Dag van de Vrijwilliger en om deze mensen in het zonnetje te zetten. Ook studentenverenigingen zetten zich regelmatig in voor het goede doel. Dus op deze dag zien wij nog een mooie integratie en kennismakingskans tussen de verschillende inwoners van onze gemeente.

01:41:47

Voorzitter: Anderen nog? Nee, dan open ik de stemming.

01:42:22

Voorzitter: Ik sluit de stemming: voor 40 en tegen drie. Dat betekent dat de motie is aangenomen. Dan de motie onder 23: uitbreiding Repair Cafés Groningen. Daar nog stemverklaringen? Nee, dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

01:42:59

Voorzitter: Ik sluit de stemming: voor 39, tegen vier. Dan is die aangenomen. Motie 24: een Groningse LHBTQIA+ monitor. Stemverklaringen? Student en Stad.

01:43:18

Mevrouw De Groot: Wij dienen deze aangepaste motie samen met D66 en een heel aantal andere partijen mee in. Hiermee willen wij daad bij het woord voegen en scherp krijgen hoe het met de acceptatie van de LHBTQIA+ gemeenschap gesteld is, omdat we willen dat iedere Groninger in onze gemeente zichzelf kan zijn en dit mag uiten. We zijn erg tevreden met de toezegging van de wethouder om data te verzamelen en de resultaten hiervan met ons te delen, zodat we hierover met de raad in gesprek kunnen gaan.

01:43:44

Voorzitter: Nog anderen? D66.

01:43:48

De heer Lo-A-Njoe: Dank u wel, voorzitter. Wij zijn blij met de toezeggingen, want dat is weer een stap. Maar de betekenis van elke stap die we hier in de raad zetten en toewerken naar volwaardige volledige acceptatie en inclusiviteit van de regenbooggemeenschap is echt van betekenis voor de mensen van die groep.

01:44:06

Voorzitter: De PVV.

01:44:09

De heer Ram: De PVV is voor de emancipatie van elke groep. De reden waarom wij toch tegen stemmen is vanwege de continu identiteitenpolitiek. Voor je het weet staat daar een heel alfabet, en de hokjesgeest die daaruit voortkomt vinden wij niet oké. Ik vind het goed dat iedereen geëmancipeerd wordt en vrij en veilig over straat kan gaan en lopen, maar we zijn geen voorstander van de manier waarop dit vorm wordt gegeven.

01:44:45

Voorzitter: VVD.

01:44:48

Mevrouw Jacobs-Setz: Dank u wel, voorzitter. Wij zijn uiteraard voor de LHBTQIA+ acceptatie. De plus staat volgens mij voor de andere letters van het alfabet. Maar wij hebben vooraf aangegeven dat wij tegen die moties zijn die uit de reserves gaan en hebben hier heel erg over getwijfeld. Maar gelet op de toezegging van de wethouder hopen wij dat er toch gemonitord wordt en er wel aan kunnen werken. Wij stemmen vanuit het principe tegen de motie stemmen, maar niet vanuit ideologie.

01:45:19

Voorzitter: Anderen nog? De Stadspartij.

01:45:24

De heer Sijbolts: Voorzitter, wij zullen wel instemmen met deze motie en willen benadrukken dat wij alle vormen van discriminatie, lastigvallen, bedreiging en geweldpleging van de hand wijzen. Wij hadden liever bredere moties gezien. Maar het is goed om hier aandacht voor te vragen. Wij hebben het regenboogakkoord getekend. Dus we zullen zeker met deze motie instemmen.

01:45:51

Voorzitter: Dank u zeer, dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

01:46:09

Voorzitter: Ik sluit de stemming: voor 39 tegen vier. De motie is aangenomen. Dan motie 26: intergenerationeel wonen. Daar nog stemverklaringen? Nee, dan open ik de stemming.

01:46:40

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Unaniem aanvaard. Dan de laatste motie en deze gaat over de stedenbanden geen prioriteit. Wenst iemand daar nog een stemverklaring af te leggen? De SP.

01:46:53

De heer Koks: Voorzitter, het doet mij deugd om weer ergens tegen te kunnen zijn. Met de toelichting van het college stemmen wij tegen deze motie. Wij willen onze verbazing uitspreken over het CDA die de mond vol heeft van solidariteit, maar blijkbaar niet verder dan de gemeentegrenzen. Dat is wat ons betreft een wel erg benepen definitie van solidariteit. Dank u wel.

01:47:31

Voorzitter: Nog anderen? Partij voor het Noorden.

01:47:38

De heer Van der Laan: Dank, voorzitter. Hoewel we het vaak met het CDA eens zijn, vinden we dit behoorlijk ver gaan. Je zou banden moeten smeden met bijna de hele wereld zou ik zeggen, dus ook met landen die door een dictator worden gerund. Dat is niet altijd prettig maar wel nodig.

01:47:59

Voorzitter: D66.

01:48:02

De heer Lo-A-Njoe: Voorzitter, we hebben er lang over nagedacht. We krijgen wel een ongemakkelijk gevoel bij het feit dat we stedenbanden hebben met deze landen. We vragen ons ook af of dit nog van deze tijd is. We zouden het geld ook kunnen gebruiken voor vergelijkbare doelen, zoals Shelter City.

01:48:20

Voorzitter: Andere nog? PVV.

01:48:25

De heer Ram: Voorzitter, wij zullen tegen deze motie stemmen. We vinden dat we niet op basis van ideologische gronden een stedenband moeten verbreken. We hebben een goed gesprek gehad met deze groep mensen en ze doen goed werk.

01:48:45

Voorzitter: Dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

01:49:03

Voorzitter: Ik sluit de stemming. De motie is verworpen: voor 13 en tegen 30. Daarmee hebben we alle moties in stemming gebracht. Dan hebben we nog de resultaten herziening grondexploitaties '22. Zijn daar nog stemverklaringen bij? Nee, dan gaan we stemmen. Ik open de stemming.

01:49:51

Voorzitter: Ik sluit de stemming, Unaniem aanvaard. Tot slot hebben we de herziening grondexploitaties Meerstad één januari '22. Daar nog stemverklaringen? Nee, dan open ik ook daar de stemming over.

01:50:28

Voorzitter: Unaniem aanvaard. Daarmee hebben we alle stemmingen gehad.

7. Sluiting

Voorzitter: Ik wens u allemaal wel thuis, of waarheen u ook maar gaat, of andere verplichtingen die u moge hebben. Tot de volgende keer.